

mij niet moeijlijk te raaden van wien het
n ik begreep dat men gevreesd had mij
g fchrijven te benadeelen, terwijl ik in de
as van overweldigers, welker stelzel zoo
r dat van ROBESPIERRE en zijnen aan-
gon te hellen en dat, zonder eene sterker
die deszelfs voortgang konde beteugelen
en, noodzaaklijk, volgens den loop der
aan hetzelfde gelijk moest worden; ik be-
ook dat men verwagtte dat ik, zoo ik daar-
en gelegenheid hadde, hetzelfde in het
duitsch zoude overbrengen: mijne vriend-
en achting voor deeze beminnelijke fchrijf-
uden genoeg geweest zijn om mij daartoe
dooren; maar hier kwam nog bij dat deeze
mij eene aangenaame bezigheid beloofde
ne plaats, daar ik mijne geliefde letteroe-
en niet kon voortzetten, en een behoed-
l tegens de verveeling, welke het nood-
k gevolg is van eene naauwe opsluiting; ik

VOOR

Schoon ik eene nieuwe b
Zwitserland, een land dat
wijls beschreven is, in h
zou het egter onbillijk zijn
laatlunkend genoeg ond
denken dat ik iets bete
breng dan degeene, die
vak zijn voorgegaan.

Men zal daadlijk bes
geen ik gezien, hetgee

noen ik eene nieuwe beschrijving van
Nederlands, een land dat reeds zoo dik
beschreven is, in het licht geeve,
het egter onbillijk zijn, zoo men mij
dunkend genoeg onderstelde om te
denken dat ik iets beters voor den dag
breng dan degeene, die mij in hetzelfde
zijn voorgegaan.

Men zal daadlijk bespeuren dat ik het
gezien, hetgeen ik gevoeld heb,

et ipijt herinner-
ooneelen, die ik
beschreef, ook
waren; zijn mij-
, zij zijn egter
k en niet naar de
r naar de natuur
nvloed van eenen
vak werk niet aan
en brengen, zoo
nieuwe voorwer-
bevattede. Het is
de

koomt, op dit nabuurig la-
en nog hebben moet; de
Cantons gevoelen welk
ken geleider deszelfs snel-
geesten hunner onderdaan-
lijk in dien van alle men-
voelen den schok, zelfs
zelve willen ontdruken.
Ik heb getragt mijn
langrijker te maaken,
van de tegenswoordige
naast dat van de gew-

op dit nabuurig land gehad heeft
hebben moet; de regeeringen der
s gevoelen welk eenen gemaklij-
leider deszelfs snelle vonk in de
hunner onderdaanen vindt, ge-
dien van alle menschen en zij ge-
den schok, zelfs terwijl zij den-
willen ontduiken.

heb getragt mijn geschrift nog be-
ker te maaken, door het tafereel
te tegenswoordige Parijsche zeden
dat van de gewoonten van enige

I N.

Inleiding. Redenen van mi
Zwitserland. Reis van Pe
zel. Aanmerkingen over
Zeden en bezigheden van
Rook-gezelschappen. Vi
schappen. Openbaare vern

TWEEDE HOOFD

Vergelijking tuschen de tege
den der Franschen en die
Omkeering van de fortuin
derlinge onderneemingen.
maaken. Dolle drift tot
in-geld. Oorzaaken en uit
van. Godsdienslige gesti
zen en werkhuiizen veran
wen drijven koophandel.
grooter dan ooit. Ong
van veele.

iding. Redenen van mijne reis naar
Zwitserland. Reis van Parys naar Ba-
zel. Aanmerkingen over Zwitserland.
Sitten en bezigheden van de Bazeliers.
Klubbok - gezelschappen. Vrouwen - gezelschap-
pen. Openbaare vermaaklijkheden. I

TWEEDE HOOFDSTUK.

Verandering tusschen de tegenswoordige ze-
den der Franschen en die der Zwitsers.
Omkeering van de fortuin van veele. Zon-
derlinge onderneemingen. Zugt naar ver-
rijken. Dolle drift tot het speculeeren
met geld. Oorzaaken en uitwerkingen daar-
van. Godsdienslige gestichten in pakhui-
zen en werkhuizen veranderd. De vrou-
wen drijven koophandel. Haar invloed is
groter dan ooit. Ongelukkige toestand
van veele. 12

DER-

OFDSTUK.

ich. Zwitfersche
Landhoeve. Pleg-
Overlevering van
England. Baden.
e door het gezigt
verschiet voortge-
Rhijn te Lauffen.

32

OFDSTUK.

geloof in Frank-
aar de mode. Be-
Zijne voorlee-
van zijne bekeer-
oen.

44

ZES-

land geographisch gescheiden

ZEVENDE HOOFD

Voorrechten van de Burgers
laaging van de andere klas
ren zijn aan het land verbon
lijking tusfchen de Zwitser
de Fransche voor de omwren
van de laatste zedert de
Manufacturen van het
Onderdrukkende belemmer
wonderlijk te Bazel vervor
Frankrijk de rechten. v
stand. Hunne zaak door
ken Bifchop bepleit.

AGTSTE HOO

Regeering van het Canto
van het verkiezen van

ZEVENDE HOOFDSTUK.

*rechten van de Burgers te Basel. Ver-
iging van de andere klassen. De boe-
n zijn aan het land verbonden. Verge-
king tusschen de Zwitserische boeren en
Fransche voor de omwenteling. Staat
n de laatste zedert de omwenteling.
anufactuuren van het Canton Basel.
nderdrukkende belemmeringen. Fooden,
nderlijk te Basel vervolgd, genieten in
rankrijk de rechten van den burger-
and. Hunne zaak door eenen Katholij-
n Bisschop bepleit.* . . . 60

AGTSTE HOOFDSTUK.

*eering van het Canton Basel. Wijze
an het verkiezen van de Leden van de
Raa.*

ach. Aanmer-
ke vrijheid. . 75

FDSTUK.

meir van Lucer-
Bruunen. Ka-
teir van Uri. . 82

FDSTUK.

limming van den
issen. Valei van
rag. Valei van . 92

HOOFDSTUK.

hard. Oorsprong
limming van dien
an Tesin. . 109

DER-

Oorsprong van de Zwitsersche vi-
geeringvorm van de kleine Can-
haat tegens de Fransche
Oorzaaken daarvan. Bijgeloe-
derzelyer inwooneren.

ZESTIENDE HOOFD

Giornico. Bellinzona. De b-
Lugano. Meir van Lugano

ZEVENTIENDE HOO

Inhoudiging van den bailluw
Italiaansche lieraangen tot
voorganger. Vermaaklyk
meir. Locarno.

AGTTIENDE HOO

Storm op het meir Lugano.
Bellinzona. Bezoek in ee-
chaaling van den bailluw

g van de Zwitsersche Vrijheid. De
vorm van de kleine Cantons. Hun
tegens de Fransche omwenteling.
aken daarvan. Bijgeloovigheid van
ver inwooneren. 132

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

. Bellinzone. De berg Cenere.
10. Meir van Lugano. 140

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

ging van den bailluw van Lugano.
ansche lierzangen tot lof van zijnen
anger. Vermaaklijk tochtjen op het
Locarno. 148

AGTTIENDE HOOFDSTUK.

op het meir Lugano. Terugkomst te
nzone. Bezoek in een klooster. In-
ing van den bailluw van Bellinzone. 165

van de opklimming
Bernard. Watervloed
sneeuw boven in het
. Gastvrijheid van
n berg. Hunne her-
Levenswijs van de
• • • • • 215

IGSTE HOOFDSTUK.

Alpen door het woord
van den St. Bernar-
ken Priester. Eerste
n. • • • • • 225

IGSTE HOOFDSTUK.

gen van de valei van
rijving van enige ge-
gte. Lofzang in het
en gedicht. • • • • • 229

R E I

Inleiding. Redenen van mijn
serland. Reis van Parys
merkingen over Zwitser-
zigheden van de Bazeler-
pen. Vrouwen-gezelscha-
vermaaklikheden.

Ik deelde, gedurende die
die den naam van Revolutio-
aannam, niet enkel in het ge-
wooneren van Frankrijk bedi-
den om mij in het bijzonder
van de aanhangeren van ROB-
den zig dat ik de vriendin ge-
den van de Gironde, van
naamen, die gevloekt waren
zig voerden. Men was bew-
I. DEEL.

A

ding. Redenen van mijne reis naar Zwit-
erland. Reis van Parys naar Basel. Aan-
merkingen over Zwitserland. Zeden en be-
gheerten van de Bazeliers. Rook-gezelschap-
pen. Vrouwen-gezelschappen. Openbaare
vermaaklijkheden.

elke, geduurende die nieuwe dwinglandij,
en naam van *Revolutionair Gouvernement*
niet enkel in het gevaar, dat alle de in-
woonders van Frankrijk bedreigde; daar was re-
mij in het bijzonder te doemen. Veele
aanhangeren van ROBESPIERRE herinner-
ig dat ik de vriendin geweest was van de le-
der van de *Gironde*, van Mevrouw ROLAND,
en, die gevloekt waren en die den dood met
verlangen oorden. Men was bewust dat ik in Engeland

DEEL.

A

een

Een paspoort! wie bevat
dat woord gelegen was?
t bereik van die dwinglan-
en barbaarsche wijze van
an hooren zeggen kennen,
jdftip onder het bereik van
, het geluk gehad hebben

Hoe veele, helaas! zou-
voorrecht, dat ik bekwam,
, daar men niet meer dan
g, niet ten kosten van alle
en willen koopen!

Parys tot Bazél doorreisde
overal het vertroostend ta-
nde; maar weinige opmer-
behalven in eene keten van
de

nsche Omwenteling, welke ook
gegeeven.

del, voor den schrik der vl
eene flauwe hoop van eenen
Het eerste gezigt van Zwit
ne ziel en wekte mij in verru
„ zeide ik tot mijzelve, ein
„ vergund dat land te zien,
„ heb hooren spreken zond
„ ring te gevoelen! Ik zal
„ haare pragt beschouwen en
„ ren, over welke mijne v
„ in voorraad zweefde. D
„ van de zedenlijke wanorde
„ ge geweest ben, zal eene
„ op het gezigt van de ver
„ heden van Zwitserland;
„ het geluk van deszelfs
„ te meer treffen, omdat
„ ste zal hebben van gel
„ steeken. Ik zal de vri
A

Dazet alleen stond open voor den koopman-
voor den schrik der vlugtelingen en leverde
flauwe hoop van eenen aanstaanden vrede.
et eerste gezicht van Zwitserland verkwikte mij-
del en wekte mij in verrukking. „Eindelijk,
ide ik tot mijzelve, eindelijk is het mij dan
ergund dat land te zien, van 't welk ik nooit
eb hooren spreken zonder eene zagte ontroe-
ng te gevoelen! Ik zal dan de Natuur in alle
aare pragt beschouwen en tafereelen bewonde-
en, over welke mijne verbeelding reeds lang
n voorraad zweefde. Mijn geest, vermoeid
an de zedenlijke wanorde, van welke ik getui-
e geweest ben, zal eene nieuwe vlugt neemen
p het gezicht van de verheven en stille schoon-
eden van Zwitserland; en het beschouwen van
et geluk van deszelfs bewooneren zal mij des
e meer treffen, omdat het voor mij de verdien-
te zal hebben van gelukkig bij het eerste afte-
eeken. Ik zal de vrijheid niet meer zien be-

er Zwitsers aangaat, een
te Bazel maatigde mijne
Ik had verscheiden maa-
ne gezelschappen bijte-
hen noch liefde tot de
tterkunde, noch tot de
ardsch goed, uitgezon-
hoorde van niets spree-
e waarde van de lous en
n Rhijn zijne onstuimige
ensters hadd' zien rollen,
ben in den omtrek van
n. *Gezweest den*
misrekend had, was het
f die van voorige reizi-
natuurlijke schoonheden
jne verbeelding, die bij
n geluk en volmaaktheid
pt in dit fraai land met
in-

schilligheid omtrent dit stuk
worden, dat weinige rijken
van die hoofdsteden zig te
zij van hunne medeburgere
maar, schoon de inwoners
opzigt tot de winzugt, in de
Bazelsch zijn, wijden zij ten
den aan de aangenaambeden
de vriendschap, aan tijdkor-
zugt wordt tot 's anderen d
dat den geest kan behaagen
gen, de zinnen kan streelen
voorrang. Te Bazel alleen
koophandel geene uitspanni
dag, welke dien niet ziet
tijdkortingen, welke de
dezulke, die voor hun be
en onder welke zij over h
delen, hunne koopen su

ligheid omtrent dit stuk kunnen beschuldigd
len, dat weinige rijken in de eene of andere
die hoofdsteden zig te beklagen hebben dat
van hunne medeburgere verlaaten worden;
r, schoon de inwooners van alle landen, met
gt tot de winzugt, in den morgen een weinig
elsch zijn, wijden zij ten minsten hunne avon-
aan de aangenaamheden van gezelschap, aan
vriendschap, aan tijdkorting. De vuile win-
t wordt tot 's anderen daags ter zijde gezet en
den geest kan behaagen, het hart kan bewee-
, de zinnen kan streelen heeft enige uren den
rrang. Te Bazel alleen laat de arbeid van den
phandel geene uitspanning, hij begint met den
, welke dien niet ziet eindigen. De eenigste
kortingen, welke de Bazelaars neemen, zijn
ulke, die voor hun belang nuttig kunnen zijn
onder welke zij over hunne zaaken kunnen han-
en, hunne koopen sluiten, en kort, zig bezig
A 3 hou-

De liefde tot de gelijk-
ze gewoonte ingevoerd,
edienstigheid verbannen-
dende, zeekerlijk scha-
de zeden. En in dit op-
werking aan de rook - ge-
niet alleen toeschrijven;
den der raadsheeren van
n Raad af, tot die van
dige leden van het Par-
amelen toe, hebben alle
die gezelschappen van
geene andere meer kun-
en 'er zelve geen genoe-
oor hun te gedwongen,
t is als in eene societeit,
or vrolijkheid doorgaat
enzaamheid dan waare
terwijl elders die smaak
voor

eindelijk, zonder een woord
of letterkunde gesproken te
De juffers, door de mannen
ook haare gezelschappen. He-
zaak twintig dames te zien
len heer, schoon degeene,
len, zeer wel ontvangen we-
het vrij dikwijls dat een jo-
voordeel doende met de ge-
zoeken als gunsten doet be-
eene hulde doet, welke d-
omdat die andere soort van
mannen niet dan in hunne
den, haar daarvan niet afke-
De vrouwen-gezelschap
die der mannen, gevormd
de rangen en beginnen
Zusters, welker ouderdo-
ren verschilt, hebben o-
A

lijk, zonder een woord over dingen van smaak
terkunde gesproken te hebben. De juffers,
door de mannen verlaaten, maaken
haare gezelschappen. Het is geene zeldzaame
twintig dames te zien zonder eenen enke-
heer, schoon degeene, die 'er koomen wil-
zeer wel ontvangen worden. Ook gebeurt
vrij dikwijls dat een jong vreemdeling, zijn
ordeel doende met de gewoonte, die zijne be-
ken als gunsten doet beschouwen, de juffers
e hulde doet, welke des te aangenaamer is,
dat die andere soort van wierook, welke haare
nen niet dan in hunne pijpen weten te vin-
, haar daarvan niet afkeerig gemaakt heeft.
De vrouwen-gezelschappen worden, even als
der mannen, gevormd naar de jaaren en naar
rangen en beginnen reeds van de kindsheid.
sters, welker ouderdom maar drie of vier jaa-
verschilt, hebben onderscheiden gezelschap-
pen,

zij het oog agter uit
met haare eerste gezels-
fomtijds kan zij bij de
naauwer verbindtenis
maakte, hulp en troost

meisjens en getrouw-
iedere op haare beurt,
ogtend uur te Londen
middagmaal houdt op
orouders het avondmaal
e Basel dan al verre ge-
el gaat als de stad-klok-
s het eigenlijk elf uuren
eene gewoonte van ver-
r oorsprong onbekend is
de moeite niet waerdig
n) zijn deeze klokken de
en slaan middag een uur
glijn gekoomen is.

De

op de kaart speelen. Welk
'er overig zijn? de tijd kan
den als in gemengde gezels-
rie aan den eenen kant en
anderen.

De aanzienlijkste plaats is
hetwelk, bijna aan elk huis,
dat al hetgeen 'er op straat g
zeer aanmerklijken afstand,
spiegeltjens, welke de Bazelf
blik raadpleegen, niet om h
te zien, maar die van haar
THOMSON een voorbeeld m
van de middelen om den tijd
zijn Kasteel der Luiheid zou
sen.

Ten vier uuren brengt m
zeld van een overvloedig
fruit, room, confituuren e

A 5

le kaart speelen. Welke andere toevlugt zou
verig zijn? de tijd kan hier niet besteed wor-
als in gemengde gezelschappen met *coquette*-
aan den eenen kant en laffe vleierijen aan den
ren.

De aanzienlijkste plaats is aan het raam, aan
welk, bijna aan elk huis, een spiegeltjen hangt,
al hetgeen 'er op straat gebeurt, tot op eenen
aanmerklijken afstand, terugkaatst. Deeze
geltjens, welke de Bazelsche juffers elk' oogen-
raadpleegen, niet om haare eigen gedaanten
zien, maar die van haare gebuuren, zouden
omson een voorbeeld meer opgeleverd hebben
de middelen om den tijd te dooden, dat hij in
Kasteel der Luiheid zou hebben kunnen plaat-

Ten vier uren brengt men de thee; zij is ver-
d van een overvloedig geregt van gebakken,
t, room, confituuren en somtijds van ham en

uit een gezelschap wegte-
maaken en iemand moeite
feren haar haare *heeren en*
uuren van hunne tabaks
te gelegenheden wordt het
een vrij kostbaar avond-
er vermaaklijk is, en alzoo
niet meer mogen rijden,
or dat uur naar huis.

rs, die getrouwde kinde-
ten vasten dag in de week,
dag noemen en waarop zij
-kinderen tot in het vijfde
zesde geslacht ter maaltijd
ouwen trouwen hier zeer
et lang geleden dat 'er te
vonden wierden, welker
ers waren. Deeze patriar-
n zeer eerbiedwaardig en
aan-

den was, van welke de vo
der levensmiddelen bestond
ter zeer gemakkelijk te draag
door den rijken oogst van
van de nabuurige landen in
jen. Men liet evenwel een
cert toe; maar het dansen
zoo verre zelfs dat een troep
eene commissie van zes da
klasse der onnutte vreemdeli
der genade weggezonden wi

was, van welke de voornaamste in de duurte
evensmiddelen bestond, een kwaad, dat eg-
ter gemaklijk te draagen moet geweest zijn,
den rijken oogst van geld, dien de rampen
de nabuurige landen in dit land deden vloei-
Men liet evenwel eens in de week een con-
toe; maar het dansen was niet geoorloofd,
verre zelfs dat een troep dansfende honden door
commissie van zes daartoe aangesteld, in de
e der onnutte vreemdelingen begrepen en zon-
genade weggezonden wierd.

T W E E.

ten in pakhuizen en werk-
d. De vrouwen drijven koop-
invloed is grooter dan ooit.
stand van veele.

ij Zwitserland in geographi-
erre van hetzelfde verwijderd
ne inwooneren en, schoon de
orten tijd aan den woeker en
rgegeeven hebben, verschilt
n geld te winnen en te ver-
r van die van hunne nabuu-

eeft niet slechts de monar-
d en den adelstand omverre
meer gedaan; zij heeft het
zen en der oude gewoonten
was de hoogmoed de drijf-
veer,

de bezittingen zelve zijn om-
is rijk, de rijke is arm gewor-
hoefte van alle; de nijverheit
speelgoed des hoogmoeds
de Franschen altoos in uiter-
oude verachting voor bezig-
handel in eene dolle zugt om
koopen veranderd. Het is
heid alleen die dezelve heeft
ook de liefde tot genieting
De Franschen, vuurig ver-
vergoeden zig met eene so-
uuren van schrik en droef-
beminnelijke vrolijkheid ver-
gevaaren, die omwenteling
het tegenswoordig tijdstip
het toekomstige, meer dan
den sluier der onzekerheit
hun niet meer.

is veranderd. Daar zijn geene tijds meer,
zittingen zelve zijn omgewenteld; de arme
, de rijke is arm geworden; arbeid is de be-
e van alle; de nijverheid herrijst en trapt het
goed des hoogmoeds met voeten. En alzoo
ranschen altoos in uitersten loopen, is hunne
verachting voor bezigheden van den koop-
el in eene dolle zugt om te koopen en te ver-
en veranderd. Het is niet de noodzaaklijk-
alleen die dezelve heeft doen ontstaan; het is
de liefde tot genietingen van allerlei aart.
Franschen, vuurig verhit op alle vermaaken,
oeden zig met eene soort van dolle drift de
n van schrik en droefheid, die voor hunne
innelijke vrolijkheid verloren zijn geweest; de
aaren, die omwentelingen verzellen, doen hen
tegenswoordig tijdstip als alles beschouwen en
toekomstige, meer dan ooit in hun oog met
fluier der onzekerheid behangen, bestaat voor
niet meer.

De

n land hun eenigst doel ge-
omwenteling elk eenen in-
groot heeft, staat ook elk,
end maakt, op het recht dat
zijne medeburgeren aange-
ering beschermd te worden.
et voorstaan uitvinders te zijn
inne uitvindingen te verlich-
treeden paden der gewoone
et men in Frankrijk gothi-
ufactuuren, kloosters in
in pakhuizen herfschapen.
g van denkbeelden wekken
n niet op! De schuilplaat-
worden overal ingenoomen
ouwen, daar weleer niet dan
ge gezangen klonken, weêr-
geklank der gereedschappen,
werklieden. De geest was
ge-

is een ambachtsman nutt
maar een monnik onder ee
bij de half uitgebrooken
tempel, op de puinhoope
de, biedt de verbeelding e
eens zoo schilderachtig is.
Terwijl op het land de
de kloosters in werkplaa
zijn 'er in Parys weder and
ningen op eenen mischie
wen, op de zugt namel
hervormen paleizen in pl
nieuw, zoo verschillend
om die te beschrijven, e
nodig hebben.
Het papieren-geld br
om dien geest van onder
wijl het de verbeelding
gebeelde schatten. In

en ambachtsman nuttiger dan een monnik;
er een monnik onder eene half vervallen boog,
de half uitgebrooken glazen raamen van dien
pel, op de puinhoopen van zijn klooster staan-
biedt de verbeelding een tafereel aan, dat wel
s zoo fchilderachtig is.

Terwijl op het land de nieuwe onderneemingen
kloosters in werkplaatfen doen herfscheppen,
er in Parys weder andere, die hunne bereke-
gen op eenen misfchien vaster grondslag bou-
n, op de zugt namelijk tot vermaaken; zij
vormen paleizen in plaatfen van vermaak, zoo
nuw, zoo verfchillende van ontwerp, dat ik,
n die te befchrijven, een geheel hoofdstuk zal
dig hebben.

Het papieren-geld bragt in Frankrijk veel toe
n dien geest van onderneeming te doen ontftaan,
ijl het de verbeelding deed verdoolen onder in-
beelde fchatten. In dien tijd fcheen de minfte
koop

kaarsfen, de andere tabak;
het de zugt om geld te win-
monsters van huis tot huis;
rde niet lang. **S T E R N E**
ranschen beter bevatten dan
aarneeming is nog juister,
fche vrouwen toepast, die
en met de ingebeelde ver-
bezittingen, tot dat zij ont-
opwaaren duurer waren ge-
asignaaten in prijs vermin-
r goud, als ware het door
aangeraakt, in steen veran-
omwenteling niet vernietigd
vrouwen. De *republikein-*
g niet beter tegens haar te
loirs van het oude hof. Zij
onderhandelaâresfen, welke
al.

rige magt over het souverein
Welk eene droevige
niet aan de eene zijde die
die bekwaame verzoeker
kant die ongelukkige,
zoetigheden genietende,
ven kunnen, nu van haar
sten leeven, nu iets moe-
de naald, die zij weleer
de handen namen, of die
met haare talenten, welk
den dan tot volmaking
ding! De muziek, de se-
scheiden de middelen ver-
daar zijn vrouwen, die
bestaan en dat van haar
ben. Een landschap, i-
stemd om een lief geme-
sieren, heeft dikwijls een
I. DEEL.

e magt over het souveraine volk uitoefent.
Welk eene droevige tegenstrijdigheid vormen
aan de eene zijde die nijverige koopvrouwen,
bekwaame verzoeksters en aan den anderen
zijde die ongelukkige, welke, voorheen alle de
genietigheden genietende, die rang en rijkdom gee-
ven konden, nu van haarer handen arbeid moe-
ten leeuen, nu iets moesten zien te winnen met
naald, die zij weleer niet dan tot vermaak in
hunne handen namen, of die handel moesten drijven
met haare talenten, welke zij niet verkregen had-
den dan tot volmaking van eene goede opvoe-
ging! De muziek, de schilderkonst hebben ver-
schaffen de middelen verschaft om te leeuen en
haar zijn vrouwen, die in haare tekenpen haar
bestaan en dat van haar huisgezin gevonden heb-
ben. Een landschap, in haare ledige dagen be-
stemd om een lief gemeubileerd kamertjen te ver-
fieren, heeft dikwijls een stukjen brood verschaft,

ing tusſchen een' leveran-
nier. *Nieuwe aristocratie.*
n. Odeon. *Bals à la vic-*
Bagatelle en andere open-
huizen van Parys.

e morgen tot het verrigten
wordt, is de avond aan het
loe veele tempelen heeft die
iefters om hem te dienen!
denheid in de plegtigheden

volgde op het vermaak van
nouwburg, die alle dagen
vee duizend bals. Dit getal
gegeeven: zoo veele waren
et boek van de politie, die,
aare waakzaame oogen over
al.

Republiek ſtormen met
vuur over de brug van
hunne barakken gekeer
den, dan worden de
mededingers van de mu

„ Hand aan hand (C
„ Vrolijk dansen in

De feesten van het h
foonen gelooven mag,
woonden en die thans
flechts klarergoud in ver
onze hedendaagsche rep

(*) All knit hands and
In a light fantastic

men inmaak te veranderen. De soldaaten van de
publiek stormen met BUONAPARTE door het
r over de brug van Lodi, maar, als zij, in
nne barakken gekeerd, eene ledige kamer vin-
n, dan worden de overwinnaars van Arcoli de
dedingers van de *muscadins* van Parys: ziet hen

„ Hand aan hand (hoe dreunt de grond!)
„ Vrolijk dansen in het rond ” (*).

De feesten van het hof waren, als men de per-
onen gelooven mag, welke die gemeenlijk bij-
oonden en die thans niet veele in getal zijn,
chts klatergoud in vergelijking van die, waarin
ze hedendaagsche republikeinsche vrouwen haa-
ren

(*) *All knit hands and beat the ground,
In a light fantastic round.*

M I L T O N

naar het bed van Pericles,
en stoel van Cicero; de muu-
ren versierd als de baden van
op elke *console* staat eene
standbeeld naar de Venus van
Apollo van Belvedere. Tot
verbeelden sphinxen of grif-
fioen slinger-uurwerk zig durft
de schande van dat nieu-
wen minsten vergoed door een'
welke de uren al dansfende
rouwen was volmaakt over-
tuigend; want zoo de Parij-
het vermoeden zijn van den
Griekenland te beminnen,
belijdenis van de wijze van
sterk te lieven. Zij hebben,
ten van Aspasia, klederen,
die

nymph eene Venus zijn
de zeldzaamheid, eene
laatste in den smaak ge-
paruiken met kleine
meisjens overgelaten.
Die schoone Griekin
willen van den vorm,
bederven, ontdoen zig
geene wel gekleede v
ken. Zij steekt haaren
Zoo zij al geld bij zig
best, enige weinige l
deren beursjen, dat zij
maar meest maakt zij
de jonge lieden van
neusdoek aangaat, di
van den eenen of and
wien zij dien vraagt al
Gedurende een g

ymph eene Venus zijn; op eene andere reis, om
e zeldzaamheid, eene Vestaale. Niobe is de
atste in den smaak geweest en thans worden de
aruiken met kleine krulletjens voor de winkel-
reisjens overgelaaten.

Die schoone Griekinnen, die zig wel wagten
villen van den vorm, dien de natuur geeft, te
ederven, ontdoen zig van allen lastigen toefstel;
geene wel gekleede vrouw te Parys draagt zak-
ten. Zij steekt haaren waaier in haaren gordel.
Zoo zij al geld bij zig draagt, zijn het, op zijn
best, enige weinige louisen in een dun rood le-
deren beursjen, dat zij in haaren boezem verbergt;
maar meest maakt zij gebruik van de beurs van
de jonge lieden van haare kennis. Wat haaren
neusdoek aangaat, dien bewaart zij in den zak
van den eenen of anderen van haare aanbidders,
wien zij dien vraagt als zij hem nodig heeft.

Gedurende een gedeelte van den laatsten win-

zien. De rok was aan de
door eenen bloem-slinger;
bloot of slechts met eene
bedekt waren, die, gelijk
de teenen afzonderlijk ver-
iamanten versierd. Die be-
die zig egter somtijds aan de
van het gemeen zagen bloot-
lelijk de modes van Otahiti
enland heeft alleen het veld

leverancier en zijn bal te
verscheiden uren met con-
gebragt, waarin de jonge
ne juistheid, eene vlugheid,
oon spreidden, die waarlijk
elders te vergeefs zou ge-
met walzen, dat men op de
geet en dat bewijst dat men
die

Wat moet men den
die, midden onder de
ophouden erbarmelijk
het oud bestuur, een b
gen hebben in de vo
zaalen, die zij thans b
geduld te hulp roepen,
jen moet hooren reden
zaaken, waaraan zij al
als iemand klaagen m
nier, die stuk voor stu
liefhebberij en dan zi
om zig het gemeenst
deeze klaagt, wekt
zijne klagten opkropt
Ik zal nog eens to
men; maar hier zal
aanmerking bepaalen
gelijk alle groote p

Wat moet men denken van die arme lieden, die, midden onder deeze Afiatifiche pragt, niet ophouden erbarmelijk te klaagen over den val van het oud bestuur, een bestuur, dat hen zou gedwongen hebben in de voorkamers te blijven, van de zaalen, die zij thans bewoonen? Men moet alle geduld te hulp roepen, als men zekere perfoonaaden moet hooren redeneeren tegens eene orde van zaaken, waaraan zij alles verschuldigd zijn. Ach! als iemand klaagen mag, is het de arme rentenier, die stuk voor stuk, eerst zijne meubilen van liefhebberij en dan zijn nodig huisraad verkoopt om zig het gemeenst voedsel te verzorgen. Als deeze klaagt, wekt hij nog medelijden: als hij zijne klagten opkropt, verdient hij eerbied.

Ik zal nog eens tot dit onderwerp terug koomen; maar hier zal ik mij slechts tot deeze eene aanmerking bepaalen. Het schrikbewind heeft, gelijk alle groote plaagen, niet alleen duizenden

en, of ten minsten dierge-
gevreesd had, stonden de
kzelen open; van daar een
tijden, van daar eene sterke
e aanhangers van het oud
van die middelen verwaar-
gens het nieuw gouverne-
ruit is eene overstroming
fchap gesproten, die den
viddenmaatige geeften heeft
clafsen alleen zijn standvas-
van de dweepers der vrij-
lenkers, van de zielen van
die tegens alle gebeurte-
nwenteling eensklaps rijk
n best om hunne afkomst
emen, door het voorkoo-
emen van dezulke, welke
tij-

zullen andere middelen
boezemen. Ook telt
schrijver van een on-
zeer wel heeft aangen-
zeven jaaren nu zijn ee-
ven van eene jonge sch-
niet meer over het ve-
bestuur kunnen klaagen
vrouw gehouden te w-
Dan zullen 'er niet
men, die behendig me-
meer van die geheim-
doosjens, in welke een-
pen zinnebeelden van
Deeze snuisterijen zulle
blik geofferd worden
begrijpen dat men, i-
is. Ach! de meeste
gezet overblijfzelen v-

allen andere middelen zoeken om belang inte-
bezemen. Ook telt de omwenteling, gelijk de
hrijver van een onlangs uitgekoomen stukjen
er wel heeft aangemerkt, reeds zeven jaaren;
even jaaren nu zijn een vrij lange tijd in het le-
ven van eene jonge schoonheid en weldra zal men
het meer over het verlies van het monarchaal
bestuur kunnen klaagen zonder voor eene oude
rouw gehouden te worden.

Dan zullen 'er niet meer van die waiers koo-
nen, die behendig met lelieën bezaaid zijn, niet
meer van die geheimzinnige ringen en suiker-
oosjens, in welke een geheim is dat de verwor-
pen zinnebeelden van het koningschap vertoont.
Deeze snuisterijen zullen op de altaaren der repu-
blik geofferd worden, zoo dra men te deeg zal
begrijpen dat men, republikeinsch zijnde, jong
is. Ach! de meeste van haar, die zoo nauw-
gezet overblijfzelen van dien aart draagen, heb-

agen.
ende denzelfden winter con-
den franschen schouwburg,
end heeft, na dien hersteld,
den Griekschen naam van
ebben. Men heeft 'er ook
pdat deeze niet jaloers zou-
ten over hunne clasieke be-
bals den naam van *Thiasēs*
e grilligste vermaaklijkheid,
winter een voorbeeld heeft
bals *à la Victime*. Perfoo-
en op het schavot gestorven
en ingesteld niet van plegtig
euren, waarop zij, in rouw-
g in statie en met stille droef-
zouden begeeven, daar de
hunne nabestaanden door
geworpen en daar zij den
grond,

en drinken naar 's heren
zulk een schouwspel
weest, zou hij zijner
nieuwe beelden verrij-
hij elke van die darten
ben met een spook zo
Eindelijk verdoofde h
ne denkwijze het geluid
bal *à la Victime* bestaa
alleen eene misdaadige
een schandelijk zede-
Zoo men in den w
een Odeon gehad heeft
tusfen op *Thiasēs* ge
heeft den winter niet b
kon op geene openbaa
land der oudheid over
delde van de tuinen
Boschjeus, en van d

drinken naar 's herten lust. Als Holbein bij
elk een schouwspel ware tegenswoordig ge-
eest, zou hij zijnen dooden-dans met enige
nieuwe beelden verrijkt hebben: misschien zou
hij elke van die dartele nymphen vertoond heb-
ben met een spook zonder hoofd dansfende. —
Uindelijk verdoofde het geschrei van de algemee-
ne denkwijze het geluid van hunne vioolen en het
al *à la Victime* bestaat niet meer. Het was niet
alleen eene misdaadige ligtveerdigheid; het was
een schandelijk zede-bederf.

Zoo men in den winter te Parys concerten in
den Odeon gehad heeft, zoo de Niobes, de Ti-
usfen op *Thiasen* gedanst hebben, de zomer
heeft den winter niet behoeven te benijden. Men
kon op geene openbaare plaats gaan zonder in een
land der oudheid overgebragt te zijn. Men wan-
delde van de *tuinen van Tivoli* naar de *Idalische*
Boschjes, en van de bloeiende *Elyseefche Vel-*
den

van een groot vuurwerk
emdeling op dat uur in Pa-
aan den kant van de *Elysee*-
gedagt hebben dat 'er bij
van die gelukkige gebeurte-
heheel volk vrolijkheid doen
n de brug van *Neuilly* ziet
d, door het geboomte van
gne, de illuminatieën van
ogenblik daarna reist hij den
van de *Idalische Tuinen*
zijne flinkerhand, trekt de
m zijn oog tot zig en, naar
ziet hij alle de wijken van
met schitterende vuur-pij-
men gekroond, terwijl de
oordslagen, het gedruis van
die instorten, zijnen geest
eling van Troie herinneren.

Ili-

als hij, door de laantje
lende, den nieuwerwe
van dat lusthuis met de
van de gebouwen van

Waarom onthouden
lijk over den val v
gen, zig niet van die
ander in schouwspelen
tegenswoordigheid aan
zij voor een' kroon het
de menigte vrolijk die
baare hotels, welke
meest met hun leven
den? Ach! terwijl d

(*) *Holy-Rood* is een
Schotland te Edimburg,
mand om schulden mag ge
van Artois verplicht is z
gen van zijne schuldeisfel

hij, door de laantjens van *Bagatelle* wandende, den nieuwerwetschen en vrolijken smaak in dat lusthuis met de Gothische droefgeestigheid van de gebouwen van *Holy - Rood* vergelijkt (*).

Waarom onthouden degeene, die onophoudelijk over den val van het oud bestuur klagen, zig niet van die paleizen, het een na het ander in schouwspelen herschapen, door hunne tegenswoordigheid aantemoedigen? Hoe kunnen zij voor een' kroon het voorrecht koopen van met de menigte vrolijk die prachtige tuinen, die kostbare hotels, welke derzelfer voorige bezitters meest met hun leven betaald hebben, te betreedlen? Ach! terwijl die warme voorstanders van
het

(*) *Holy - Rood* is een oud paleis van de Koningen van Schotland te Edimburg, binnen welks muuren men niemand om schulden mag gevangen neemen, en daar de Graaf van Artois verplicht is zig op te sluiten, om de vervolgingen van zijne schuldeischers te ontgaan.

rop men den avond heeft
aat naar *Tivoli* of *Idalie* te
nsten tusſchen den ſchouw-
l een half uur om een ijs-
is, te bezoeken. Een ijs-
en eenen of anderen uitge-
erſierd en verlicht, daar de
oordeel koomen vertoonen
ts niet betaald dan met het
ertier van ijs is thans zoo
de winter bij ongeluk niet
anciers van die koude kost
n tot naar den Mont-blanc
optedoen, om de liefheb-

le ijs-huizen van Parys zoo
van Bazél en beſchouwen
voorwerpen, die, welke
van Helvetie opleveren.
Dee-

... was genoo
eenen grooten omweg
want met franſche paſ
rijksche landen voor o
Bazelaar had mij egt
de reis te ſpaaren, g
de cataract van den R
waardig was om bezie
hij, het is tog niet me

ne. Ik was genoodzaakt, om er te koomen,
nen grooten omweg door Zurich te neemen;
ant met fransche paspoorten waren de Oosten-
kfche landen voor ons verboden grond. Een
azelaar had mij egter, om mij de moeite van
reis te spaaren, goelijk gewaarschuwd dat
cataract van den Rhijn naauwlijks der moeite
aerdig was om gezien te worden; *want*, zeide
j, *het is tog niet meer dan een waterval.*

VIER

land doorreisden wij, toen
van Bazel en Soleure in dat

Welk eene verscheidenheid
bergen, bedekt met dennen,
velden, aangenaam ge-
ef door eenen kaalen naakten
zijn spits hoofd verheft als
e verfraaien!

uischten die fierlijke water-
ekjens in mijne ooren! Dee-
ter nog eer fraai dan grootsch;
ijne ziel met ontroering, als
het voorspel waren van die
n een afstortende stroom zou
nederige water-stroom zig
een statig meir. Ik was nog
maar

noonen; zij vertoonden
onsierlijke gedaanten, w
ouderwetsche smaak zij

Ces petits salons verds, bie

Ce plant bien symétrique,

Chaque allée a sa sœur, c

Die fraaigefnoeide boomen

„jes geschoren; die lijn

„eene laan alleen staat,

„haare zuster heeft.

Dat een Hollander he

glad scheert, dat hij de

jens regruit plant, men

met dezelfde hand, w

legt, waarmede hij zijne

I. DEEL.

nen; zij vertoonden alle de gelijkmaatige en
erlijke gedaanten, welke de vrugten van eene
erwetsche smaak zijn:

*Ces arbres bien peignés,
Ces petits salons verts, bien tondus, bien soignés;
Ce plant bien symétrique, ou, jamais solitaire,
Chaque allée a sa sœur, chaque berceau son frère.*

D E L I L L E.

Die fraaigefnoeide boomen, die groene prieeltjens, net-
jes geschoren; die lijnregte plantsoenen, daar nooit
eene laan alleen staat, maar elke laan, elke *berceau*
haare zuster heeft."

Dat een Hollander het loof van zijne boomen
d scheert, dat hij de laanen van zijne bosch-
is regtuit plant, men vergeeft het hem: het is
t dezelfde hand, waarmede hij zijne dijken
t, waarmede hij zijne kanaalen graaft; bij hem

I. DEEL.

C

19

die dezelve ſchriklijk be-
e dagen op in eene land-
el, in eene diepte gelegen.
ende rondom het huis, dat
elling was bedekt met wei-
nden, met kreupelhout en
elende, door het groen ne-
naam buitenverblijf wierd
rienden bewoond; hij had
huurd en had vermaak ge-
nden kronkelende padjens
bergen te maaken en Ita-
f Fransche opſchriften op
eest afgezonderde plaatſen
oede landbouwer, die ei-
vas, denzelven kocht, dagt
in aan het voordeel, of het
nen landbouw ſpruiten zou
iii

ten als burger van Bazel. Hij ont-
burgemeester worden! Hij ont-
van register, welk hij ons ver-
verſcheiden eeuwen aan zijn
hoort en waarop wij indedaad
van het midden van de vijf-
den. Men zag 'er, en niet z-
groote daaden der Zwitſers op v-
ne vrijwording af, met verzen-
de verklaaring van waren. On-
voelde zijne ziel zig reſſen
eene krijgsdrift, als hij die roe-
tingen van zijne voorvaderen b-
Ik was getroffen door de
ſchien omdat het de eerste re-
komst in Zwitſerland dat ik
had. In de koopſteden van
inwoners niet meer dien ho-
denken aan de groote daaden

burger van Bazel. Hij kon, zeide hij,
meester worden! Hij ontrolde ons eene soort
gister, welk hij ons verzeekerde dat reeds
tweiden eeuwen aan zijn geslacht had toebe-
hooren waarop wij indedaad eene dagtekening
in het midden van de vijftiende eeuw bespeur-
den. Men zag 'er, en niet zeer slegt, alle de
daaden der Zwitsers op verbeeld, van hun-
nigwording af, met verzen 'er onder, die 'er
verklaaring van waren. Onze goede boer ge-
voelde zijne ziel zich veheffen en ontgloeide in
rijgsdrift, als hij die roemrijke krijgsverrig-
ten van zijne voorvaderen beschouwde.
Hij was getroffen door deeze geestdrift, mis-
omdat het de eerste reis was zedert mijne
aanwziging in Zwitserland dat ik diergelijke gezien
had. In de koopsteden van dat land gevoelen de
burgers niet meer dien hoogmoed op het her-
denken aan de groote daaden van hunne voorou-
der.

blootgesteld zijn als het
ikant van Wakefield.
ef mij enige van de land-
Canton van Bazel in ge-
kroonen de bijenkorf,
m vliegt, met bloemen.
e de stallen verlaaten om
n te gaan doorbrengen,
e trein van koeien op
oofd twee witte geplaatst
de hoornen met bloem-
de twee eerste zijn bo-
en linten van allerlei
itus schikte, zegt men,
vlegten en bloem-rui-
le schilderachtige gezig-
ikwerf nog vermeerderd
die 'er aan gehecht zijn.
In

„ een van zijne vafallen he
„ hij hem koomen en dwor
„ zig van boven van die
„ Drie honderd jaaren gele
„ ne vafallen. Zij namen de
„ men langs bijna ontoegan
„ kasteel, overrompelden
„ brand; de tijran kwam in
„ leven.”
Wij verlieten met weêrzin
hoevenaar en, over eenen t
kende, kwamen wij te Baden
door haare mineraale water
in den zomer naar toe bege
de vermaaklijkheden van
plaatsen te kunnen genieten.
ne bergen omringd, aan v
mat vliet met eene snelhei
dichterlijk versierzel van de
C

van zijne vafallen hem beledigd had, liet hem koomen en dwong den ongelukkigen van boven van die rots neder te ftorten. In honderd jaaren geleden wreekten zig zij- vafallen. Zij namen de wapenen op, klom- men langs bijna ontoeganglijke paden naar het teel, overrompelden het en ftaken het in brand; de tijran kwam in de vlammen om 't end.

Wij verlieten met weêrzin het wit huis van den enaar en, over eenen tak van de Jura trek- ke, kwamen wij te Baden, eene ftad vermaard om haare mineraale wateren, en daar men zig in zomer naar toe begeeft, maar zonder 'er vermaaklijkheden van diergelijke verzamelen te kunnen genieten. De ftad is van groe- vergen omringd, aan welker voeten de Lim- vliet met eene snelheid, die in mijn oog het eerlijk verfierzel van de bezielde rivieren waar

en en zij ligt alleraan-
eind van deszelfs fraai
tot buiten bereik van
wederzijde zijn heuve-
nt, bezaaid met ontel-
en daar verspreide hui-
en de Alpen, met hun-
, den horizont bepaalen
wolken vermengen.
eene groote ontroering
eerste maal de Alpen
kbeeld van dat *oud ge-*
lgens eene uitdrukking
dikwerf mijne ziel met
gierigheid vervuld. Ik
n hen te zien; ik nader-
e hartklopping, die men
lang van eenen grooten
wiens naam de waereld
en spreken, voor de eer-
ste

slechts in bezoek en zij stuit
van het jaar de doorgangen,
nieuwsgierigheid te vergeefs
schrijden. Haasten wij ons
nog geen tijd. Ik moest
door de groote voorwerpen,
met een zwenk gezien had,
gen. Bijzondere zaaken riepe-
lieten mij slechts den tijd
Rhijn te bezoeken. Maar ik
vleien van weldra weder van
om de verheven wonderen v
zoeken en de rijke schoonh
sche bailluwschappen van Zw
Wij reisden ondertusschen
om te Schaffhouse te koo
men mij gezegd had dat de
niet meer dan een waterval
verduldig om dien te zien

in bezook en zij fluit hem een gedeelte
t jaar de doorgangen, welke zijne gretige
gierigheid te vergeefs zoudde willen over-
en. Haasten wij ons . . . maar het was
een tijd. Ik moest die onverduldigheid,
e groote voorwerpen, welke ik nog slechts
n zwenk gezien had, opgewekt, bedwin-
Bijzondere zaaken riepen mij naar Bazél en
mij slechts den tijd om den val van den
te bezoeken. Maar ik kon mij met de hoop
van weldra weder van Bazél te vertrekken
verheven wonderen van de Alpen te gaan
n en de rijke schoonheden van de Italiaan-
ailluwfchappen van Zwitferland.

j reisden ondertusfchen spoedig door Zurich
e Schaffhoufe te koomen; want, fchoon
nij gezegd had dat de cataract van den Rhijn
neer dan een waterval was, was ik egter on-
ldig om dien te zien en ik zou mij zeeker-

aate wij vorderden. —
gen. . . . Ons voet-
gebaand om dit toneel
eeven, verborg ons de
wij op eene foort van
, dat over het water
nen, naauwlijks buiten
an de cataract, denzel-
ontdekt.
ar geheel, door afge-
rotten, van welke eni-
n boven eene zee van
stortende; het brullen
ijnen snellen val gestuit
uid door elkander, dat
en had; die veelkleurige
element onder eene ge-
rtoonden; die natte stof,
de kleuren van den re-
voor zij in de lucht ver-
smol-

mij elk oogenblik tusschen
deling nog verwonderen,
wondering en ik zullen o
zaamen te bestaan!

Maar hoe, na zulk een v
neel verlaaten, bij hetwelk
tijd eene minuut wordt? Mij
dat ik vertrekken zoude; i
eene minuut, nog om een
veel maalen een oogenblik m
van af scheuren. Wij voeren
over om den omvang van d
wel te beschouwen. Ik sloe
mij; maar eene geheime
weder op hetzelfde voorwe
door den blaauwachtigen st
pen doen oprijzen, bespe
berg. Ter regter zijde, b
lijke steilte, met boschen
kasteel van Lauffen met z

g nog verwonderen, lang na dat mijne be-
lering en ik zullen opgehouden hebben te
en te bestaan!

aar hoe, na zulk een vlugtig gezigt, een too-
verlaaten, bij hetwelk eene lange ruimte van
ene minuut wordt? Mijne reisgenooten wilden
k vertrekken zoude; ik vroeg hen nog om
minuut, nog om een' oogenblik en na nog
maalen een oogenblik moest ik mij eindelijk 'er
af scheuren. Wij voeren de rivier in eene schuit
om den omvang van dat verbaazend tafereel
te beschouwen. Ik sloeg mijne oogen rondom
maar eene geheime kragt lokte die altoos
er op hetzelfde voorwerp. Agter de cataract,
den blaauwachtigen fluier, welken zijne dam-
doen oprijzen, bespeurt men eenen kaalen
g. Ter regter zijde, boven op eene aanmerk-
steilte, met bosfchen bedekt, ziet men het
eel van Lauffen met zijne schietgaten en zijne

gt. Men ziet den
an, zonder op den
afgeleid te zijn door
die alle ziel-vermo-
opfchorten en eene
laats stellen, bedaard
n gewoon werk ver-
getroffen blijft van de
en van het beuzelach-
aast de groote treffen-

Wij

n den Rhijn slechts vijftig
RAMOND voegt in zijne
de Reis van COXE bij dee-
antekening. „ De hoeveel-
jaargetijden verschilt, heeft
te en veel op de vertooning
die denzelven bij het sterk
zien hebben, zullen dien her-
, welke de Heer COXE als
„ over-

gen. Men ziet 'er bij hen d

„ overdreven beschouwt en die bij
„ den gemaakt te zijn. Men heeft
„ zelfs hoogte toen weinig minder
„ was. Het zou voor eenen yreen
„ hoogte enkel op het oog te wille
„ deel zou zeekerlijk beneden de
„ bevonden, en men zal bespeuren
„ het vervolg dezelfde aanmerking
„ bevonden, zeg ik, dat oogen,
„ oogen zijn, niet bevoegd zijn o
„ den te oordeelen, die, alles te
„ gezien heeft en met niets verge
„ in ons brein geene evenredige m
„ voor het eerst door dat land rei
„ hunne groote verwondering o
„ plaats van zig de hoogten en de
„ dezelve de helft, of twee derd
„ eene langduurige gewoonte h
„ denkbeelden uitbreiden, door
„ van vergelijking te leveren.

Men ziet 'er bij hen die zoo stout gelegd
zijn

breven beschouwt en die hij gelooft voor ouder tijd
gemaakt te zijn. Men heeft mij verzeekerd dat des-
hoogte toen weinig minder dan van tagtig voeten

Her zou voor eenen vreemdeling vermetel zijn de
te enkel op het oog te willen bepaalen en zijn oor-
zou zeekerlijk beneden de waarheid zijn. Ik heb
nden, en men zal bespeuren dat de Heer COXE in
ervolg dezelfde aanmerking gemaakt heeft, ik heb
nden, zeg ik, dat oogen, die geene Zwitserfche
n zijn, niet bevoegd zijn om over zekere groothe-
te oordeelen, die, alles te boven gaande dat men
en heeft en met niets vergeleken kunnende worden,
ns brein geene evenredige maatstaf vinden. Zij, die
het eerst door dat land reizen, hebben dikwijls tot
ne groote verwondering ondervonden dat zij, in
ts van zig de hoogten en de afstanden te vergrooten,
elve de helft, of twee derden verminderen, tot dat
e langduurige gewoonte hen geleerd hebbe hunne
kbeelden uittebreiden, door hun grooter voorwerpen
vergelijking te leveren.

heden die
e paspoorten genoo-

EDSTUK.

ngeloof in Frankrijk.
de mode. Bekeering
ze voorlezingen. Ver-
ekeerlingen. Theophi-

eg te Zurich om 'er der-
d, den beroemden LA-
o men weet dat hij niet
ontvangt, zijn 'er wei-
welke door die stad rei-
e beleefdheid aan van hem

Hij

eene hersiening
maar zoo het moeilijk is, is
belangrijk, niet schrander te
ontdekken van eene wetensch
haare gronden in de natuur
Het is zeer zeker wel der moe
iets, dat zoo gemakkelijk gevo
kele, het bekoorlijke namelijk
king, die uit de zedenlijke b
vloeit, die onomschrijfbaare
schoonheid niet is, die beter
zonder welke de laatste geen
die integendeel eene godlijke
van de lelijke kan doen schit
ziel alleen is de bron van scho

(*) Mind, mind alone, bear w
The living fountain in itse
Of beauteous and sublime.

AKENSIDE

oo het moeilijk is, is het dan egter niet
rijk, niet schrander te tragten de regelen te
ken van eene wetenschap, die ten minsten
gronden in de natuur schijnt te hebben?
zeer zeeker wel der moeite waerdig dat men
lat zoo gemakkelijk gevoeld wordt, ontwik-
het bekoorlijke namelijk, van die uitdruk-
die uit de zedenlijke hoedanigheden voort-
, die onomschrijfbaare bevalligheid, die de
heid niet is, die beter is dan schoonheid,
r welke de laatste geenen indruk maakt en
tegendeel eene godlijke vonk in de trekken
lelijke kan doen schitteren. *De ziel, de
leen is de bron van schoonheid (*)*.

LA-

*Mind, mind alone, bear witness earth and heaven,
The living fountain in itself contains
Of beauteous and sublime.*

AKENSIDE *Pleasures of Imagination.*

moeite en, als hij het ei-
nodig heeft, niet vinden
vlugt tot het hoogduitsch.
er van ons gezelschap mij
ste taal te vertolken; hij
e hoogduitsche woorden,
ig bediende, meestendeels
en waren, die hij zelf
linge kragt in zijnen mond
vatbaar waren voor eene
s dat hij, na God, niets
liger was dan de tijd; dat
van den mensch deezen
hield en het verlies van de
zelve voor een zeer slegt
morgens ten vijf uuren op
anstands ontbeet, heeft hij
gemaakt dat maal uittewin-
nen

dere middelen van verleid-
lijk gemaakt zou hebben
dien langen tijd, eene
deugd, die er geheel o-
hadde. Ik bespeurde dat
dert ik Londen en Parys v
Toen wij van LAVATE
hij ons dat wij onze naam
een daartoe geschikt boek
uur na dat ik hem verla-
een tegenbezoek geeven
ongewoone beleefdheid o-
gemeenlijk geene tegenbe-
lingen, die hem koomen
ons over den godsdienst
vermaak en verrukking v
die hij verleent, dat het
zeer dat onderwerp zijn
zijne godsdienstige begri-

middelen van verleiding, dat hij zig belach-
gemaakt zou hebben, als hij, geduurende
langen tijd, eene enige keer tegens die on-
gd, die 'er geheel onbekend was, gepredikt
de. Ik bespeurde dat ik verre gereisd was ze-
ik Londen en Parys verlaaten had.

Toen wij van LAVATER afscheid namen, bad
ons dat wij onze naamen en woonplaatfen op
daartoe geschikt boek zouden fchrijven. Een
na dat ik hem verlaaten had, kwam hij mij
tegenbezoek geeven en men deed mij deeze
gewoone beleefdheid opmerken; want hij geeft
neenlijk geene tegenbezoeken aan de vreemde-
gen, die hem koomen zien. Hij praatede met
s over den godsdienst en fprak met zoo veel
maak en verrukking van den troost en de hoop,
e hij verleent, dat het ligt te bespeuren was hoe
er dat onderwerp zijn hart vervulde en hoe veel
ne godsdienstige begrippen van zijne gevoelig-
heid

nes tot Doctor Priestley
en zig niet opzetlijk op
geleerdheid toegelegd te
gelooven dat het waare en
gt tot historische feiten,
tig waren dan het waare
tot het godsdienstig ge-
aden. Daar is meer gevoel
ne besluiten en hij schijnt
geeven te hebben om de
nst te onderzoeken alleen
passen op het regelen van
elke hij de flauwste scha-
gedaanten van het mensch-
unnen vinden. Wat mij
eene soort van vermaak
van de plegtige, de zagte
oo lang verdoofd geweest

te

toen de koningsgezinden o
katholijk geloof en de wo
beste steun van hunne za
de fraaie vrouwen van Pa
ste zaalen hoorde men nie
van eerbied en verkleefdh
onzer vaders, wel te ve
letter moest helpen en onde
de regeering als den godsdie
De groote bestierder van
die schoone bekeerlingen d
ger DE LA HARPE, een
onder het oud bestuur, een
van Voltaire, Dalember, l
germaate hoofd van eene se
DE LA HARPE was Mevrouw
het was aan haare voeten, i
kerker, onder de dwingland
dat die wijsgeer, door het g
I. DEEL.

en de Jacobijnen, en aan den anderen kant,
le koningsgezinden overtuigd waren dat het
lijk geloof en de weêrspannige priesters de
steun van hunne zaak waren, wierden alle
aie vrouwen van Parys vroom; in de galant-
alen hoorde men niet meer dan betuigingen
erbied en verkleefdheid aan den godsdienst
vaderen, wel te verstaan dat de geest de
moest helpen en onder die woorden zoo wel
geering als den godsdienst verstaan moest.

groote bestierer van de consciëntieën van
hoone bekeerlingen *à la Psyché* was de bur-
E LA HARPE, een vermaard letterkundige
het oud bestuur, een leerling en een vriend
Voltaire, Dalember, Diderot en na hen eni-
aate hoofd van eene secte. De Gamaliël van
HARPE was Mevrouw de C..... T.....;
was aan haare voeten, in het akelige van eenen
r, onder de dwinglandij van het tienmanschap,
e wijsgeer, door het geloof verlicht en in den

DEEL.

D

schoon

hij wilde den duivel in zijn
Zijne bekeering was een
zel, het katholijkendom was
, dat alle de onderneemers
en andere plaatsen van ver-
eene zeer goede speculatie
zijne preêken tegens de ver-
, tegens de revolutionaire
zeggen. Dat duurde tot dat

hen hem de aandacht kwam
ESSEYD - ALI, Afgezant
dra hij aankwam, verliet de
fatsoenlijke waereld op nieuw
vaderen, dat Gothische en
an hetwelk die kapelletjens
oogenblik met hunne fchit-
verguld hadden.

andere eerdienst en deeze be-
en godsdienst veel gevaarlij-
ker

waarheden aanneemt dat
alle godsdiensten het een
stier, namelijk, van het
wezen en de onsterflijkhe
hebben den naam van The
van God en menschen) aa
digheid van hunnen eerd
gelijken naar dien van d
en het loflijk doel van
moediging doen verkrijg
lichte en zelfs van veel
ring. Een lid van het
REVEILLERE LEPEA
het licht gegeven, waa
ken, die den grondslag v
goedkeurt en waarin hij
dat van de Katholijken b
is. De geleerde en va
RE, Bisshop van Blois

rheden aanneemt dan die stukken, waar over
godsdiensten het eens zijn, het zedenlijk be-
r, namelijk, van het heelal door een opper-
zen ende onsterfelijkheid der ziel. Die sectarissen
oben den naam van *Theophilantroopen* (vrienden
God en menschen) aangenoomen. De eenvou-
heid van hunnen eerdienst doet dien zeer veel
ijken naar dien van de disfidenten in Engeland
het loflijk doel van hunne leer heeft hen aan-
ediging doen verkrijgen van verscheiden ver-
hte en zelfs van veel vermogende in de regee-
g. Een lid van het Uitvoerend Bestuur LA
VEILLERE LEPEAUX heeft een werkjen in
t licht gegeven, waarin hij de twee leerstuk-
n, die den grondslag van hun geloof uitmaaken,
edkeurt en waarin hij doet gevoelen hoe weinig
t van de Katholijken bestaanbaar met de vrijheid

De geleerde en vaderlandlievende GREGOIR-
e, Bisfchop van Blois, heeft dit stukjen met na-

t een of ander zedenlijk
verpligting van de vrij-
wetten der republiek te
vergeeten wordt. Ver-
istenen terwijl zij tege-
n, terwijl andere Theo-
lading spreken van het-
eete noemen, niet wee-
eten dat de leer van het
ndslag van hun eigen ge-
ners, in welke zij eerst
ruild voor prachtige ker-
ke in hunne vergaderin-
kunnen. Zoo dra het
heimnis der hostie aan-
de Theophilantroopen
ren; zij gebruiken eene
de aanhangers van den
dienst tegenswoordig en
daar-

nis-plegtigheden in
ring van den Zonda
weiding over de wr
de dieren te Parys
die in Zwitserland
zijn.

Toen wij naar Schaffh
den Hauvenstein overge
hechts een vervolg van d
ton van Bazel van dat v
ven op dien berg, dien r
vonden wij eene wagt,
brief van in Zwitserland t
boekte. Die weg is
het land en schijnt ger
zijn tegens eene groote
Canton Bazel, dat aan

nis - plegtigheden in Frankrijk. Plegtige viering van den Zondag in Zwitserland. Uitweiding over de wreedheid, waar mede men de dieren te Parys behandelt. Godsdiensten die in Zwitserland geographisch gescheiden zijn.

oen wij naar Schaffhousen reisden, waren wij Hauvenstein overgereden, een' berg, die slechts een vervolg van de Jura is en die het Canton van Bazel van dat van Soleure scheidt. Boven op dien berg, dien men met moeite beklimt, vinden wij eene wagt, daar men onzen verloofde af van in Zwitserland te mogen reizen nazag en tekte. Die weg is een van de sleutels van het land en schijnt gemakkelijk te verdedigen te zijn tegens eene groote overmagt, terwijl het Canton Bazel, dat aan deeze zijde van dien berg

D 3

ligt,

r is, in eene valei door de
en wij die rivier tot Arau,
ern behoort. Enige mijlen
ntzburg, fraai stadjen van
te Mellingen trokken wij
e rivier werpt zig, een wei-
van de Limmat, even als
e, als dan door de voor-
Zwitserland versterkt, niet
e fchatting van haare wate-
affhoufe vertoont het land,
aaie landschappen, die 'er
nd zijn, weinige gezigten
mij gemaakt hebben, be-
ezigt van het meir van Zu-
koomende reeden wij over
en daalden neder in de rijke

voor onze moeite beloo-
van het dorp gekoomen
tige hulde, die men o-
niet alleen door gesch-
de kruisen, maar o-
men, als nagelen en
heuveltjens, de woor-
overblijfselen, bedekt
hof, veel verschillende
de zinnen walgen en d-
omringd van rotten, m-
heuvelen, die de geure
men uitwaasfemden,
hoop, begunstigde d-
en zettende de begraaf-
men van leven, een w-
innerde ik mij den we-
„ voor welken het li-
„ der bij eene der rot-

or onze moeite beloond toen wij op het kerkhof
n het dorp gekoomen waren, daar de godvrug-
e hulde, die men den dooden verschuldigd is,
et alleen door geschilderde grafsteden en vergul-
kruisen, maar ook door welriekende bloe-
en, als nagelen en violetten, die de groenende
uveltjens, de woningen van die menschlijke
erblijfzelen, bedekten, betaald was. Dat kerk-
of, veel verschillende van die dood-kuilen, die
zinnen walgen en de verbeelding verschrikken,
nringd van rotsen, met heesters bezet, en wilde
heuvelen, die de geuren van versch ontloken bloe-
en uitwaasfemden, wekte zoete droomen van
oop, begunstigde de troostende mijmeringen,
n zettende de begraafplaatsen zelve een voorkoo-
nen van leven, een warm gevoel bij. Toen her-
merde ik mij den wensch van Osfian: „ En Gij,
voor welken het licht nog schijnt: leg mij ne-
der bij eene der rotsen van onze heuvelen. Dat

...gigheeden vereenden, die
kunnen eerbied en van hunne
moest zeekerlijk die wijd-
gelen, die voor de omwen-
droefheid met alle de pragt
erfiert. Maar moest men
ijsbegeerte gehoor geeven,
te wij door de banden van
enheid verknogt waren, aan
haal van eenen openbaaren
t, die, om aan andere zaa-
om een lighaam, dat nog
bezield was, naar den ge-
n, welke de verwarde ver-
niet dan een afgrijslijk en
igt vertoont.
duurende het revolutionair
vernietiging van de gemee-
r stilzwijgen konde doen
goed

heid te bestrijden en e
noot de laatste zigtba
wezen, dat hij zoo e
drukken en aan herwe
heid gehecht is, eens

Wij kwamen te Ba
morgen, vroeg genoeg
voegen, die naar de f
gong. Het eerbiedig
houding, het godsdien
af bij de bacchus-fest
getuigen geweest ware
verre geworpen, de ch
den en ezels met mijte

(*) — — — — —
Their nostrils wide
Sagacious of their

id te bestrijden en eenen vriend, eenen echtge-
ot de laatste zichtbaare overblijfselen van een
ezen, dat hij zoo even aan zijn hart kooft te
rukken en aan hetwelk hij nog door zijne droef-
eid gehecht is, eensklaps te ontrukken.

Wij kwamen te Bazel terug op eenen zondag
orgen, vroeg genoeg om ons bij de menigte te
egen, die naar de fransche protestantsche kerk
ong. Het eerbiedig stilzwijgen, de ingetogen
ouding, het godsdienstig gelaat van elk stak sterk
f bij de bacchus-feesten, van welke wij te Parys
etuigen geweest waren, daar wij de altaaren om-
erre geworpen, de choorkleeden in paerdenklee-
en en ezels met mijters gekroond gezien hadden,
daar

(*) — — — — — *Upturned*

Their nostrils wide into the murky air,

Sagacious of their quarry.

M I L T O N.

ten te Parys noch op zon-
eniet, waarvan de een zoo
de ander.

en niet dat een weinig rust
de dieren, die dienaars,
en mensch, die zoo nuttig
jn, zoo onderdrukt en zoo
maar al te dikwijls te ver-
e stem van barmhartigheid
everen toe met hun gezag
nen tusfchen de onrustige,
zaamheid en hebzugt van
erwerping van die lastdie-
witferland die goede fchep-
id, zelfs met liefde behan-
ankrijk de eerste vloek van
e zwaarte. Zondags, zoo
et paerd, nog vermoeid van
er zijnen drukkenden last;
de

deelingen geregeld zijn
drie uren, uit het
Soleure, en uit eene
in dat van Lucerne r
beurtelings in katho
Welke de oorsprong
van die geographische
zoo ligt den fakkel der
men egter met genoeg
het begin van deeze e
het zwaerd het wapen

Daar zijn slechts tw
het bondgenootfchap
Roomfche Kerk en d
zedert de zestiende ee
Helvetifche Confesfie
zegd dat de haat van t
minder zij in het onde
fchillen. Het is dan o

lingen geregeld zijn. In den tijd van twee of
uuren, uit het Canton Bazel in dat van
eure, en uit eenen tak van dat van Bern
dat van Lucerne reizende, bevonden wij ons
urtelings in katholijk en protestantsch land.
elke de oorsprong zij van die ineenschuiving
die geographische godsdiensten, die weleer
o ligt den fakkel der burgertwist ontstaken, ziet
en egter met genoegen dat de Zwitsers zedert
t begin van deeze eeuw overtuigd schijnen dat
t zwaerd het wapen van overtuiging niet is.

Daar zijn slechts twee godsdiensten welke door
t bondgenootschap erkend worden, die van de
oomsche Kerk en dat stelsel van leerstellingen
edert de zestiende eeuw onder den naam van de
Helvetische Confesie bekend. HUME heeft ge-
egd dat de haat van twisters des te grooter is hoe
inder zij in het onderwerp van hunne twist ver-
schillen. Het is dan ook geen wonder dat de onee-
nig-

de klasfen. De boeren zijn
verbonden. Vergelijking tus-
fche boeren en de Fransche
ing. Staat van de laatste
eling. Manufactuuren van
1. Onderdrukkende belem-
n, wonderlijk te Bazél ver-
n Frankrijk de rechten van
Hunne zaak door eenen
hop bepleit.

end inwooneren, die de be-
n het Canton Bazél uitmaa-
gers, die het vijfde deel van
e rechten van gelijkheid of
te genieten. Het volk is in
in die van de burgers, ten
bij agt duizend menfchen,
en

De lieden van die
geboren zijn, zoo wel
dert verfcheiden geflachten
geen het minfte voorre-
eenen hunner tot het rec-
zoo veele hinderpaalen v-
den van zulk eene bevoor-
Weinige lieden in die kla-
meerdering egter van hu-
tigheid om in dien verne-
de zwaare belastingen,
en van welke de burger-
fcherming, die zij van
die flechts voor hunne
ftaat, dit alles bewijst d-
vinden, welke zij te vo-
ven een denkbeeld van
ftand in de landen, die
zig in dit land te koome

lieden van die klasfe mogen te Bazel
en zijn, zoo wel als hunne ouders, ze-
verscheiden geflachten, zij genieten daarom
het minfte voorrecht en de toelaating van
hunner tot het recht van burgerschap is met
veele hinderpaalen verzeld, dat de voorbeel-
van zulk eene bevordering zeer zeldzaam zijn.
nige lieden in die klasfe worden rijk. De ver-
dering egter van hun getal, hunne standvas-
id om in dien vernederenden staat te blijven,
waare belastingen, die zij betaalen moeten
an welke de burgers vrij zijn, de geringe be-
rming, die zij van de regeering genieten,
flechts voor hunne perfoonlijke veiligheid in-
, dit alles bewijst dat zij te Bazel voordeelen
en, welke zij te vooren niet genooten en gee-
een denkbeeld van hunnen ongelukkigen toe-
d in de landen, die zij verlaaten hebben om
in dit land te koomen nederzetten.

Het

een na de andere aan de stad
zerlijke stad verkogt. Daar uit
roten, die, wel is waar, ze-
nbruik geraakt zijn; het is te
elve nu minder dan ooit zal
even, nu men nog maar een
echten van den mensch en de
id is.

die uit Frankrijk in Zwitser-
nalaaten een zeer groot ver-
voorkoomen van de woonin-
neren optemerken. In Frank-
bestuur, was hunne armoe-
n, aan hunne klederen en
n zichtbaar, het zeeker teken
regeering. Daar is nog te
wei-

*boasts his rights to scan
nerate himself as man.*

De boeren van he
bijna alle boeren van
en worden wel gevoed
geen gering voordeel
hunne eigen geschillen
zonder tuschenkomst
maar al te dikwijls ge-
als hij de magt heeft
Maar die boeren
door hunne nabuuren
te worden. Tot nog
voor den franschen
Terwijl de geestlijkh
bedorven zijn, terwijl
vredes, belemmerd,
staatkundige schokken
van alle leenroerige
soonlijke diensten, o
lastingen, onder du

De boeren van het Canton Basel zijn, gelijk
na alle boeren van Zwitserland, wel gekleed
worden wel gevoed; zij zijn gewapend; en, dat
een gering voordeel is, zij hebben het recht van
hunne eigen geschillen zelve eerst te beslissen,
zonder tusschenkomst van den bailluw, wiens beurs
maar al te dikwijls gespekt wordt door de boeten,
als hij de magt heeft om 'er over te vonnisen.

Maar die boeren behoeven voortaan niet meer
voor hunne nabuuren, de Fransche boeren, benijd
te worden. Tot nog toe schijnt de omwenteling
voor den franschen landbouwer geschied te zijn.
Terwijl de geestlijkheid, de renteniers, de adel
bedorven zijn, terwijl de koophandel, vriend des
vredes, belemmerd, gestuit is door gestadige
staatkundige schokken, moet de landbouwer, vrij
van alle leenroerige belemmeringen en van per-
soonlijke diensten, ontheven van bezwaarende be-
lastingen, onder duizenderleie verschillende ge-
daan-

nmen wierden geroofd ;
er bleef, behalven enige
nden: de ſteden krielden
; de meeste ſtreeken van
nmer gezien.

tijd dat het papieren - geld
had, betaalde de boer
eene week de pagt voor
e winst ſtelde hem dikwijls
r te worden van het land,
en flechts huurder was. Ge-
le om alle mogelijke winst
te trekken, verkogt hij,
enningen in papier betaal-
dan voor geld en de uitge-
verplicht zig van zijn zil-
te ontdoen, om het graan
te koopen en zijn huisge-
den. De wederkomst van
het

geeven.

Naardien de bevol-
veel grooter is dan d
een groot getal inwo
van nijverheid toeleg
den, katoenen en linc
heid. De burgers o
rechten van ſouverein
die manufactuuren.
bereidt het, de moede
draaijen de wielen, di
het in huis geweeven
het niet ter vrije beſe
het in het zweet hunne
verheid hunner hand
hoofd van het huisgezi
de hoofdstad van het
leen is het hem geoor
dat de koopers reeds
I. DEEL.

ven.

Naardien de bevolking van het Canton Bern
l grooter is dan de landbouw vereischt, is 'er
groot getal inwooneren dat zig op de konsten
nijverheid toelegt. Men maakt 'er lijnwaa-
n, katoenen en linten in eene groote volmaakt-
d. De burgers ontdoen zig niet van hunne
hten van fouvereiniteit op de opbrengst van
manufactuuren. Een huisvader teelt vlas en
reidt het, de moeder spint het en de kinderen
aijen de wielen, die het tweernen, dan wordt
t in huis geweeven en, als het linnen af is, staat
t niet ter vrije beschikking van degeene, die
t in het zweet hunnes aanschijs en door de nij-
rheid hunner handen gemaakt hebben. Het
ofd van het huisgezin is verpligt zijne waar naar
hoofdstad van het Canton te brengen; daar al-
en is het hem geoorloofd die te verkoopen, na
t de koopers reeds onder elkanderen den prijs

I. DEEL.

E

be-

tenen, de Joden.
ottig erfdeel, dat hun hun-
ten hebben, hebben zij eg-
n Europa eene schuilplaats
dan in Frankrijk dat zij een
ebben. Daar kan de Jood,
gebeurd, waarin onze anti-
heid hun hield gedompeld,
men verkrijgen, zig in vre-
zelen van zijnen arbeid ver-
len Raad verheffen, en zelfs
e republiek bekleeden. God-
d! Gij zijt niet die trotsche
zig te vreden houdt met de
te verachting eene bescher-
en, die, fier op haare voor-
st schenkt hetgeen slechts de
echt is; maar gij beschouwt
en, die geen ander geloof
heb-

dan ook zijne godsd
GREGOIRE, zeg ik
van dat onderdrukt g
hunne vrijlaating vo
verdagten mond, h
edelmoedigheid te g
de Protestanten zond
verrigten en enige
zelfs door de wetten
bestuur; de Turken z
homet, die te alle tij
diepe verachting heb
geloof zoo trotsch,
reeds eene straal licht
zaamheid bij hen laat
men der Christenen z
oog van den Muphti
Canton van Bazel wo
niet geduld, en die

in ook zijne godsdienstige gevoelens zijn, was
REGOIRE, zeg ik, de voorspraak geworden
an dat onderdrukt geslacht en had den weg voor
unne vrijlaating voorbereid, door met eenen niet
erdagten mond, hunnen vervolgeren lesfen van
delmoedigheid te geeven. Reeds konden zelfs
e Protestanten zonder gevaar hunnen godsdienst
errigten en enige van die godsdiensten waren
elfs door de wetten erkend onder het monarchaal
estuur; de Turken zelve, de leerlingen van Ma-
omet, die te alle tijden den Christenen zulk eene
iepe verachting hebben toegedraagen en welker
eloof zoo trotsch, zoo uitsluitend is, hebben
eeds eene straal lights van de hemelsche verdraag-
zaamheid bij hen laten doorbreeken en de gehei-
nen der Christenen zijn niet meer haatlijk in het
og van den Muphti. Maar in het protestantsch
anton van Bazel wordt de katholieke godsdienst
iet geduld, en die der Jooden is 'er in afgrijzen.

E 2

De

neeft kwaadaartiglijk voor-
d van den koophandel dee-
naar de bekwaamheid van
zaaken van koophandel
Neen, neen; de waare
gedagten van de Bazelfche
le godlooze fekte tot eene
veroordeeld is en dat het
die reeds in deeze waereld
neemen. Een Jood kan
vrij land de voordeelen te
broederen door willekeu-
zels door inquisiteurs ver-
ft reden om met den Vene-
kespear uitteroepen: *Vader*
dat voor Christenen ()!*

AGT-

! what these Christians are!

Na dat wij dus m
dat, in het Canton E
inwooneren telt, m
leie rechten genieten
vinden om ons te
de waare vrijheid te
woont,

Het tegenswoordig
dan zeven duizend en
drie honderd, die ge
ter der oppermagt t
van groote en kleine
voor het leven; als z
verkiezen lid van onde
niet door de burgers
valt op de raaden zelv
zorgen en de zwaarig
nende, beter dan be

Na dat wij dus met ongenoegen gezien hebben
dat, in het Canton Basel, 't welk veertig duizend
inwooneren telt, meer dan dertig duizend geener-
de rechten genieten, zullen wij mischien reden
vinden om ons te troosten met opmerken dat
de waare vrijheid ten minsten onder de overige
voont.

Het tegenswoordig getal burgers is niet meer
aan zeven duizend en onder deeze zijn 'er maar
rie honderd, die geroepen worden om den scep-
er der oppermagt te zwaaien, onder den naam
an groote en kleine Raad. Deeze posten zijn
oor het leven; als zij open vallen, wordt het te
erkiezen lid van onder de burgers gekozen, maar
niet door de burgers. De moeite van die keus
valt op de raaden zelve, die, bij ondervinding de
orgen en de zwaarigheden van de regeering ken-
nende, beter dan het gros der burgeren weten

uw wordt als eene genoeg-
juwd, om voor de andere
onze man burger, maar dan
pt verkoren worden, maar
in het derde of vierde ge-
t koomen, hetgeen hem,
deel geeft aan de regeering

in zijn ampt is, verliest
hten; een bankerot zelf,
ongeluk wordt beschouwd,
ies te moeten ondergaan,
magistraats-perfoonen van
n.

en dertig duizend en zeven
den murmureeren van al-
den door drie honderd an-
de zijn, of door zigzelve
ft men enigzints zorg ge-
draa-

vereischt worden; w
geene uitmuntende h
den om te regeeren t
en ieder wil 'er, m
moëijen. Maar dat,
is dat men te Basel
plaatsen van hoogleers
vullen, zoo dat de wi
eischt worden om de
te peilen, 'er dikwijls
lot kan de domheid
ten door zijne zwarte
nut in eenzaamheid d
voorbeelden van in de
siteit. De twee verm
li trokken, na dikwij
ter zijde gesteld te z
een tot de plaats van

reischt worden; ook is het denkbeeld dat 'er
ene uitmuntende hoedanigheden vereischt wor-
n om te regeeren thans heerschende in Europa,
ieder wil 'er, met groote reden, zig mede
oeijen. Maar dat, wat ongemeener zal dunken,
dat men te Bazel ook het lot raadpleegt om de
aatsen van hoogleeraaren op de universiteit te ver-
allen, zoo dat de uitmuntende talenten, die ver-
scht worden om de diepte der wetenschappen
peilen, 'er dikwijls werkloos blijven. Het blinde
ot kan de domheid kroonen en de groote vernuf-
en door zijne zwarte balletjens hunne fakkels on-
ut in eenzaamheid doen verbranden. Daar zijn
oorbeelden van in de jaarboeken van die Univer-
teit. De twee vermaarde wiskundigen Bernouil-
trokken, na dikwijls door de zwarte balletjens
er zijde gesteld te zijn, eindelijk een witte, de
en tot de plaats van hoogleeraar in de redeneer-

der eeuw onder haare hoog-
van Euler en Bøehmen had-
er gefchonken.
die 'er in 1786 doorreisde,
keliers vond, die Virgilius,
us lezen, waaruit hij dit zeer
'er geen land in de waereld
het volk gelukkiger was;
nnen dat die smaak in de let-
de wetenschappen schriklijk
de reize van COXE. De
nen dat Bazel het Beotie van
en Virgilius, Horatius, Plu-
alleen in de winkels, maar
en in het gros, alle aanzien
landen daar de wetenschap-
zen, maar de hedendaagsche
wet.

met eene zeer ger-
die, midden in d-
rijkdommen en d-
een gedenkstuk
smaak van voorige
Dat gedeelte
haam, dat over h-
zig niet te vreden
terkundige armoed-
goed gevonden he-
lijke uitsluiting te
ker, een schuiter-
nen, als zij slechts
digheden van den S-
aars van de Unive-
sloten. De genie-
vreemdelingen beh-
recht van burgersch-
Men kan 'er egte

an een conlege gedeeven wordt, genoedzaakt zig
net eene zeer geringe wedde te vreden te houden,
lie, midden in de algemeene vermeerdering der
rijkdommen en der behoeften, niet meer is dan
een gedenkstuk van de eenvoudige en geringe
maak van voorige tijden.

Dat gedeelte van het lofflijk Helvetisch lig-
naam, dat over het lot van Bazél beschikt, heeft
zig niet te vreden gehouden met het ampt van let-
terkundige armoedig te betaalen, het heeft ook
goed gevonden het met de schande van eene haat-
lijke uitfluiting te bestempelen. Een kledermaa-
ker, een schuifevoerer, een schoenmaaker kun-
nen, als zij slechts burger zijn, tot de eerste waer-
digheden van den Staat opklimmen: de Hoogleer-
aars van de Universiteit alleen zijn 'er van uitge-
sloten. De genie wordt te Bazél even als andere
vreemdelingen behandeld: men weigert haar het
recht van burgerschap.

Men kan 'er egter, en ik zeg het met vermaak,

gten laat weiden over het klein
n kundigheden en verdiensten
e stad Bazel zig beroemen kan
het beeld van mijnen eerwaer
Colonel FREY mij natuurlijk
e eerbiedwaardige oude letter-
s krijgsman voegt bij de be-
rende eenen vijftig jaarigen
verkregen, de nuttiger hoeda-
el en kunde. Hij bezit eene
ene verzameling van natuurlij-
versteeningen, marmer en
andacht der liefhebberen ver-
ffeningen veraangenaamen den
leven, even als een schitte-
rijk van kleuren, het eind
ag kroont. Ik moet hier ook
D, Raadsheer van Staat noe-
men;

ligging, de eerste
staatkundigen door
De verzameling
—
van hand negen
NEN
Merkwaardighe
De Hoofdker
Dooden-dans
van Sempach
de tot de vrij
Wij gongen, ge
gelijk andere reizig
gen, dat versierd is
harnassen, waarvan
verpletteren en die
den Nestor in Home

gging, de eerste zijn om de banden van zijnen
aatkundigen dood aftewerpen.

NEGENDE HOOFDSTUK.

Merkwaerdigheden van Bazél. Het Tuighuis.

De Hoofdkerk. De openbaare Boekerij. De

Dooden-dans. Vertrek van Bazél. Slag

van Sempäch. Aanmerkingen over de lief-

de tot de vrijheid.

Wij gingen, geduurende ons verblijf te Bazél,
gelijk andere reizigers doen, het tuighuis bezigti-
gen, dat versierd is met schilden, degens en borst-
plaatjes, waarvan elk tien Bazelsche burgers zou
verpletteren en die ons de uitroeping van den ou-
den Nestor in Homerus herinnerden: *Ik heb eer-*

tijds

boekerij toonde men ons met
id de onderscheiden merkwaer-
die zij bevat. De verzameling
s zeer kostbaar; men ziet 'er,
chriſten van de eigen hand van
nglijke ſchetsen van de meeste
n van Holbein, het lijdē, dat
van dien meester is en veele
e de nationaale boekerij en het
ys niet ontfieren zouden.

aaie verzameling van prenten
welke men te Parys en Lon-
e niet te boven. Wij gongen
rei beelden zien, die men den
t, en die door Kleber, kweek-
geſchilderd zijn.
vaerdigheden en enige minder
e bezogt te hebben, namen wij
Bazelfche vrienden, met inzicht
om

Twee mijlen verde
levendige wel bev
naam land doorge
heuvelen met wel
kwamen wij te Su
Lucerne en eene h
Sempach, dat wij
trokken; het heeft
zijnen oostlijken o
waardige ſlag gelev
vrijheid ſchonk.
De Hertog LEO
een aanzienlijk lege
rijk, het klein leger
tien honderd manne
nootſchapplijke Cant
en Underwald. D
zijn bevel, die bij
eene goede krijgstu

vee mijlen verder vonden wij Zoffingen, eene
endige wel bevolkte plaats, en na een aange-
am land doorgetrokken te zijn, daar vrolijke
uvelen met wel besproeide weiden afwisselden,
amen wij te Sursee, vlek van het Canton van
ucerne en eene halve mijl verder aan het meir
mpach, dat wij in zijne geheele lengte langs
okken; het heeft zijnen naam naar een vlek, op
nen oostlijken oever gelegen, daar die gedenk-
aerdige slag geleverd werd, die Zwitserland de
rijheid schonk.

De Hertog LEOPOLD tastte, aan het hoofd van
en aanzienlijk leger van den eersten adel van het
ijk, het klein leger der Zwitsers aan, slechts der-
en honderd mannen sterk, van de vier bondge-
ootschaplijke Cantons Lucerne, Uri, Schweitz
n Underwald. De Hertog had troepen onder
ijn bevel, die bij het voordeel van het getal en
ene goede krijgstucht nog dat voegden van door
zeer

die alleen aan de punt van den
st noodwendig sneuvelen. Het
Wilkenried die zig opofferde,
inderen aan de voorziening van
aanbevoelen te hebben. Hij
ijand en, zonder te denken om
toetebrengen, omvatte hij de
naar hem staken, verwijderde
soldaaten en baande den zijnen
rwinning. Hij en de eerste die
n, sneuvelden, maar de vijand,
t over die ongehoorde dapper-
en gedrongen door den stroom
ierd overhoop geworpen en liet
em van zijn leger op het slag-
r de Zwitfers deeze gewigtige
den is eene kappel ter gedagte-
n ziet 'er de afbeeldzelen van
den

verjaardag van die
God plegtig te da
dere plaatsen van
tijd wordt nagelaa
jaaren op den neg
de kappel en spre
gedagtenis uit.
bekostigt deeze pl
magistraatspersoon
De bewooners
ongevoelig voor d
gen. Onze *Cicero*
eene dorps herberg
„ ven op dien heu
„ kielen van voer
„ kers zagen ons
„ dat aldaar geplac
„ toeteschieten.”
van dien tijd, die

erjaardag van die groote gebeurtenissen om 'er
od plegtig te danken. Dit gebruik, dat op an-
ere plaatsen van Zwitserland reeds zedert langen
jd wordt nagelaaten, is hier nog in zwang. Alle
aren op den negenden July doet men eene mis in
e kappel en spreekt 'er eene redenvoering ter na-
edagtenis uit. Het Gemeenebest van Lucerne
ekostigt deeze plegtigheid en enige van deszelfs
nagistraatsperfoonen zijn daarbij tegenswoordig.

De bewooners van die ommestreeken zijn niet
ongevoelig voor de glorie op dat slagveld verkre-
gen. Onze *Cicerone* was eene aardige waardin van
ene dorps herberg. „ Daar, ” zeide zij, „ bo-
ven op dien heuvel hadden wij post gevat, met
kielen van voerlieden gekleed en de Oostenrij-
kers zagen *ons* voor een afzonderlijk leger aan
dat aldaar geplaatst was, om des noods te hulp
toeteschieten.” *Wij* wilde zeggen de vrouwen
van dien tijd, die, volgens eene plaatslijke over-
le-

n haare eigen ichande met de
rouderen te willen bedekken.
laatst in Griekenland geweest
e vader de overwinnaars te ge-
stelde hij tegens hunne alver-
De boeken van Homerus. Hij
ze de kragt en glorie van zijn
r vrijheid kan niet uitgedoofd
tot in het hart van den onge-
die, het jaloers oog van zij-
wijkende, zig bij die droef-
gt, met welke zijne landge-
luister van hun vaderland, ter-
ien, vieren (*).

's Men-

hooren spreken van dat aandoenlijk
diefde der Peruviaanen door Fran-
tijd in dat waereld-deel hebben op-
ge-

De feesten van d
nu toe in Zwitser
gehouden en die, onder
gehad hadden aan een
de vrijheid, in de ge
wierden, daar zij gebo
den vrede tusfchen Fr
hen het land te verlaat
zijnde een broeder van
looning voor de vervol
hof met den tijtel van
eerd. Toen ik in mijn
werken, den vuurigen
zoo gelukkig, zijne alo
krijgen en eene bloeien
droom van eene vuurige
maar toen was deeze o
bestemd schijnt om de w
dat, hetgeen niet dan
werp van verstandige ho

I. DEEL.

ug kaatien.

De feesten van de vrijheid zouden, als zij tot toe in Zwitserland gevierd waren geweest, waar-

houden en die, onder het valsch voorwendzel dat zij deel had hadden aan eene zaamenzweering ten voordeele van vrijheid, in de gevangenissen van Mexico geworpen werden, daar zij geboeid gebleven zijn tot het sluiten van n vrede tusfchen Frankrijk en Spanje. Toen beval men n het land te verlaten. De onderkoning van Mexico, nde een broeder van den Prins *de la Paz* wierd, tot be- oning voor de vervolgingen van de franschen, door zijn of met den titel van *Reconquestador* en *tweede Cortez* ver- rd. Toen ik in mijn gedicht *Peru*, een van mijne eerste erken, den vurigen wensch uitte dat dat volk, weleer o gelukkig, zijne aloude onafhankelijkheid mogt weder- ijgen en eene bloeiende natie worden, kon dit als de oom van eene vurige verbeelding beschouwd worden; ar toen was deeze omwenteling nog niet geschied, die estemd schijnt om de waereld te veranderen en zedert welke t, hetgeen niet dan dichterlijke vinding was, een voor- erp van verstandige hoop kan worden.

I. DEEL.

F

Arco en van den Tagliamento
Maar als alle de overwinningen
lijks gevierd moesten worden,
van het jaar naauwlijks toerei-

DE HOOFDSTUK.

*tjen op het Meir van Lucerne.
Zweitz. Brunnen. Kapel van
Meir van Uri.*

vervolgens de heuvelen, die ons
den. Van derzelfver kruin zagen
eis van nabij dat groot, dat ma-
l, dat onze oogen tot hier toe
efschouwd hadden. *Mont-Pilate*
ver-

gans groot water di
Deeze rivier scheid
len, die eene gema
deren hebben door
gewoone bouw-ov
drie andere alleen v
gen, van welke de
ten lang is en eene
voeten, dienen tot
koorlijke gezigten v
is 'er voor den rege
zijn met een dak
schreden, onderstut
welke geschilderde p
pen vertoonen, uit d
H. Schrift of de fabel
gelde draaken, griffio
Monsters and hy

as-groen water uit het men van Lucerne koomt.
eeze rivier scheidt de stad in twee ongelijke deelen, die eene gemaklijke gemeenschap met elkan-
eren hebben door vier bruggen. Eene van eene
ewoone bouw-orde dient voor de rijdtuigen; de
ie andere alleen voor voetgangers. Deeze brug-
en, van welke de eene zes of zeven honderd voe-
n lang is en eene andere van drie of vier honderd
oeten, dienen tot wandelplaatsen en leveren be-
oorlijke gezigten van het meir en de bergen. Men
'er voor den regen en de zon beschut, want zij
jn met een dak gedekt, dat van tien tot tien
hreden, ondersteut wordt door paalen, tusfchen
elke geschilderde pancelen zijn, welke onderwer-
en vertoonen, uit de historie van het land, uit de
l. Schrift of de fabel-historie; men ziet 'er gevleu-
elde draaken, griffioenen, duivels, centaurusfen:

Monsters and hydras and chimæras dire.

MILTON.

F 2

Eni-

an zijne kroon.
rlangende waren om fchielijk
doortereizen, bleeven wij ons
ucerne ophouden, terwijl wij
bij onze terugkomst, dat aan-
p ons gemak te befchouwen.
een bezoek geeven aan den
wiens plan in opwerk van
en meesterftuk van behendig-
Hij verhaalde ons met zijne
alle de moeilijkheden, alle
hij gebraveerd had om dit ftuk
een verwonderlijk fraai minia-
g in het klein, daar zilvere
van mosch, huizen van blik
peengeftapeld zijn.
ze paerden in en, Lucerne
met eene fraaie onbewolkte
ze reis over het meir om naar
Al-

regterhand tot da
zijde vertoonde d
water oprijzende
wolken, aan de
merklijk hoog,
ke water-ftroom
door de zonne-ft
de zilveren en vuu
wijl wij deeze pra
voeren wij aan d
welker zwarte, v
over de oppervl
Naar maate wij v
elkanderen en fch
te willen fluiten.
eene engte en toen
zig eene nieuwe
ter regter zijde de

egterhand tot dat van Underwald. Aan de eene
zijde vertoonde de berg *Pilate*, eensklaps uit het
water oprijzende, zijn verheven hoofd, vrij van
wolken, aan de andere stortte de berg *Rigi*, aan-
merkelijk hoog, maar minder trotsch, zijne talrij-
ke water-stroomen, welker levendige golven,
door de zonne-stralen beschenen, op zijne zij-
de zilveren en vuurkleurige streepen trokken. Ter-
wijl wij deeze prachtige voorwerpen beschouwden,
voeren wij aan de voeten van dreigende rotfen,
welker zwarte, uitgestrekte schaduwen zig verre
over de oppervlakte van het meir verspreidden.
Naar maate wij vorderden, naderden de boorden
elkanderen en scheenen ons den doorgang geheel
te willen fluiten. Het was ondertuschen maar
eene engte en toen wij die door waren, vertoonde
zig eene nieuwe zee voor onze oogen en liet ons
ter regter zijde de hooge toppen van het Canton

aren, van alle kunnen, wel
uizend perfoonen of daar om-
geene ruitery nodig, alzo de
ten noorden dekken, ontoe-
erden, zoo wel als het meir,
den bespoelt. Maar hij bezit
uiten, die aan den mond van
gen en die ons vaartuig zelfs
. Na dat men ons aan land
ndelden wij door enige stree-
om de merkwaerdigheden te
ps wierden onze ooren be-
luidend gedruis van de stem-
e, in eene kerk aan het ander
verzameld en die den lof van
. Brigitta zongen.
tijkkel van invoer te Gersau is
de

bladzijden in de jaar-
nabuuren.

Haare eerste kri-
Lucerne gerigt ge-
eene uitspraak, die
man gedaan had te
deeden de inwoone-
Homerus; zij beg-
nabuuren van het
daar ontbrak hun fl-
kunnen zeggen:

„ eenen ontzagch-
„ den, zoo van ke-
„ en geiten, hond-
„ maanen, elke r-
(*Hiad. Lib. XI.*)

Daarop volgde
fchien zoo veel b

ladzijden in de jaarboeken der vier Cantons haare
abuuren.

Haare eerste krijgsverrigtingen schijnen tegens
Lucerne gerigt geweest te zijn. Te onvrede over
ene uitspraak, die het Canton Zug als scheids-
man gedaan had ten voordeele van de Lucerners,
leeden de inwooners van Gersau als de helden van
Homerus; zij begonnen met het vee van hunne
nabuuren van het dorp Wiggis wegteneemen en
daar ontbrak hun slechts een helden-dichter om te
kunnen zeggen: „Wij haalden uit die velden
„eenen ontzagchelyken buit, twee honderd kud-
„den, zoo van koeijen als van schaapen, varkens
„en geiten, honderd vijftig merries met gulden
„maanen, elke met een veulen aan de borst.”
(*Hiad.* Lib. XI.)

Daarop volgde wraak en het geschil zou mis-
schien zoo veel bloed gekost hebben als dat van

like men zegt de kleinste te
blikken van Zwitserland en
ste is van alle van Europa,
bekend dan de bergen en
horizont bepaalen. In plaats
n dat geluk, van die gerust-
e, naar men zegt, kleinen
wij 'er verscheiden spooren
ondeugden, die bij grooter
Fraaie huizen, omringd van
met bedelaars bezet, toon-
elbaare wijze dat het vermo-
n 'er, op verre na, niet ge-

hebben wat Gersau merk-
klommen wij wederom in
den onze reis. Het Canton
Schweitz

wandelweg. Daar
geene, die hunne
zig het vermaak
hunnen weg te g
oord de plaats te
Zwitserland gegee
De kusten van
ren, zijn de toneel
wichtigste voorvalle
ten van de Middel
van de gedenkwaer
waereld zijn voor
het verbondstracta
Schweitz en Under
ste onafhankelijk ve
dorp op de kust reg
berg maakten de d
ferland zijne onafha
ontwerp van hunner

vandelweg. Daar zijn weinige reizigers van de-
eene, die hunne reis over het meir neemen, die
ig het vermaak niet geeven van een weinig uit
unnen weg te gaan en in deezen bekoorlijken
oord de plaats te bezoeken, die haaren naam aan
Zwitserland gegeeuen heeft.

De kusten van het meir, op hetwelk wij voe-
en, zijn de toneelen van de voor Zwitserland ge-
vigtigste voorvallen geweest, even gelijk de kus-
en van de Middellandsche Zee die geweest zijn
van de gedenkwaerdigste gebeurtenissen, die in de
vaereld zijn voorgevallen. Te Brunnen wierd
het verbondstractaat tusfchen de Cantons Uri,
Schweitz en Underwald getekend, die zig de eer-
te onafhankelijk verklaarden. Te Grutlen, een
dorp op de kust regt over den voet van den Selis-
berg maakten de drie helden, aan welken Zwit-
erland zijne onafhankelijkheid verschuldigd is, het
ontwerp van hunnen roemrijken opstand. De ka-

groot en edelmoedig ontwerp
kan een fchooner toneel voor
en grootfche daad opleveren!
r het algemeen, tot Brunnen
het oosten ftrekt, heeft hier
vernaauwing en draait zuid-
fte tak, die den naam van het
dt gezegd eene diepte van zes
oeten te hebben. Reeds aan
n puntige rotfen, wonderlijk
eur, onmiddelijk uit het water
gevaaren te zijn, koomt men
vreeslijke golf. Het is niet
id, tufchen zwarte, dreigen-
die dan kaal, dan bij tufchen-
en pijn- of beuken-boomen
ls ziet men door die ongelijk
en, met een zwenk, bergen tot
osfchen bezet en welker krui-
nen

fcheiden uren va
ren. De avond v
zigt weder versch
akeliger zijn. C
meir effen: de ftu
ftoord dan door he
men, en door he
Altorf, dat wij van
pervlakte van het
hadden nu alle de
vuurigen gloed v
dikfte duifternissen
toppen, die ons
Eindelijk vertoond
haar zilver licht tro
de rotfen, het don
fchitterenden spie
ftraalen zouden o
zoo onze nachtrei

scheiden uren van onzen dag te Brunnen verlo-
en. De avond viel en de schaduwen, die het ge-
zicht weder verschillende maakten, deden het ook
akeliger zijn. Gelukkig was de lucht stil en het
neir effen: de stilte van den avond werd niet ge-
toord dan door het eentoonig geluid van onze rie-
nen, en door het geklank van de klokken van
Altorf, dat wij van verre hoorden en dat op de op-
ervlakte van het water kwam verdwijnen. Wij
hadden nu alle de trappen van licht gehad van den
vuurigen gloed van de ondergaande zon af tot de
dikste duisternissen van den nacht, voor de maan de
toppen, die ons omringden, beklommen had.
Eindelijk vertoonde zij haare verlichte schijf en
haar zilver licht trof tegelijk de bruine zijden van
de rotsen, het donker groen der boomen en den
schitterenden spiegel des waters. Haare zagte
straalen zouden onze vrees verdreven hebben,
zoo onze nachtreis, onder zulke wilde voorwer-
pen,

ll. *Beklimming van den berg
Wassen. Valei van Schille-
brug. Valei van Urseren.*

wij ook waren om den berg
immen, zou het onvergeeflijk
vij ons niet enige uren te Al-
het Canton Uri en roemrug-
Helvetisch bondgenootschap,
ee honderd jaaren geleden dat
en de zoon van Willem Tell
og stond. Op die heilige plaats
rt van geschilderden toren ge-
bij, ter plaatse daar men zegt
aftrok, met welke hij den ap-
an zijn kind schoot, heeft men
eene

leen, in een
leden te Bern uit
onwaarschijnlijke
toegeschreven wo
zijn, Toko genaam
spannigheid oprigt
Denemarken, om
vige uitlegger wis
veroorzaaken aan
hem te zeggen dat
rukking aan het sta
toegebragt, aan T
Men wil dat 'er in
heid is tuschen he
schiedschrijvers en
Tell. Daar is oo
een manlijk antwo
maar de eene van
niet uit.

Wat daar van zi

en, heeft, in een werk, omtrent dertig jaaren ge-
eden te Bern uitgegeeven, gezegd dat alle de
onwaarschijnlijke daaden, die aan Willem Tell
toegegeschreven worden, door een Deen verrigt
zijn, *Toko* genaamd, die den standaard van weêr-
pannigheid oprigtete tegens Harold, Koning van
Denemarken, omtrent de tiende eeuw. Die droe-
vige uitlegger wist niet hoe veel spijt hij zoude
veroorzaaken aan den wijsgeerigen reiziger, mer-
hem te zeggen dat de hulde, die hij in zijne ver-
rukking aan het standbeeld van Willem Tell heeft
toegebragt, aan Toko moest worden overgedaan.
Men wil dat 'er indedaad eene noodlottige gelijk-
heid is tusschen het verhaal van de Deensche ge-
chiedschrijvers en de overlevering van Willem
Tell. Daar is ook een appel afgeschoten, ook
een manlijk antwoord aan den tijran gegeeven;
maar de eene van deeze daaden sluit de andere
niet uit.

Wat daar van zij, de hooge Raad van Bern liet
het

e van den hiftoriefchrijver van
er van den fchrijver, die hem
ligheid, met welke hij zijne

Als hij in onzen tijd geleefd
ien van Willem Tell en van
r zwaarigheid, zinnebeeldige
ben, gelijk DUPUIS en eni-
gen van verfcheiden perfoo-

Het is waar, de buitenspoo-
n die nieuwerwetsche Pyrrho-
ftrenger behandeld dan de fa-
chrijver van Bern; want, ge-
vel gezegd heeft, verbranden
n, en de onfeilbaarheid van
in het beoordeelen van boe-
getrokken worden; maar wie
door al het gewigt der rede-
OR PRIESTLEY ter neder
ten.

Na

der plaats van he
genoemd en op
heel het land derv

Deeze valei,
baar voorkoomen
die met boschjens
ten bezet zijn, to
verheffen zig de A
nen wij deeze zw
die nog maar het
De fchuinste wor
enige behendighe
blijven. De rivie
haar gemak door
door de rotsen we
gang en men ziet h
Ter wederzijde ve
boomen bezet tot
soms tijds doorgroe

der plaats van het volk was; zij wordt *jaag-mat* genoemd en op St. Marcus-dag begeeft zig geheel het land derwaarts in optogt.

Deeze valei, die een vermaaklijk en vrugbaar voorkoomen heeft, is met rotsen bezoomd, die met boschjens boomen van verschillende soorten bezet zijn, tot het dorp Stug. Maar van daar verheffen zig de Alpen in de lucht en toen begonnen wij deeze zwaare steenklomp te beklimmen, die nog maar het voetstuk van den St. Gothard is. De schuinste wordt eensklaps zoo steil, dat men enige behendigheid nodig heeft om in de zaal te blijven. De rivier, die te vooren zagtlijk en op haar gemak door de valei vlietede, wordt hier door de rotsen weêrhouden, betwist haaren doorgang en men ziet haar niet dan op groote diepten. Ter wederzijde verhieven zig bergen met denneboomen bezet tot buiten het gezigt en zij waren somtijds doorgroefd door water-stroomen, die,
dwarsch

tijd over de linker zijde van
eeze eensklaps door eenen an-
rooken wordende, kwamen
die stout gelegd was, op den
eene diergelijke hinderpaal ons
den stroom overtetrekken.
en op eene van die bruggen
die ons van nabij omringden,
onder onze voeten was, te
den rand van de brug na-
te diepte nedertezien is het
t, schrik. Men vreest dat de
staat, invalle en men in den
heeft enige minuten nodig
e gewaarwording bedaart en
ngen door eene zagter, be-
ring, die het hart vervult en
vrijl de oogen over die opeen
weiden.

De

weg zaaien, zijn h
door hunne snel
en andere werktu
bleeven in dit o
van het klimmen
de bergen deed
eene aangenaame
die, in het dieps
ons verstikt had.
was fraai en het
omtrek, die 'er g
hunnen godsdien
naar het wit te sch
waarop men zig
alleen uit tijdkor
moeten, onder op
ker getal schooten
verzeekerd zij dat
zijn, dat zij de ge
I. DEEL.

weg zaaien, zijn hier door menschen handen getemd; door hunne snelle aandrift worden zaag-molens en andere werktuigen in beweging gebragt. Wij bleeven in dit dorp eene wijl van de vermoeienis van het klimmen uitrusten. De koele wind van de bergen deed 'er zig reeds gevoelen en gaf ons eene aangename gewaarwording, na de warmte, die, in het diepst der valei opeengepakt zijnde, ons verftikt had. Het was een zondag; het weder was fraai en het dorp was vol berglieden uit den omtrek, die 'er gekoomen waren, niet alleen om hunnen godsdienst waarteneemen, maar ook om naar het wit te schieten. Deeze is eene oefening, waarop men zig in alle de Cantons toelegt, niet alleen uit tijdkorting, maar uit verpligting; zij moeten, onder opzicht van de regeering, een zeker getal schooten in het jaar doen, opdat men verzeekerd zij dat hunne wapenen in goeden staat zijn, dat zij de gewoonte niet verleerd hebben van

I. DEEL.

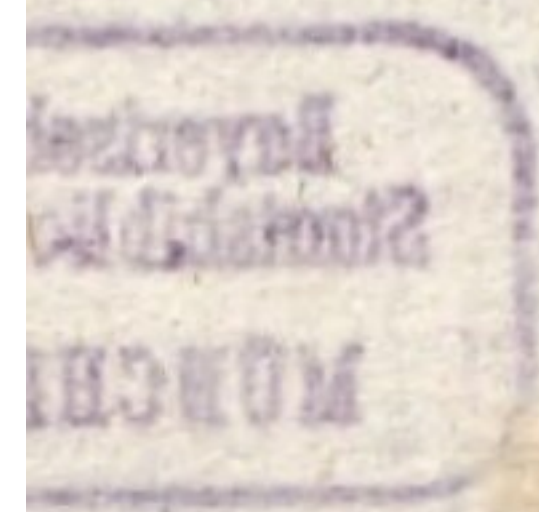
G

de-



denheid zoo wel als door hun-
en bespeurt, als men door dit
een land is, daar de mensch
natuur in strijd is. Aan de
g ontbloot van zijn bekleedzel
n vertoont, in plaats van der-
eene naakte, hobbelige zijde
met stukken en brokken van
n hier en daar bezaaid. Dat
spoor van een' sneeuw-bal.
kan de mensch zig vormen op
ele bosfchen van groote sterke
ogenblik weggevaagd worden,
e oorzaaken van verwoesting.
en evenwel gerust midden in
ouwen hunne huizen op zoo-
olgen zoodanig eene wijze van
het ongeluk koomt, het over
gaan, zonder hun kwaad te
doen.

voorbij het d
stroom Meyen
weg naar de r
boomen sling
lucht; geen l
bloeiende doo
zelve, met zijne
ganger niet mee
van een bewerk
Wij waren to
wij hadden, dri
zien, die de sei
ten beladden, in
groeiing en leve
wij nu kwamen,
was meer dan w
ter. Geen teker
deed scheppen; o
andering vertoonde



leen ontzagchelijk en vreeslijk te worden, vooral voorbij het dorp Gestinen en den afvallenden stroom Meyen genaamd, die dwarsch over den weg naar de rivier de Reusf loopt. Geene pijnboomen slingeren hunne kruinen meer door de lucht; geen kreupelbosch vertoont meer zijne bloeiende doornstruiken, en de dorre brandnetel zelve, met zijne stekels gewapend, geeft den voetganger niet meer gevoel van de tegenswoordigheid van een bewerktuigd wezen.

Wij waren toen in het midden van den zomer; wij hadden, drie mijlen vroeger, rijke oogsten gezien, die de seissen wagteden, boomen met vruchten beladen, in kort alle blijken van overvloed, groeiing en leven. In de nieuwe streek, waarin wij nu kwamen, was alles daarentegen dood; het was meer dan winter, het was een eeuwige winter. Geen teken van hervoortbrenging dat hoop deed scheppen; de onmogelijkheid van eene verandering vertoonde zig aan alle kanten. Soms

Die groote werktuigen van
ikwerf zoo los boven de hoof-
oedigen reiziger, dat de muil-
elletjens van hunne muil-ezels
n de lieden, die zij geleiden,
woord te spreekken. De min-
cht zou den vreeslijken vijand,
kunnen waarschuuwen en wagt
hen te verpletteren. Op alle
enige slagtoffers heeft omge-
ens ter zijde aan den weg, die
heugen van bewaaren. Men
van dien aart voortekoomen
aan-schooten te doen om den
, als hij den reiziger nog niet
groote stukken rots stoutlijk
g te stoppen. Daar is 'er een
teen, die den weg bezoomt en
dien

zaak meent te
ouden Homeru
vlei van Sche
nen Tartarus e
zouden zij 'er
enige helsche a
gen. De duiv
goede berglied
schrander in he
der vlakten en
hij deeze meng
woonplaats ver
aartig, en wel
mogendheden v
hij alle bedenkl
genaakbaar te n
rotsen, het legg
den enz., werke
zeggen, maaken

zaak meent te zien. Zoo de heldendichters van den
ouden Homerus af tot onzen verheven Milton de
vlei van Schellenen gezien hadden, voor zij hun-
nen Tartarus en hun Pandemonium beschreeven,
zouden zij 'er nog enige afgrijslijke trekken en
enige helsche aardigheden hebben kunnen bijvoe-
gen. De duivel is egter, in het oog van deeze
goede berglieden, geen kwaaddoende vijand,
schrander in het kwaad, gelijk bij de bewooneren
der vlakten en van onze *verlichte* landen: schoon
hij deeze mengelklomp van de natuur tot zijne
woonplaats verkozen heeft, is hij egter vrij goed-
aartig, en wel verre van zig, gelijk zekere andere
mogendheden voor het oog te verbergen, heeft
hij alle bedenkelijke zorg gedraagen om zijn paleis
genaakbaar te maaken, door het doorbooren van
rotsen, het leggen van bruggen over steile afgron-
den enz., werken, die hij, zoo als de inwooners
zeggen, maaken kon en door welke hij zig zon-

storten, en als de rots een
loodregte wal is, dan
ezelve heen, door boogen,
tut, die haar rustpunt veel
hebben in de eene of andere
of andere uitsteekende punt,
erheid der bouwmeesters ge-
en dan gelijkt de weg naar
gens de rots boven den af-

erschillend van breedte is van
n, laat altoos twee gelaaden
weg om elkanderen voorbijte-
veral bestraat en de burger
dien bij een lint, dat los op
en.

e de grillige wendingen van
en plaatsen doorgetrokken te
zijn,

Wij hielden
brug op ons ge-
ge bergen schee-
ten. De enigste
was het bed van
water viel door
brooken rotsen
schuim en zijn

Wij scheurden
te voorwerpen a-
den wij om een
langs eenen me-
den voet van een
voortgang scheer-
brug, aan ijzer-
ingemetfeld was,
de enigste weg om
lukken, die daar
ten de regeering

Wij hielden stil om die treffende en befaamde brug op ons gemak te beschouwen. Regte hoge bergen scheenen ons daar in onze reis te sluiten. De enigste uitgang, die 'er scheen te zijn, was het bed van den stroom, maar het verbolgen water viel door deeze spleet in watervallen op gebrooken rotsen en vervulde de lucht met zijne schuim en zijn gedruis.

Wij scheurden ons met weêrzin van deeze groote voorwerpen af en van de brug koomende draaiden wij om eenen hoek van den berg en kwamen langs eenen moeilijken oplopenden weg aan den voet van eene steilte, die ons den verderen voortgang scheen te sluiten. Voorheen was eene brug, aan ijzer-werk vastgemaakt, dat in de rots ingemetfeld was, en boven den stroom hangende, de enigste weg om verder te gaan; maar de ongelukken, die daar dikwijls gebeurden, noodzaakten de regeering een ander middel te zoeken om

G 4

den

getroffen hadden, dat het, ik
der enigen weêrzin was, dat ik
nacht stortte, die alle de ge-
schrik, die ik ondervonden

en uit dit hol schijnt het land-
het oog ontwikkelt, eene to-
rtaf, geene toneel-verwisse-
nel veranderen, of sterker af-
nen eerst gezien heeft. Eenen
waren wij nog in den baiert;
ig van de waereld, en na den
van onze gedagten zaamente-
eenen duisteren weg, als alle
elen, welke wij op elkanderen
, zig in onze hersenen te ge-
pftapelen, vertoont zig ons de
t de fraaiste kleuren en met al-
n van haare kindsheid getooid:
al-

bed van zand
steenen murme
verlaaten.

Omtrent he-
lei, die omtrent
en die men de
dorp Andermat
behoed voor de
klein bosch va
met eenen gods
heilig woud bi
schendbaarer;
de bijl aan dit z
zou gestraft wor
Een van mijn
ze valei oorspro
gaf 'er verschei
hij onderstelde
veroorzaakt mo

bed van zand vliet, of die op een grond van kei-
steen en murmelt dat zij een zoo fraai verblijf moet
verlaaten.

Omtrent het midden van deeze aangename va-
lei, die omtrent drie mijlen lang en twee breed is
en die men de valei van Urseren noemt, is het
dorp Andermat. Het schijnt niet oud en het wordt
behoed voor den val der sneeuw-ballen door een
klein bosch van pijnboomen, dat de inwooners
met eenen godsdienstigen eerbied bewaaren. Het
heilig woud bij onze voorvaderen was niet on-
schendbaarer; men zegt zelfs dat de onheilige, die
de bijl aan dit zoude durven slaan, met den dood
zou gestraft worden.

Een van mijne reisgenooten vermoedde dat dee-
ze valei oorspronkelijk een meir geweest is. Hij
gaf 'er verscheiden aardrijkskundige redenen van;
hij onderstelde dat de uitdrooging van dit meir
veroorzaakt moest zijn door de eene of andere

en, dat aan het eind ligt; wel
dit was de aangenaamste of-
bij onze aankomst, ontvin-
om ons te warmen; maar
zijn de boeren verplicht met
benedenste berg-engten te
nne valei brengt geene brand-
ne overlevering is die valei
geweest van hout; de boeren
heuvelen 'er voorheen mede
dat een magtig toveraar, die
n minder aangename plaats
orden was op hun geluk, dat
chen verbrand had, maar dat
odanig betoverd had, dat die
t kunnen voortbrengen. Die
eene lelijker poets gespeeld
s bij hen iets van eerste nood-
zaak-

Zwitserland in
die op het hellen
men, die 'er hu
steun meer vindi
gewas, dit bol
nen verloren he
pen. Dan hoop
als de lente koo
het overschot va
de kaale ontbloo
sneeuw-ballen t
stadig bedreigen
streeken blijven,
zaakt is dezelve
De valei van
van, of liever on
Zij behoorde vo
Disfentis, bij de
scheiden heerlijke
tenrijk beschikte i

Zwitserland in hetzelfde geval zijn. De grond, die op het hellen der bergen ligt, wijkt; de boomen, die 'er hunne wortelen onder hebben, geen steun meer vindende, vallen om; het onderst houtgewas, dit bolwerk tegens het geweld der orkaanen verloren hebbende, wordt omverre geworpen. Dan hoopt de sneeuw op die bergen op; als de lente koomt, smelt zij tot stroomen, die het overschot van de groei-aarde medesleepen en de kaale ontbloote berg wordt van nu af aan aan sneeuw-ballen ten prooi, die den inwooner gestadig bedreigen, als 'er nog bewooners in die streken blijven, en den reiziger, als hij genoodzaakt is dezelve doortetrekken.

De valei van Urseren is onder de bescherming van, of liever onderworpen aan het Canton Uri. Zij behoorde voorheen onder het rijk en de abt Disfentis, bij de Graauwbunders, had 'er verscheiden heerlijke rechten. Het huis van Oostenrijk beschikte in het begin van de vierde eeuw, over

van de Levantijsche valei be-
onderdaanen van dezelfde repu-
gens andere geschillen tusfchen
onden, geschillen, waarin al-
n werd, flooten zij eindelijk
enooten van Uri een tractaat
de vijfde eeuw ontfloegen zij
om hunne rechten te verdedi-
die magtiger nabuuren in han-
welken zij ook erkentenis ver-
or de hulp, die zij altoos van
n. Zij voorbehielden zig eg-
le voorrechten, als de verkie-
gen magiftraaten en het recht
ijke en lijftraflijke zaaken te
ens het beroep op het Canton.
og twee andere dorpen dan die,
oken heb, die de hoogfte ge-
meen-

TWAA

Top van den b
dien naam
ter-stroom

Wij bragten
door en den vo
genlijken St. C
bergen, die w
eigenlijk nog n
waren niet mee
den baiert gedo
klimmen was
Wij zagen over
myrte, het wit
fen, welke deez
den in vollen bl

TWAALFDE HOOFDSTUK.

Top van den berg St. Gothard. Oorsprong van dien naam. Afklimming van dien berg. Water-stroom van Tesin.

Wij bragten den nacht in het dorp Hospital door en den volgenden dag begonnen wij den eigenlijken St. Gothard te beklimmen, terwijl de bergen, die wij tot nu toe overgetrokken waren, eigenlijk nog maar deszelfs voet uitmaakten. Wij waren niet meer van ijslijkheden omringd en in den baiert gedompeld, gelijk te vooren; het opklimmen was noch zeer steil, noch gevaarlijk. Wij zagen overal spooren van groeiing; de bergmyrte, het wit nieskruid en andere struik-gewasfen, welke deeze hooge strecken eigen zijn, stonden in vollen bloei.

De

de beweeging en de welda-
zon behoedden 'er ons voor.
gehoopt dat wij van de hoog-
s begaven, een schoon wijd-
den kunnen overzien; maar
de kruin van eenen der hoog-
pa, zonder dat wij ooit verder
ons af gezien hadden. Waar wij
wij bespeurden, als wij voor-
den berg, dien wij beklim-
wij boven op deezen waren,
andere agter: als wij agteruit
ezigt ook gestuit door de na-
plaatfing der rotsen, die wij
n, door het draaien der berg-
tsteekende ruggen; ter regter-
waren wij bezet door de ber-
an de valei uitmaakten. Maar
den top van den St. Gothard
had-

gevolgd, dat v
door de kaale
tragteden enig
vertoonen en
den dat geheel
tot dorheid ver
Eindelijk kw
Gothard. Een
bood ons belee
de kapucijnen
maanden van
daar is geene p
half zoo hoog,
alle standen en
we gast heeft v
deeze kluizenaa
reld verheven,
van de dwzash
den worden, te

rijke glas van Orieren was een ruuw zwartachtig gevolgd, dat weder op zijne beurt door mos of door de kaale rots vervangen wierd. Hier en daar tragteden enige kleine verdraaide heesters zig te vertoonen en hunne onmagtige poogingen getuigden dat geheel het groeiend rijk op die hoogten tot dorheid veroordeeld was.

Eindelijk kwamen wij op den top van den St. Gothard. Een kapucijn kwam ons te gemoet en bood ons beleefdlijk ververschingen. Deeze goede kapucijnen moeten, geduurende drie of vier maanden van het jaar, genoeg afleiding hebben; daar is geene plaats op de waereld, al is zij maar half zoo hoog, daar men zoo veele perfoonen van alle standen en van allerlei aart ziet. Elke nieuwe gast heeft veel te vertellen en veel te leeren en deeze kluizenaars hebben, schoon boven de waereld verheven, zoo veel gelegenheid als iemand van de dwaasheden, die 'er zoo veele in gevonden worden, te leeren kennen. Zij verhaalden ons dat

liche Keizer niet was, of een
ern, de twee gewigtigste per-
like hij ooit had hooren spree-
che Lord moest zijn. In dee-
droog hij zig niet. Het was
n de hier boven aangevoerde
maalen in gevaar gesteld had
breeken in afgronden, die hij
draagstoel zonder gevaar zou-
overtrekken.

id van denzelfden aart had,
n, het leven gekost aan eenen
Lord, die, ondanks de her-
vingen van zijne gidsen, al
ataract van den Rhijn bij Rein-
omen. Hij deed de noodlottig-
e ellendiglijk met eenen reisge-
ij op de rotsen deerlijk verplet-

In

zigers te koopen
van die vroome
hunne loflijke in-
omgang, dien
Zwitserland do-
van de menschhe-
langer hebben b-
zulk nüttig werk
weldoeners van
in plaats van dez-
Volgens de hi-
St. Gothard aan
invoering van h-
van de godheid,
dat God van den
betekent. De l-
eeuw heilig verl-
getrouw aan de st-
eenen heidenschen

I. DEEL.

zigers te koopen. Maar de voornaamste toevlugt van die vroome kloosterlingen tot onderhoud van hunne loflijke instelling, is te bedelen op eenen omgang, dien zij eens in het jaar door geheel Zwitserland doen. De klooster-orden zouden wel van de menschheid verdiend hebben en zij zouden langer hebben blijven bestaan, als zij zig alle tot zulk nuttig werk toegewijd hadden en zoo zij de weldoeners van de maatschappij geweest waren, in plaats van dezelve tot last te wezen.

Volgens de historiefchrijvers wierd de naam van St. Gothard aan deezen berg gegeven voor de invoering van het christendom, naar den naam van de godheid, die men daar aanbad, *Gothard*, dat *God van den top*, *God boven alles verheven* betekent. De berg wierd eerst in de twaalfde eeuw heilig verklaard, toen Paus Clemens II, getrouw aan de staatkunde van de Roomsche kerk, eenen heidenschen God, nu overwonnen, aan den

I. DEEL.

H

trionph-

g zwak, maar zoo na moge-
oetheid en eeuwigheid vertoo-
oopt dat, als wij op den top
d zouden gekoomen zijn, ons
eenen kant over gantsch Zwit-
ekken en aan den anderen op
schieten en dat wij eensklaps
noeienissen zouden betaald wor-
t, zoo hoog boven het gemee-
de verheven, is zelf maar eene
eken bij de hooge spitse toppen
te het omringen. Alles wat men
is de wooning van de kapucijnen
er bij liggen. En al waren wij
n eene van die rotten, die ons
men, wat zouden wij dan nog
gezien hebben? Eene mengel-
bergen, op elkanderen gesta-
peld,

eene valt i
Adriatisch
rivieren,
Noord-Z
Op eene
ster zagen
bal, die zoo
boog over
had zig doe
door gebaar
het zomer-
gen te sche
had aangenoe
ben nedergez
ijs en mijne r
spel, dat zeer
wordt, namel
te werpen.
De gemaat

zijn de bronnen van de Tefin en de Reusi. Eene valt in de Pô en werpt zig met dezelve in de Adriatische Zee; de andere is eene van de veel rivieren, die den Rhijn in zijnen loop naar de Noord-Zee doen zwellen.

Op eene van onze wandelingen rondom het klooster zagen wij het overschot van eenen sneeuwbal, die zoodanig gevallen was, dat hij eene fraaie boog over den Tefin-stroom vormde; het water had zig door herhaalde poogingen 'er eenen weg door gebaad; maar de boog had de kracht van het zomer-faizoen weêrstaan; hij scheen behaagen te scheppen in de nieuwe gedaante, die hij had aangenoomen en zig daar voor altoos te hebben nedergezet. Wij gongen over dien brug van ijs en mijne reisgenooten vermaakten zig met een spel, dat zeer weinig in de maand Juny gespeeld wordt, namelijk malkanderen met sneeuw-ballen te werpen.

De gemaatigdheid van deeze plaats, schoon

heden koomen, die doornat

Maar wat de gestrengheid
at en de stormen, waaraan
en van het jaar onderhevig
e redenen van de kapucijnen
nkbeeld van kan vormen en
n te kunnen spreken, zulk
moest doorgebracht hebben.
van zeggen.

beleefden monnik vaarwel,
n bij onze terugreis eenen
oortebrengen en wij begon-
n kant van Italie weder af
afklimming, schoon zeer
gevaar, doordien 'er een
weg ligt; hij volgt de zijde
agt den reiziger langs veele
eel moeite, tot aan den voet.
niet te paerd onderneemen,
te

opliepen,
ontmoetin
door de b
floegen,
hun nood
jen, dat
ven, kon
nederstorte
vaar te ke
mijden. 2
tot op het
wondering
tensten ranc
Na dat v
draaiden wi
welke wij
Verre in de
hemel schee
spitse rotsen

opliepen, draaiden. Wij hadden enige vrees dat ontmoeting van een zoo groot getal muilezels, door de breedte, welke zij met hunne manden floegen, den geheelen weg scheenen inteneeme hun noodlottig zoude worden; het minste storten, dat zij zig in het voorbijgaan mogten geven, kon enige tot eene onmeetlijke diepte doen nederstorten. Maar die dieren schijnen het gevaar te kennen en de voorzorgen om het te vermijden. Zij treeden ter wederzijde van den weg tot op het uiterste randjen, en men ziet met verwondering de mand van dien, welke op den buitensten rand loopt, over den afgrond hangen.

Na dat wij langen tijd afgeklommen hadde draaiden wij het hoofd om, om de hoogten, van welke wij gekoomen waren, te beschouwen. Verre in de lucht zagen wij den Tefin, die uit den hemel scheen te koomen en die met geweld op spitse rotsen stortte. Het oog verloor hem eens

beekjens; dit is hij weder.
vereenigen zig eindelijk en
ervallen verre weg.
Deze plaats is kaal; men is
te hoogte; maar het groei-
eder toetelagchen. De ber-
en wild; maar hun aanzien
men daalt en de afgronden
gevaarlijk, dat perfoonen
zig vermaakten met op de
, die den weg bezoomden
ns kwamen, aan een' brug,
g van fraaie kei-steentjens,
geraapt hadden; deeze ber-
schatten voor mijnstof-kun-
lange redeneeringen over de
le fchorls; maar alzoo ik 'er
van begreep, begon ik de
happen, van welke ik om-
ringd

hunne kleur
'er vonken u
Te halve
eerste Italia
daar de Te
uit eene nab
en als door
digd, op ni
den door de
gewassen te
heffen hunne
Alpen, de l
weg en ver
die eenzaame
Van daar t
schuinste, w
tig. Weldra
ke Airolo le
op de woesti

hunne kleuren streelen of het verblinden als men
'er vonken uit slaat.

Te halver weg, tusfchen het klooster en het
eerfte Italiaansch dorp, gaat men over een' brug,
daar de Tefin, gezwollen door een' ftroom, die
uit eene nabuurige berg-engte in denzelven valt,
en als door zijnen nieuwen medgezel aangemoe-
digd, op nieuw met woede en in wanorde mid-
den door de rotsen rolt. Hier tragten zig enige
gewasfen te vertoonen; dwerg lorken-boomen
heffen hunne zedige hoofden op en de roos van de
Alpen, de berg-myrtte bezoomen aangenaam den
weg en verspreiden hunne welriekende geuren in
die eenzaame wilderniffen daar niemand die geniet.

Van daar tot beneden aan den berg is de fteile
fchuinste, welke men volgt, gantsch fchilderach-
tig. Weldra opende zig de groene valei, in wel-
ke Airolo legt, voor ons, met dorpen bezaaid
op de woestijnen, uit welke wij kwamen, volgde

DE HOOFDSTUK.

*Airolo. Nieuwe watervat-
n. Vrolijke priesters.*

Levantijnsche valei in te Airo-
wel gebouwd vlek aan den
Gothard en de voornaamste sta-
opwaaren, die uit Italie naar
witferland naar Italie gaan.
den koophandel, die zig niet
h door overhangende rotsen,
ns afstortende sneeuw-ballen,
onden, was de eerste die den
welke over den St. Gothard
n berg van Europa na den
is aan haar verschuldigd dat
twee

seau, die
laaten had
ven.

Na Airo
ge uuren o
genaam vi
hebben. I
valei en, g
bergen afw
ferland en o
van Locarn
eene fraaie
Een gedr
in een elzer
lag, te gaar
de stroomen
brengen en o
ge en sierlij
nen staat wo

feau, die ergens gezegd heeft dat hij Parys verlaaten had om zig in de bosfchen te gaan befchaven.

Na Airolo verlaaten te hebben, reisden wij enige uren over eenen platten grond, dat ons aangenaam viel na zoo veele fteile wegen gehad hebben. De Tefin verdeelde den bodem van de valei en, gezwollen door de ftoomen, welke de bergen afwerpen, die haar van het Opper-Wallferland en dat der Graauwbunders, van de valei van Locarno en Maggia fcheiden, is hij reeds tot eene fraaie rivier geworden.

Een gedruis van eenen waterval nodigde ons om in een elzen boschjen, dat aan onze regterhand lag, te gaan en wij zagen eenen van die afvalende ftoomen, die hunne fchatting aan den Tefin brengen en die hem zijn water op eene zonderlinge en fierlijke wijze leverde. In zijnen gewonen staat wordt hij door eene rots verdeeld en

op lange itaaken, die aan
vastgemaakt, welke in den
en en horizontaal boven el-
de bewegingen van deeze
gtigheid, eene schielijkheid,
en souverain van de andere
ben medegedeeld. Elke vier-
berg - engte, steekt eene wit-
kerk - toren uit en zij waar-
eile hoogten, onder de wild-
men in een bevolkt en be-
odsdienst, overal verbannen
gevlugt, schijnt het eenigst
an derzelfver bewooneren te
geluid van de verafgelegen
alei herhaald, wiegt den in
eiziger in een zoet gepeins.
den avond kwamen wij aan
ene tol ontvangt en dat ook
eene

den van het f
de oorzaak v
Na enige f
ten wij dat d
ren, eensklap
steile rotsen,
doortocht liet
des menschen
Het water, r
se gebouwd,
lende gedaant
eenen weg te
derlijk blok,
snelheid van
pervlakte van
verre weg te
gedruis in een
snelde de stroo
gens eene rots

den van het schemerlicht nog gebruik maaken om de oorzaak van dat gedruis te bezien.

Na enige schreden voortgegaan te zijn, bemerkten wij dat de valei, welke wij doorgekoomen waren, eensklaps gesloten was door ontzagchelijke steile rotten, die de rivier slechts eenen engen doortocht lieten met eenen weg ter zijde, die door des menschen nijverheid op de rots gewonnen was. Het water, reeds door eene brug, daar ter plaatse gebouwd, belemmerd, nam duizend verschillende gedaanten aan om zig door die vernaauwing eenen weg te baanen. Hier was een groot hinderlijk blok, zig midden in de rivier tegens de snelheid van den stroom verzettende, die de oppervlakte van het water verhoogde en het dwong verre weg te spoelen, om met een ontzagchelijk gedruis in eenen laageren kom te storten. Daar snelde de stroom vlug door eene spleet en brak tegens eene rots, terwijl het water, tot vogtig stof

ver-

...met naare buigzaamhe zag-
tot tijd deszelfs beroerde op-
den stroom heeft het kanaal der
groote diepte beneden den weg
zagen, maar zeer onduidelijk,
van den avond, eene brug bo-
ngende; maar het was te laat
vervolgen; wij keerden terug
uitgerande boorden van den
wij bragten van onze wande-
van vrees, met bewondering
oomende, vonden wij alles in
d. Men haalde den oogst van
en, zoo als wij naar onze her-
en wij opgehouden door een
dender dan gemeenlijk die van
Gebruik maakende van het
voor-

zingende, ver-
tot hier toe,
deftig en inge-
evenwel ond-
buiten gegaan
hunne bedien-
zij meer dan
biedigheid in
ken, die hen
aandacht aan-
Des morge-
de, de wonde-
zij hadden iets
maar niets van
wij beschouw-
De zon scheen
ker blaauw va-
zijn kleed ove-
uit. Na over-

zingende, verwonderden ons enigzints, ons, die, tot hier toe, in andere landen, de kerklijke altoos deftig en ingetogen gezien hadden. Wij moesten evenwel onderstellen dat deeze de paalen niet te buiten gegaan waren, welke op deeze plaats aan hunne bediening waren voorgeschreven, naardien zij meer dan iemand belang hadden geene oneerbiedigheid in hunne boersche toehoorders optewekken, die hen indedaad altoos met eene eerbiedige aandacht aanhoorden.

Des morgens zagen wij, onzen weg vervolgende, de wonderen van den voorigen avond weder; zij hadden iets van hun vreeslijk aanzien verloren, maar niets van hunne stoute en treffende trekken; wij beschouwden dezelve op nieuw met wellust. De zon scheen nu op de kaale rotsen, en het donker blaauw van den Italiaanschen hemel spreidde zijn kleed over dit majestueus en schoon tafereel uit. Na over de in de lucht hangende brug gegaan

vorderden, verbreedde zig de
zig met verscheidenerleie voor-
onder welke wij de purperen
De wijngaard liep somtijds tot
in boogen, met trosfen belaa-
ns met zijne schaduwe beschut-
e van de zon. Wij zagen tus-
f door, van tijd tot tijd, voor
oppen van bergen met sneeuw
r enigen spijt van zoo verre van
lte te wezen.

VEER-

twaalf du
verstandig
ding enig
bergliede
democra
derwerpin
De vale
ten, die
vlek Faide
beslaat, g
luw of g
noemt, o
gebruik,
om die pla
de van het
hun voorde
inwooners
Gothards-
volg afdaa

twaaft duizend. Zij hebben in het algemeen een verftandig voorkoomen en men vindt in hunne hofding enige trekken van de onafhankelijkheid, die berglieden eigen; ondertusfchen houdt hen het democratifch Canton Uri in eene volkoomen onderwerping.

De valei is verdeeld in agt *vicinanze* of diftricten, die elk omtrent eene mijl lang zijn. Het vlek Faido, in het midden van de ftreek, die beftaat, gelegen, is de verblijfplaats van den baluw of gouverneur, welken het Canton Uri benoemt, of liever van dengeenen, die, volgens het gebruik, van zijne medeburgeren het recht koopt om die plaats te bekleeden, naardien deeze de waarde van het geld te wel kennen om met hun recht hun voordeel niet te doen. Elke vier jaaren zien de inwooners van de valei van de toppen van den Gothards-berg hunnen nieuwen heer en zijn gevolg afdaalen; misfchien doet hen dat gezigt g
vo

is door de blijken van erkente-
de vrije stem van hunne mede-
ereiniteit betaald hebben; en
n hun *barataria* ingehaald of
en, de afpersingen overstroo-
de gestrengte straf is het loon
tegens het gezag, gelijk de
onderworpen valeien toonen;
gen hebben somtijds de ver-
erzelve inwooneren opgewekt
out.

Deze eeuw stonden die van de
tegens het Canton Uri op: zij
orrechten, welke een nieuwe
mlingen, over dertig of veer-
heeft doen verliezen. Eene
nderlijke tijrannij had hen tot
gewekt; zij vatteden de wape-
nen

laatdunke
Het g
zaak van
Cantons
op eene b
ke kettery
de het de
hunne me
tot regent
weêrspann
van Zwit
schijnen m
zij het gelu
zend echos
begreepen
gaan, door
zij staakten
veroorzaakt
De grieve
I. DEEL.

fchen fouvereinen en onderdaanen, tenzij om d
laatdunkenheid van de laatste te straffen.

Het gantsche Helvetisch lighaam maakte van d
zaak van het Canton Uri de zijne; de dertie
Cantons vereenigden met drift hunne macht om
op eene beslissende wijze, zulke gevaarlijke, zu
ke *kettersche* eisfchen te stuiten. Mischien zou
de het den rebellen gelukt hebben het juk va
hunne meesters aftefchudden, als zij deeze allee
tot tegenpartijders gehad hadden; maar toen d
weêrspannelingen de troepen van alle de Staate
van Zwitferland boven op de bergen zagen ver
fchijnen met al den toefstel van den oorlog, toe
zij het geluid der trompetten hoorden, welke du
zend echos van rots tot rots deden weêrgalmen
begreepen zij dat dit leger, door fchrik voorafge
gaan, door vernieling zou gevolgd worden e
zij ftaakten eenen tegenstand, die hun bederf zo
veroorzaakt hebben.

De grieven van de infurgenten wierden hersteld

I. D E E L.

I

ge

uik van.
ers van de Levantijsche va-
en geworden; de bailluw is
geerer, hun eenigste wetgee-
chter. Wie zou het Canton
betwisten van die rebellen te
den van hunne slavernij zijn
te beschreven.
ijk dat dit volk weleer wild
lle de bergbewooners; maar
oorde de valei aan bisfchop-
aan het kapittel van Milaan.
kocht Karel IV zijn recht van
t land voor eene zeer kleine
f Jan Moos, denzelfden, die
uderfchap van Urferen ver-
anunnikken van Milaan, om
n het bestuur te ontfiaan, ga-
aan den hertog van Milaan,
die

Milaan v
rechter o
recht om
den in h
fchool.
deezen aa
neemen, z
ke van de
als priester
voudig bu
Maar het
verzuimen
vrijheid uit
zijne onder
geestlijke h
fchop niet m
van de repu

ne tijdljke belangen, zorgt de aartsbisfchop van Milaan voor hunne geestlijke behoeften. Hij is rechter over alle kerklijke zaaken en heeft het recht om zijnen groot vicaris naar Faïdo te zenden in hoedanigheid van bestuurer van het kweekfchool. Alzoo de ftatkundige omwentelingen deezen aartsbisfchop zijne heilige zending niet beneemen, zal hij zeekerlijk voortgaan het geestlijke van de Levantijsche valei te bestieren, hetzij als priester van het rijk afhanglijk, hetzij als een eenvoudig burger van de Cisalpijsche Republiek. Maar het Canton Uri zal ongetwijfeld ook niet verzuimen om te beletten dat de denkbeelden van vrijheid uit Lombardye op het grondgebied van zijne onderdaanen koome; want het kan nu de geestlijke hulp van eenen Cisalpijschen aartsbisfchop niet meer inroepen tegens de voortplanting van de republikeinsche beginzelen.

we fchets gegeven te hebben
op de democratifche Cantons
kunne onderdaanen regeeren,
ook een woord zeggen van de
zigzelve bestieren.
e Cantons zijn Uri, Schweiz
hongen in het eerst af van het
andere gedeelten van Zwitser-
en niet dagte dat zij der moei-
om geheel onder gebragt te
begunstigd wierden door die
de Rijks-vorften aanzette om
en diftricten bijzondere vrijhe-
ns de bewooners van die berg-
ooten het voorrecht van zelve
te kiezen en hunne wetten te
heid werd egter fomwijlen be-
nswoordigheid van eenen ftad-
hou-

de monn
fidlen te
te verge
Noch d
de onver
ten, zelt
en hunne
den keizer
van bijna
uitflag be
Hun a
konden h
waaren.
toogen, w
de eeuw
Keizer Ot
zonden, en
fers met d
rik II, too

rechten tegens de onrechtvaardige inbreuken van
de monniken van de befaamde abtdij van Ein
sidlen te verdedigen. De burgerlijke macht kwam
te vergeefs de kerklijke ban-blikzems te hulp.
Noch de rijks-ban, noch de kerklijke ban konde
de onverzaagde harten van die berglieden verze
ten, zelfs in die tijden van duisternis en slavernij
en hunne tegenstand tegens de monniken, tegen
den keizer, tegens de kerk wierd, na eenen strijd
van bijna veertig jaaren, met eenen volkooime
uitslag bekroond.

Hun aanvallende en verdedigende verbonde
konden hun egter hunne onafhankelijkheid niet be
waaren. Ondanks hunne verzoeken, hunne ver
toogen, wierd hun, in het begin van de dertien
de eeuw, Rodolphus, Graaf van Hapsburg, door
Keizer Otho IV als keizerlijke Stadhouder toege
zonden, en de goede verstandhouding van de Zwi
sers met de opvolgers van dien Keizer Freder
rik II, toont dat zij hunne ketenen niet morrend

eeuwen, tot hunnen Kapitein
er of Gouverneur, eenen an-
Graaf van Hapsburg. Het
er de drie Cantons wezenlijke
t, en dat hij, toen hij met
r bekleed was, hunne voor-
of hun nieuwe schonk; maar
de regeering van zijnen op-
ne geheele onafhankelijkheid

gelukt verscheiden nabuurige
aaten te hechten; de stad Zu-
e verzoeken en bedreigingen
het jaar 1299 verdedigde de
regeerde, dezelve met moed
ve Keizer stelde ondertusfchen
n te werk om de inwooneren
te dwingen hem hunne voor-
a. Zijne Stadhouders, onder
den

cons b
hevige
Morga
de O
noord
de gro
tons, d
dere v
nog kr
door h
Toe
ton zij
eerste
aan, w
Elk ma
lid van
eersten
ten te r
uitvoer

cons bevestigden hunne vrijheid niet zonder een
hevigen oorlog uitgestaan te hebben. De slag
Morgarten, in welken de Zwitsers in klein ge-
de Oostenrijkers floegen, wierd van het een
nootschap van Brunnen gevolgd; deeze acte was
de grondslag van het verbond van de andere C-
tons, die zig, het een na het ander, bij de drie
dere voegden en in dien strijd wierden de Zwi-
nog kragtiger door hunnen geest van vrijheid
door hunne gebergten en hunne passen verded-
Toen zij onafhankelijk wierden, verkoos elk C-
ton zijnen regeeringvorm en de drie, welke
eerste vrij geworden waren, namen zulk een
aan, waarin de oppermacht bij het volk be-
Elk man, die meer dan veertien jaaren oud is
lid van de Oppermacht. Zij vergaderen alle,
eersten Mey, in eenen algemeenen Raad om
ten te maaken en regeering-leden te kiezen.
uitvoerende macht wordt gesteld in handen

is gewoonde niet, verzeekert
waereld de vreemdelingen meer
n. Het is ook niet onmogel-
rs in het algemeen beter ont-
dat, waar over Mevrouw DE
men kan dat toeschrijven aan
n de fransche omwenteling ge-
had ons ook gewaarschuwd
eis zorgvuldig verbergen moe-
nschap in Frankrijk hadden.
an de democratische Cantons
rden onder een veel gestrenger
dat, hetwelk de bevoorrechte
e Cantons opleggen. Dat juk
oof. Het is met hulp van dien
, met welken men de harts-
eur kan buigen, dat de prie-
zelve nog te boven gaan: op
Franschen beschouwd als af-
val.

Men
bevolkin
Underw
daar oc
duizend
twintig
wijn de
worpen z
ven en
hun reg
opzigt t
deelen,
tot alle d
schillende
den door
heid is d
last; hie
derdaan
welk een

Men heeft zedert korten tijd gerekend dat bevolking van de drie Cantons Uri, Schweiz Underwald en van de Cantons Zug en Glarus daar ook eene volks-regeering is, drie en tagt duizend zielen beloopt, onder welke men maar twintig duizend stemgerechtigde burgers telt, terwijl de landen, welke aan deeze Cantons onderworpen zijn, eene bevolking van drie honderd zeven en dertig duizend zielen bevatten. Dus hun regeeringvorm, schoon democratisch met opzigt tot de perfoonen, die in de souvereiniteit deelen, eene waare erflijke aristocratie, met opzigt tot alle de andere. In andere Staaten zijn de verschillende klassen onder elkanderen onderscheiden door verschillende zeden en de onderhoorigheid is daardoor de mindere klassen minder tusschen last; hier, daarentegens, zijn de heer en de onderdaan van hunne kindsheid af makkers. Maar welk eene bitterheid moet de laatste, zoo dra l

en verbreeken. Wij zijn maar
nderd geweest over den afkeer,
tische Cantons voor de fransche
d hebben; maar wij waren zeer
broederlijker gevoel te vinden
r regeering door haare inrigting
goedkeuring van het beginzel
des volks is, tot dat wij ver-
at die Cantons van het monar-
vel eene schatting wilden ont-
andere met verachting hebben
ezen. In de drie Cantons Uri,
erwald kreeg elk kind van zijne
s zes livres van Frankrijk en de
meer. Voor dat geld gaven de
endfchap. Niets redenlijker dan
wel hebben de Franschen, zoo
sch wierden, die verbrooken!
geen geld meer gaven, verleen-
den

eigen ja
men zi
ben fle
door de
vaderen

De roo

Zi

En zi

van helo

derschap

drukken,

Willem?

(*)

ven worden. De Zwitsers hebben slechts hun
eigen jaarboeken raad te pleegen om te leeren h
men zig van de onderdrukking ontslaat; zij he
ben slechts hun oog te slaan op die tijden, waa
door de kragt van geest van hunne roemrijke vo
vaderen

De roovende adelaar, door vrees uit 't nest gejaagd,

Zijn' stoute vlugt naar 't noorden waagt (*).

En zij zullen ongetwijfeld gevoelen dat de
van heldenmoed niet geëindigd is met die der r
derschap en dat zij, die de voetstappen van Alb
drukken, ook een Verner van Stauffeken of een
Willem Tell op hunnen weg kunnen ontmoeten

ZE

(*) *Forth from his eyrie, roused in dread*

The ravening eagle northward fled.

C O L L I N S

n nieuw gezigt van eene wilde
heid opleverde. Het oog wordt
n die treffende toneelen te be-
eeren zig met onuitwischbaare
eelding; het geheugen herin-
errukking, maar de pen is niet
zen. Hoe een juist denkbeeld
kolosfaale steen-klompen, bij
ppen mager en laf gelijken, en
ring, gemeen, verkleind?
tadjen Giornico, dat wij door-
d door eene overwinning, wel-
het eind van de vijftiende eeuw,
Sforzes, Hertog van Milaan,
onvreden over den afstand, wel-
rs van die valei gedaan hadden,
am inneemen. Men bewaart
en, enige stukken geschut, die
genoomen wierden. Te Pol-
le-

lei. M
de riv
op we
Graau
die va
ter ver
(le La
Toen v
op het
door t
waren
purper
aangen
tophels
der inw
delijk o
Bell
ver ho
laager

gen, overvloedig dikwerf de laage landen der
lei. Men noemt dat gedeelte *Riviera*, valei
de rivier; zij is moerasfig en ongezond. Ver
op werpt zig het water van de Moesa, van
Graauwbunders gebergte afgedaald, in de Te
die van daar als eene zwaare rivier zijnen loop ge
ter vervolgt tot de plaats daar zij het *groot M*
(*le Lac majeur*, het Meir van Locarno) vor
Toen wij de Moesa over waren, bevonden wij
op het grondgebied van Bellinzzone en wij trok
door twee of drie aangename dorpen; de hui
waren bijna verborgen agter wijngaarden, wel
purperen festoenen, rijp voor den oogst, het
aangenaamer streelden dan de lompe St. Ch
tophels beelden, met welke de godvrugtigh
der inwooneren de dorpen versierd hadden. I
delijk ontdekten wij de stad.

Bellinzzone ligt aan den berg Cenere en der
ver horizont is ook bepaald door die keten
laager heuvelen, die, zonder orde geschikt

maar ook in de gelaatstrekken
vrouwen hebben hier die schoo-
de schilders de Heilige Maagd
g, van welke wij reeds enige
bespeurd hadden. Wij von-
het sterk voorkoomen van de
het algemeen, verzagt door
italiaansche beschaaving. Wij
schuud dat wij dicht bij Italie
nvolmaakte navolging van de
vergulde uitstekken en de be-
n, met welke de huizen ver-
ornaamste kerk, een fraai ge-
terzelen en veele andere geest-
ten deeze plaats een voorkoo-
bij. Na een weinig te Bellin-
ebben, haasteden wij ons om
begeeven; wij waren nieuws-
inhaaling van den landvoogd
bij

ing op
van den
scheen,
beschutt
van de
ken bov
Men
berg Cer
wilde di
ting in h
scheiding
zig uit t
Locarno
slangen,
zonder g
te van de
wij ontde
konden
zien, we
ijsbergen,

berg opteklimmen. Wij waren op het middelpunt van den dag, en de zon, die in haare volle kragt fcheen, zou ons zeer gehinderd hebben zonder de beschutting, welke ons talrijke kastanjenboomen van de eerste grootte, die hunne gediensftige takken boven onzen weg uitspreidden, verleenden.

Men zeide ons dat zig in de bosfchen van den berg Cenere dieven onthouden, die in deszelfs wilde digtheid eene fchuilplaats en eene beschutting in het onzeeker rechtsgebied van eene grensfcheiding vinden. Deszelfs zuidlijke rug strekt zig uit tot de rivier, die in de meiren Lugano en Locarno ftort. Zij is in dit jaargetijde zoo vol flangen, dat de menfchen en het vee dezelve niet zonder gevaar kunnen naderen. Ter halver hoogte van den berg genooten wij een heerlijk gezigt; wij ontdekten het groote meir tot Locarno en wisten konden de andere zijden van die groote bergen zien, welke de grondftukken uitmaaken van de Alpen, die het Walliferland van Italie fcheiden.

st. Het beekjen, dat beneden
loopt, die men de *valei van*
oert de laatste sneeuw van de Ga-
ie van verre zijn spits hoofd ver-
punt van die grens-bergen, wel-
verschillende rigtingen door Val-
wbunderland en de Italiaansche
uitstrekken. Van zijnen top heeft
ons zeide, het treffendst gezigt;
leen alle die bergachtige stree-
zig nog verder uit en wel tot Mi-
men de hoofdkerk zien kan.

aamst door deeze romaneske en
ei gereisd te hebben, zagen wij
ir van Lugano, daar wij weldra
ar men ons zeide dat de volgen-
as tot de plegtige inhaaling van

De *magnifieke* en fouvereine
antons, welke, bij die gelegen-
heid,

treffelijke
om het
brengen
ten. De
vang, vo
baai, lang
pels staan
meest op
thische ko
de sierlijkt
de met de
waarlijk be
zijde van de
een koud,
heden van d
derachtige
reden, ver
ontroering
dikke muur
I. DEEL

vermaaklijkste onder de verrigtingen van die *voortreflijke* heeren waren, huurden wij eene floot om het overige van den dag op het meir doorte brengen en deszelfs aangenaame gezigten te genieten. Dit meir, zeer onregelmatig in zijnen omvang, vormt, aan den kant daar de stad ligt, een baai, langs welke veele lusthuizen en sierlijke koepels staan tot op eenen grooten afstand; zij zijn meest op ligte boogen en lange reien van Corinthische kolommen gebouwd. Deeze mengeling van de sierlijkste gebouwen van de Grieksche bouwkunde met de groene veldtapijten van het landschap is waarlijk betoverend. Wij hadden, aan de andere zijde van de Alpen, lompe wooningen, verzeld van een koud, droog bloemperk, de manlijke schoonheden van de natuur zien bederven; de eenigste schilderachtige gedenkstukken, die wij toen ontmoeteden, verwekten bij ons slechts eene treurige ontroering: het waren Gothische kasteelen, met dikke muuren, op steile rotsen gezet, de nederige

are bloemen te bestrooien.
e landhuizen, welke deeze baai
oren meest edele en rijke geslach-
eefche toe (*). Het zijn of ou-
, die zij behouden, of aanwin-
ekogt hebben. Verscheiden dier
n het burgerschap gekogt in die
luwfchappen, die niet onafhang-
r eene schuilplaats te vinden ge-
gerlijke oorlogen, die hun land
nige van die fraaie woningen schij-
nen

zen in de nabuurschap van Lugano wordt
rouw Beccaria, dogter van den beroem-
de misdaden en straffen. Zij heeft het
n vader geërfd en vereenigt met de be-
are persoon en met manieren, tegelijk
llig, eene verlichte zugt tot de vrijheid
gevoel, dat nooit dan in eene edele en
woonen.

eene lu
van wel
steeken
van ve
verschi
Alpen,
gekroon
die dit h
men, m
te dreig
Ter s
ten het
landen v
wij de do
over de s
bergen ste
rotsen be
welke de
wijn gedu
ren. Da

eene luchtstreek, gezigten, eenen hemel kennen van welke hij geen denkbeeld had. Hier en daer steeken torens met hunne spitsen boven de boschen van verscheidenerlei gewas uit en verder in het verschiet ontzagchelijke groote bergen, in de Alpen, van welke enige, met eeuwige sneeuw gekroond, de aangenaame en vrugtbare velden die dit helder meer, dat hen nog verfraait, bezoemen, met hunne onmagtige trotschheid schijnen te dreigen.

Ter flinkerhand van Lugano loopt het meer buiten het Zwitsersche grondgebied en verre in de landen van den Keizer en in Valtelin, van welke wij de dorpen van verre zagen. Op de kust regelover de stad aan land gestapt zijnde, van waar de bergen steil oploopen, en daar zij met boomen en rotsen bezaaid zijn, bezogten wij frisse grotten welke de inwoners alhier maaken om hunnen wijn geduurende de hitte van den zomer te bewaaren. Daar waren aldaar enige van de eigenaars

neeren en dames, die naar Lu-
de plegtigheid der inhuldiging

ENDE HOOFDSTUK.

*den bailluw van Lugano. Ita-
zangen tot lof van zijnen voor-
maaklijk tochtjen op het meir.*

g begon met het luiden van alle
stad en den omtrek. De straa-
s van beiden de kunnen met hun-
opgeschikt; men was uit alle
land, van de overzijde van het
meir

ordente
van het
ver van
Zwitser
woonte
geduure
strict van
ning van
lofte, o
hand in
Zoo o
neur te
kerk van
ze genaa
gevaerdig
deeze vle
liaansche
hard Hoo
luwschap

ordentelijk naar de fchorre ſtem van den griff
van het bailluwſchap of, als men wil, den fch
ver van de voortrefflijke afgevaerdigden, die in
Zwitſersche taal den nieuwen heer de wetten, g
woonten en reglementen voorlas, naar welke h
geduurende twee jaaren, de edele ſtad en het
ſtrict van Lugano regeeren moest. Tot volde
ning van de geregeerde deed de Gouverneur de b
loſte, die hij in het Duitsch aflag, ook nade
hand in het Italiaansch.

Zoo dra het volk verzeekerd was eenen Gouve
neur te hebben, weêrgalmden de gewelven d
kerk van het geroep: *viva! viva! lang leeye o*
ze genadige bailluw en de allerdoorlugtigſte o
gevaerdigden van de voortrefflijke Cantons! C
deze vleierende uitroepingen in de welluidende I
liaanſche taal antwoordden de afgevaerdigden
hard Hoogduitsch: *Leeve de edele ſtad en het ba*
luwſchap van Lugano! Dat de afgevaerdigd

nie jaaren daarna bevestigd door
met de Cantons vrede maakte
g in den berugten slag van Ma-
fers ontvongen die gift zonder
; daar wierden geene rechten,
rijdommen voor het volk bedon-
hunne fouvereiniteit getrouw,
ndering, op hunne nakoomlin-
de macht der bailluwen is bijna
ailluw is de vertegenswoordiger
n en hij zelf is mede fouverein
ap; hij is de bron van alle eer-
le magt, de eenigfte rechter in
lijfftraflijke zaaken en hij wordt
e pligten geholpen door eenen
dic) eenen fecretaris, een on-
ndere officieren; het volk van
orzeeker niet te klaagen dat het
ers heeft.

De

bij vo
Daar i
ming v
te de
specu
denis v
de mag
de geld
spreek
wonder
deeze
„ D
fchrijve
gaan, ,
„ ven
„ door
„ Cant
„ neen
wat me

bij voorbeeld, op de boeten voor misdaden. Daar is veel te zeggen op de vaderlijke bescherming van eene regeering, die rijk wordt naar mate de geregeerde slegt worden. Diergelijke gespeculatieën zijn niet zeldzaam in de geschiedenis van die onder-burgemeesterschappen; de magt van de Gouverneurs bijna onbepaald, de geldzugt van die van hunne natie tot een spreekwoord geworden is, moet men zig dan verwonderen dat de belangloosheid de deugd van deze kleine hoven niet zij?

„De gretigheid der Gouverneurs,” zegt een schrijver, die voor hun loffschrijver kan doorgaan, „is, als zij de billijke grenspaalen te bidden gingen, zeer dikwijls beteugeld geworden, door de afgevaerdigde pensionarissen, door hun Canton gezonden om hunne rekeningen op te neemen.” De schrijver verklaart niet duidlijk wat men te verstaan hebbe door *billijke* grenspa-

van in hunne eigen taal te
gerlijke zaaken moeten in hee
it worden. De bailluwen, die,
geen Italiaansch verstaan, heb-
die nodig hebben; maar de ar-
iters hebben geene tolken om
van hunne plat duitſche pro-
en.
vooren de uitwerkingen van de
rlijke roofzugt geweest waren,
en troost van te verneemen dat
ruggekeerd was onder het be-
rdoorlugtigſten heer, *don Fran-*
tner, raadsheer en kapitein on-
van de alleruitmuntendſte ſtad en
t van Soleure, die thans zijne
tie van kapitein-regent van Lu-
het beſtuur van dien Gouverneur
ierzangen, klinkdichten en an-
de-

ongeluck
ophou
ters, v
wij zu
te don
woon b
uitdruk
„ want
„ deug

D
T

Wij
den toon
fiscaal
beiden
niet on
met ha

ongeluk niet blootgesteld. Wij zullen ons n
ophouden bij de lofdichten van de eigenlijke dic
ters, voor welke de verdichting een recht is; ma
wij zullen spreken van de verzen van *signor ab
te don Amatore Solari*, onder-regent, buiteng
woon hoogleeraar enz., die, volgens zijne eig
uitdrukking, „ eene nieuwe snaar op zijne ou
„ wantoonige harp gespannen had, om alle
„ deugden van Zeltner te bezingen.”

*Da nuovo plettro l'agitata corda,
Tutte di Zeltner le virtu ricorda.*

Wij zullen, in het voorbijgaan, ons medel
den toonen met de droefheid van den wel-edele
fiscaal *signor don Pietro Frasca*, meester in
beiden rechten, die zijne bedrukte zanggodin,
niet onsierlijke uitdrukkingen, vraagt waarom zij
met hangende haren, op haaren lelie-blanke

zonder egter te vergeeten dat
orlogs haaren man zijnen donder
en had toevertrouwd."

*fulmini e falangi
affida. . . .*

ongetwijfeld *signor Prelsocchi*
om ons te verzeekeren in zijnen
zang, dat „*don Zeltner* niet on-
atuur is."

*el costui discende
ortal non è.*

„in regte lijn van het rijk der
ano is nedergedaald."

egno degli Dei.

Al-

„ phra
„ met
„ de,
„ bers
„ De
„ weg
„ op v
„ in de
„ Maa
„ gewi
„ schar
„ ze n
„ held
„ verdu
„ Qua
„ Al p

„ phraat, ” (zeggen die welzingende notarisfe
„ met goud belaaden in zijn vaderland terug ke
„ de, onder de toejuichingen van zijn leg
„ berstten hem zugten uit den grond van zijn h
„ De beenderen van Achilles, die hij op zij
„ weg ontmoette, wekte bij hem het geheug
„ op van de Acheïsche trompet en deeden naij
„ in de ziel van dien fieren overweldiger ontsta
„ Maar, ô Gij (namelijk *don Zeltner*) onder
„ gewigt der eer gekromd en niet onder dat
„ schandelijken roof, uw geluk kan op deeze v
„ ze niet gestoord worden; gij behoeft geen
„ held te benijden: hun roem is door den uv
„ verduisterd enz. ”

S O N E T T O.

*Quando Alessandro dal domato Eufrate
Al patrio suo'l carico d'or movea,*

*oe già superasti il vanto,
io dolce impiendo incarco
, un vivo monumento,
offre, è consagra intanto.*

t Soleure, bij de terugkomst van
en kapitein, hem zoude weigeren
oben die procureurs van den Par-
ve perfoonlijk ingevoerd en haar
in godlijk vuur mededeelende,
zingen:
omt gij groot terug, onoverwin-
e daar u rijk in eer, het hoofd
n lichtkrans omgeeven! de zag-
rechtvaardigheid zijn in uw ge-
nemrijke zegetekenen brengt gij
it zagen het Oosten, noch Athe-
nen,

Oh!
Ric
Sieg
E te
Non
Ne
Come
And
Cosi
Ne q
Cocch
O d
Onor
Figli

S O N E T T O.

*Oh! qual ritorni! invitto figlio a tuoi
Ricco d'onori, e d'aurea gloria adorno!
Siegue clemenza e astrea il tuo ritorno,
E teco porti alti trofei a noi.*

*Non tal vider trionfo i lidi eoi
Ne Atene, o Sparta, o altra cittade intorn
Come or ti veggo in sì felice giorno,
Andar fastosa tra i più degni Eroi.*

*Così la patria dice, e non sa come,
Ne qual, Zeltner illustre, a te prepari
Cocchio a trionfi tuoi, serto alle chiome.*

*O d'almi Eroi città seconda, e chiari,
Onora pur di sì gran figlio il nome;
Figlio, che tanto illustra i patri lari.*

enwel billijk zijn. Alle deeze
met hunne brommende loftuitin-
boven alle andere; de kapitein
geering van een rijk bailluwfchap
ige of flegt voorziene geldkisten,
ggodinnen een' deugdzaam man
n (*), zoo laaten wij hoopen
e gedagtenis van deezen belang-
ur zullen vereeuwigen en zijne
aanmoedigen om hem natevol-
nen met hunne zoo dichterlijke
n met onzen onsterflijken SHA-
ene goede daad, die sterft zon-
worden, duizend andere doodt,
die

rbids the virtuous man to die.

M A S O N.

doen.
twee ta
de and
noemt
dag van
land ha
en kerke
men wi
eene sch
ze roeij
hadden
wonderi
ten's hu
ken zig
over der
Naau

(*) O
SA

om langs het meir een nieuw rochtjen te water
doen. Het meir verdeelt zig naar het zuiden
twee takken; de een loopt naar het dorp *Por*
de ander naar dat, 't welk men *Capo-di-L*
noemt: wij voeren naar het laatste. Het was
dag van St. Laurentius en alle menschen in
land hadden een vrolijk gezigt. Na enige dorps
en kerken in dien omtrek bezogt te hebben, kw
men wij te *Capo-di-Lago* terug, daar men o
eene schoone forel had klaar gemaakt, welke o
ze roeijers hadden gevangen. Die goede lied
hadden bespeurd dat het schoon gezigt onze
wondering gewekt had en hadden onze tafel b
ten 's huis gedekt onder eenen boom, welkers ta
ken zig over onze hoofden uitspreidden en ze
over den oever uitstaken.

Nauwlijks hadden wij ons sober middagma
geë

(*) *One good deed dying tongueless,
Slaughters a thousand waiting upon that.*

en over de ledigheid, welke het
al te veel vermenigvuldigde fee-
ke landen. Zij behaagen egter;
den op alle gelaatstrekken het
weltevredenheid, van geluk, en
root doel, het einde van allen
isfchien wierden wij ook verleid
eerte te vergeeten en dien eer-
urentius met goedkeuring te be-
lien wij door de aangenaame ge-
e hij ons verwekte, geveleid wier-
lderachtig toneel leverde ook die
s lange bogten, met waschkaar-
rucifixen bezaaid, al flingerende
n! Dit schouwspel had iets meer
de nuttige bezigheden van de-
volks aan de andere zijde van de
te vellen, hennip te zaaien, ta-
n zeekerlijk bezigheden die zeer
prijs-

de was
fen, d
zen; h
kenbo
flinger
rotsen
te verza
olijven-
lijk van
die pla
Ter
die op
steile b
Het wa
gen wi
wind ge
daalden
verdwij
ging va
I. D

langs de kust aan de linker zijde. Aan deeze
de was het meir bezoomd met donkere kaale
fen, die fomtijds onmiddelijk uit het water opr
zen; haare hobbelige voorhoofden waren met l
kenboomen gekroond, welker takken in de lu
slingerden; zij fcheenen uit de spleeten van
rotsen opgegroeid te zijn, om 'er de ruuwheid v
te verzagten; van afstand tot afstand stonden
olijven- en vijgenboomen, die, fchoon niet f
lijk van loof, aangenaam bij het wild aanzien v
die plaatfen aftaken.

Terwijl wij voorbij eene dorp-kerk voere
die op enigen afstand van den oever tufchen tw
fteile bergen stond, hoorden wij een kerk-muzi
Het was de avond-dienst, die door vrouwen gezo
gen wierd; haare zilverenftemmen, die, door d
wind gevoerd, uit deeze naauwe berg-engte ned
daalden, kwamen op de oppervlakte van het wa
verdwijnen. Onze roeijers vertraagden de bewe
ging van hunne riemen om 'er naar te luiften

I. DEEL.

L

mering had trapswijze haare dui-
afwisselende toneelen verspreid
den ons de voorwerpen niet dan
1, toen wij te Lugano kwamen.
aan de zijde van het meir zaten
schappen, of zij waren hier en
kamertjens, alwaar men limona-
e zongen, niet meer ter eere van
ar van hunne meisjes; geene
in de koepeltjens, die in de rond-
aarheid, de voortreffelijke en mo-
Zwitserfche burgers waren niet
e andere zijde van hun gebergte
laanen, die de gelukkige oevers
ano bewoonen.
de zetel van den handel zoo wel
1. De fcheepvaart op haar meir
voornaamfte ftapelplaats van den
et noorden van Italie en de Staa-
ten

nging,
gezicht,
en dat z
fche eil
bardye
dige rea
den te be
dat gemis
ve, buit
tuurlijke
niet nog
romeifch
Aan he
den berg
namen wi
kwamen,
Deeze
meir en v
ze aan den
luwfchap,

rigting, naar den kant van het groote meir. Het
gezicht, dat wij van den top van den berg hadde
en dat zig over dat uitgestrekt meir tot de Boromei
sche eilanden en tot de vrugtbaare vlakten van Lom
bardye uitstrekke, was allerheerlijkst. Staatkun
dige redenen beletteden ons die beroemde eilan
den te bezoeken, daar ontsnapte mij eene zugt ove
dat gemis. Zoo Zwitserland, zeide ik tot mijzel
ve, buiten de Alpen gegaan is, die deszelfs na
tuurlijke grenzen zijn, waarom strekt het zig dan
niet nog wat verder uit en waarom moeten de Bo
romeïsche eilanden aan den Keizer toebehooren?

Aan het dorp Meggadino, dat aan den voet van
den berg en aan den oever van het groot meir ligt,
namen wij eene schuit, voeren het meir over en
kwamen, twee uren daarna, te Locarno.

Deeze stad ligt op den westlijken oever van he
meir en vertoont zig op eene schilderachtige wij
ze aan den voet van een steil gebergte. Het bail
luwschap, dat omtrent vijftien mijlen lang en even

deelden vrij fraai zijn, maar die,
l, een treurig en kloosterachtig
eft. Uit het getal kerken, prie-
rs, met dat van de huizen en in-
eleken, te oordeelen, is 'er geene
cheelen omtrek, daar men zoo ge-
woel deezer waereld kan ontsnap-
ele van die gediensfige leidslieden
naar eene andere waereld brengen.
nwooneren was, zeide men ons,
genoomen door eene menigte van
e Franschen, welken de Fortuin
. Wij zagen 'er verscheiden treu-
ndelplaatsen dwaalen. Het onge-
: het was mij onmogelijk zonder
menschen te zien, die voorheen
rende en vrolijk waren en die thans
s en ellendig leven in het eenzaa-
vijnden.

AGT-

gesteld
de ong
veele f
zoo g
schiete
omgee
woede.
kring v
schoon
gelegen
toen w
niet da
voor wi
De f
bende
waarsch
anderen
len; ma
schen en

...en van de ongemakken, waaraan men is bloot
gesteld, als men in bergachtige landen reist,
de ongestadigheid van het weder. Daar koom
veele stormen, maar nergens is een hevige storm
zoo gevaarlijk als op de meiren. De orkaan
schieten tusfchen de bergen in, welke die meiren
omgeeven en berøeren het water met de groot
woede. De verftikkende warmte van den damp
kring voorfpelde ons een' van die stormen; ma
fchoon wij dikke wolken zig rondom de verre
gelegen toppen zagen opeenftapelen, dagten w
toen wij ons op het meir Locarno infcheepte
niet dat zij op onze hoofden konden los barft
voor wij den anderen oever bereikt hadden.

De fchuitevoerers, veel meer ondervinding he
bende dan wij, hadden ons voor het gevaar g
waarfchuuwd en booden ons aan dat zij ons o
anderen daags 'smorgens zouden koomen afha
len; maar mijne reisgenooten waren drie Eng
fchen en zij verwagteden te Bellinzzone nieuwsp

op al te zullen koomen, wanneer
windvlaag schuinsch op het meir
it met water vervulde. Het was
m terugtekeeren; wij waren niet
enen dan van den anderen oever
onverschrokken onze reis. Maar
van minuut tot minuut. Onze
proefden te vergeefs ons aan
aan land te zetten; alle de poo-
artoe deeden, gelukten weinig,
en geduuriglijk tegens de golven
niet, zoodanig dat wij vreesden
overvallen te zullen worden voor
kwamen. Elk, die in de schuit
aar, floeg hand aan het werk en
eurt de riemen.
vrees uitgestaan had en onze rei-
oede gewerkt hadden, en mis-
g berouw gehad hadden dat zij
Eu-

Cenere
men en
ruststel
omring
Ter
de rege
te vervo
der onz
koomen
te hebb
De na
voorwe
kortduu
len; he
gedruis
bij het
beter d
nog ve
van een

Cenere heenen moesten, de schuilplaats van sche-
men en moordenaars en wij zagen niets zeer ge-
ruststellends in het gelaat van degeene, die ons
omringden.

Terwijl wij ons beraadden wat te doen, hie-
de regen op, hetgeen ons deed besluiten onzen weg
te vervolgen. Zonder den weg te weeten en zon-
der onzen waard, wiens stil en mijmerend voor-
koomen ons wantrouwen inboezemde, een ge-
te hebben willen vraagen, gongen wij voorui-
De nacht wierd zeer donker en wij konden
voorwerpen niet meer onderscheiden dan bij h-
kortduurend en verblindend licht der blikzemstra-
len; het geluid van de stroomen waters, die m-
gedruis van den berg Cenere stortten, voegde z-
bij het ratelen van den donder; wij waren wein-
beter dan op het meir. Onze ongerustheid w-
nog vermeerderd door de kennis, die wij hadde
van eene aanmerklijke beek, die wij overtrekke

thans aan de Cantons Uri, Un-
eitz te zaamen toebehoort, was
ls de andere Italiaansche bailluw-
jke eigendom van den Hertog van
ijftiende eeuw verkogten de Ba-
c in Graauwbunderland, die de
dat grondgebied van de Milaa-
lden, dezelve te gelijk met Bol-
n de Cantons Uri en Underwald
in vier en twintig honderd gul-
g van Milaan, dat gedeelte van
n weder begeerende te hebben,
itferen weder zoo veel voor als
d hadden; maar deeze, wel be-
eene goede koop gedaan hadden,
eder overgeeven. De Hertog van
enige vrugtlooze onderhandelin-
e neemen dat men hem niet gee-
akte zig bij verrasfching meester
van

gedenk
dwaash
ketenb
grenze
De
tuigd
oorlog
tog van
stand v
waarvo
koopb
maaler
hadden
zestien
wentel
van da
besche
tog va

gedenkftuk van hunne dapperheid en van hun
dwaasheid, want het was dwaasheid van hun
ketenbergen overtetrekken, die hunne natuurli
grenzen uitmaaken.

De Zwitfers, na deeze nadruklijke les ov
tuigd dat 'er voor hun geen voordeel uit dee
oorlog te haalen was, maakten vrede met den H
tog van Milaan in het jaar 1426. Zij deeden
ftand van alle hunne bezittingen over de Alp
waarvoor zij enige uitfluitende voorrechten in
koophandel van het Milaneefche en eene fom, t
maalen grooter dan die zij voor Bellinzzone beta
hadden, ontvongen. Maar in het begin van
zestiende eeuw, geduurende de menigvuldige o
wentelingen in Lombardye, ftonden de inwoon
van dat bailluwfchap op en ftelden zig onder
befcherming van de drie Cantons. Sforze, H
tog van Milaan, en Koning François I ftond

Een goede menink, die ons de
klooster toonde, wilde egter vol-
uden stil staan bij een schilderij,
ngen, van zeer veel waarde was;
s minder dan eene copij van het
van de Maagd, door eenen der
derd. Dat schilderij was in Tur-
akt, en naderhand te Rome we-
ter hulp van menschen. De mon-
e stifting, in verdere bijzonder-
zaak hebben gaan treden; maar
e roodheid van den priester, die
t hij met onbekeerbaare ketters
j zweeg.

ene soort van kweekschool, de
tigen, waarvan de opperste een
man van een aangenaamer voor-
rekt noodzaaklijk is voor een'
geest-

's jaa
voor
zoo
altij
L
geen
boek
Cant
aan.
toeg
'er i
derij
weig
zoo
daar
ne v
het li
De
die va

's jaars; die uit de stad en den omtrek worde
voor niet in ontvangen. Het zou gelukkig
zoo de invloed en de rijkdommen der monnik
altijd zoo nuttig waren besteed geweest.

De opperste heeft den titel van *Prévôt*;
geen, door wien wij ontvangen wierden, had
boek over de opvoeding voor de democrati
Cantons geschreven en hij bood ons een af
aan. Daar worden in dit huis geene vrou
toegelaten en het was eene groote gunst da
er in koomen kon; daar waren egter lange g
derijen, waarin men mij beleefdlijk den toeg
weigerde. Het recht van den *Prévôt* strekte
zoo verre niet uit. Maar hij geleidde ons ov
daar hij ons brengen mogt en onder andere in
ne vertrekken, daar wij overvloedig voedsel v
het lighaam en voor den geest vonden.

De regeering van die provincie wordt, ge
die van Lugano en Locarno, alle twee jaaren

ee

landvoogdij te brengen, te ichik-
te stellen. In den agtermiddag
pragtigen floet aankoomen, op
gezeten en voorgegaan door
kwam flingerende door de valei
egroet door het geschut van de
velks gedruis, meermaalen in die
bergen herhaald, verre het tref-
n de geheele plegtigheid was.
aags na de mis werd de nieuwe
gd ten naasten bij op dezelfde
minder luister dan die van Lu-
perfoonen scheenen deel te nee-
ort van inhuldiging, dan die al-
weinigjen in de magt of in het
ze hooge waerdigheid verknogt,
; maar wat het voordeel be-
en de nieuwe bailluw verplicht
de - souverainen 'er van uittedee-
len,

ren
lijke
en b
I
den
in e
den
van
eerst
dat
Zel
hem
den
van
verl
ken
gen
de o
dien

ren dan als de vertegenswoordigers van eenen
lijke regeering, als bedienaars van gerechtig
en beschermers van de rust en de eigendomme

Daar lekte nog niets uit van de deugden
den nieuwen Gouverneur, maar men liet ons
in onzekerheid met opzigt tot die van den
den Gouverneur, *Don Francisco Aloisco Wi*
van de doorlugtige republiek van Underwala
eersten kapitein van het Regiment Zwitsers
dat Canton in Spanje. De bezingers van kap
Zeltner hadden hem boven Alexander verheve
hem met de Goden gelijk gesteld; maar zij
den de overwinningen van Soleure slechts b
van Athenen en Sparta vergeleken, hetwelk
verbeelding binnen den naauwen kring van
kenland bepaalde: de dichters van Bellinzone
gen verder en putteden niet alleen uit de fabe
de der Grieken, maar ook uit hunnen eigen
dienst, het voorwerp van allen hunnen eer

oort enz."

N E T T O.

*lla tua patria sponda,
vald il tuo gran Figlio;
ortal l'orna, e circonda!
a null' altro il somiglio.*

*.
che dal Celo nacque,
altari, e i templi anch'ella
, e lo baciò più volte.*

*dopo WIRSCH, che tanto piacque
manda anima bella,
ai nel tuo grembo accolte.*

*de zoete toonen, door welke
aanen de ruuwheid van hunne
Duit-*

De
nen he
overdr
die als
dijen v
gen off
Cicero
eenen te
beelden
wooner
overwin
maar di
drukt zi
fers die
beginzel
kennen
dat naa
vinden v
moeten v
Verres.

Welgevallen:

De geschiedschrijvers zeggen ons dat de Asiaanen het eerste voorbeeld gegeven hebben van de overdreven en slaafsche vleierij; de Romeinen die als eenvoudige burgers naar hunne landvoordien vertrokken, wierden 'er Goden en ontvoegen offerhanden: men wordt schaamrood als men Cicero zijnen broeder Quintus ziet verzoeken eenen tempel ter zijner eere te stichten en de statuen van hem te vermenigvuldigen. De inwoners van Lugano en Bellinzzone vierden hunne overwinnaars op eene minder kostbaare wijze maar dit koomt daarvandaan dat zij minder onderdrukt zijn en, schoon de wijze waarop de Zwitsers die provintieën regeeren, strijdig is met al de beginzelen van vrijheid, moet men evenwel erkennen dat, zoo hunne proconsuls niets hebben dat naar Cicero gelijkt, dan zijnen hoogmoed vinden wij ten minsten onder hen, en dat recht moeten wij hun doen, ook geen navolger van Verres.

NI

geprent heeft; eene sterker aan-
ie ook in mijn hart gedrukt. Het
digt bij die stad, in de wooning
DE C. . . en ik kan mij het ver-
eren van het geval te verhaalen,
de al te korte oogenblikken ver-
welke haar aangenaam gezelschap
ootste genoeg heeft doen door-
ei niet noemen, in welke ik haar
n; ik zou haare stulp aan de na-
eene ijdele en onbescheiden nieuws-
tstellen; maar, zoo ik de plaats
ik haar ten minsten zonder gevaar
ant hoe veele hutten zijn, in die
landen, niet, als die van Mevrouw
den steilen oever van eenen vallen-
om geplaatst, met fraaie en sterk
sen omringd, met wijngaard - flin-
gers

men zi
derd d
om d
voet v
te kee
zouden
te klin
vervolg
leidden
zorgde
eenen
rijd stil
in den
oogen
de val
mijne
kwam
verdeelt
I. D

onze paerden te stijgen. Te halver weg geko-
men zijnde, vonden wij den avond te verre geve-
derd dan dat wij tijds genoeg zouden gehad hebb-
en om de kruin van den berg te bereiken en 'er
voet weder afteklommen; wij beslooten dan ten
te keeren en, als wij beneden aan ons steil p-
zouden gekoomen zijn, weder op onze paerden
te klimmen en onze wandeling door de valei
vervolgen. Mijne vrienden, die met mij ware-
leidden hunne paerden bij den toom, onze g-
zorgde voor het mijn en ik volgde alleen agter h-
eenen smallen beschaduwden weg, van tijd
rijd stil staande, dan om het wild zonderling gez-
in den omtrek te bewonderen, dan met mi-
oogen door het dik loof zoekende te dringen,
de valei voor mij verborg, zoo dat ik eindelijk
mijne reisgenooten uit het oog verloor. Welc-
kwam ik aan eene plaats, daar het pad zig in twee
verdeelde. Ik kon mij niet herinneren langs w-

I. DEEL.

M

gids te vraagen; maar de boeren
hun werk in de valei; hunne hut-
riep: ik was te verre van Bellin-
g voor den avond te voet te koo-
kbeeld van eene eenzaame reis in
en land, daar zig somtijds bandie-
die veilige schuilplaatsen op den
nden, stond mij maar paslijk aan.
eene mijl van Bellinzona, de plaats
t dagen voor onze aankomst, een
rd was en wij hadden, op de be-
s van het meir Lugano eene uit-
gezien, door het afzigtlijk schouw-
alg, waaraan twee misdadigers ge-
ontsierd. Wij hadden iets enig-
het karakter van de mindere klasse
ers dier bergen gezien; ik zou
mij,

as o
wann
keek
gekl
Ik
haal
hulp
lach
zeide
en m
sche
haare
adel;
geno
koon
daar
mijne
wilde
en ik
best

de over de zonderlingheid van mijnen toelaf
wanneer ik agter mij menschen hoorde gaan;
keek om en zag eene dame en een' man, die
gekleed waren, naar mij toe koomen.

Ik stond aanstonds op, trad naar hen toe en
haalde hun mijn geval, terwijl ik hen om raad
hulp vroeg. De dame, mij met eene zachte gl
lach en een vriendlijk gelaat de hand vattend
zeide dat zij verheugd was mij ontmoet te hebb
en mij enigen dienst te kunnen doen. Die fr
sche uitgewekene, want deeze was zij, zeide
haaren naam; die naam was van eenen hoog
adel; zij verzocht mij vervolgens dat ik haar
genoegen zoude vergunnen van in haar huis
koomen, dat slechts op enigen afstand van de plaas
daar wij waren, stond; maar overtuigd zijnde
mijne reisgenooten mij in den omtrek zocht
wilde ik mij liefst niet van den weg verwijde
en ik vernam, zonder tijd te verliezen, hoe
best naar Bellinzona zoude kunnen terugkeere

lustigheid van een' gems speel-
naar zijne moeder kwam loopen
'er nog andere vreemdelingen
ige minuten daarna verscheenen
n, die mij lang op verschillende
dden; de paerden wagtten op
ik nam onverwijld afscheid van
nisten, maar niet zonder van de
ontvangen te hebben, dat eenen
jt uitdrukte dat ik vertrok, en
beloofd te hebben dat ik des an-
rgens met mijne vrienden in haar
n ontbijten. Geduurende onze
overige van den avond kon ik op
en dan op het aangenaam onthaal
E c. . . ; ik kon van niets dan
n. Ik stelde haar op den toets
en van Lavater. Ik was waar-
hijfionomiekundige dan gewoon-
lijk;

een w
bed d
landen
met
keter
ontsp
steeken
De
rotsen
afgeva
ontzag
den de
daarop
brug,
en wij
het hu
jongen
ten; h
naar h

een water - stroom onstuimig over een steenach
bed door boschen, die van tijd tot tijd door w
landen afgebrooken worden en die ter wederzij
met bergen en rotsen bezoomd zijn, terwijl
keten ijsbergen, waaruit de bronnen van den Rh
ontspringen, verder hunne sneeuw in de hoog
steeken en eene verfrissende lucht terugkaatsen.

De boorden van ons pad waren met stukken v
rotsen bezaaid. Wij bespeurden het spoor van ee
afgevalen sneeuwbal en omgeworpen hutten m
ontzagchelijke puinhoopen bedekt, vermeerde
den de treffende ijslijkheid van deeze plaats. Ko
daarop gongen wij den stroom over, over ee
brug, welker ligte boog met klimop bedekt w
en wij kwamen aan den berg, aan welkers vo
het huis van Mevrouw DE C. . . ligt. Haare lie
jongen stond voor de deur op onze komst te wa
ten; hij sprong op van blijdschap, toen hij o
naar hem toe zag klimmen en, zoo dra hij n

een eerbied bedwongen werd,
ne kamenier herkend zou hebben,
n een verafgelegen en nog eenzaa-
t, Victoire maakte het ontbijt ge-
endige vlugheid, vol bevalligheid.
n van Mevrouw DE C. . . maak-
vendig en aangenaam; het scheen
ring te zijn dat wij, in eene afge-
an den voet van wilde rotsen en
lijke ijsbergen, de beminnelijkste
zonden van eenen begaafden geest
tend verstand verzeld, eene kie-
r alles wat de konsten fierlijkst
de levendigste verrukking voor
ur verhevens vertoont; die zeden
bestuurd, die wegvoerende open-
de ziel op de lippen doet koomen
tteren, die aandoenlijke uitdruk-
king

besch
zond
V
kwe
over
eene
moei
woon
naar
baar
stern
Tuil
men
te n
mut
card
doo
de g

zeer zelden een menschlijk ichepzel ontmoet; beschouwde zij dat gedeelte van de valei meer zonder als een domein van haar zelve.

Voor ons vertrek ondervroeg Victoire, die kweld wierd van het verlangen om onze gedagten over de zaaken van Frankrijk te weeten, mij eene zoo sterke vlugheid van tong, dat het moeilijk zoude geweest zijn het getal mijner woorden aan dat van haare vraagen te doen naaren. De geest van Victoire was even zoo vrbaar in onderstellingen als in vraagen. De *maestres* hadden, volgens haar zeggen, de gehele Tuileries met aardappelen beplant en de formenten van alle de huizen ondermijnd om salpêtre te maaken; men had alle de vrouwen de rokmuts opgezet, als of het niet genoeg ware haar cardes te doen draagen! Zij had geen' lust om door Brutusfen en Aristidesfen *sans-culottes* in de gevangenis te laten sleepen. Zij was ver

geen woord nansen vernaan.
soms niet geeven om eens
rds te wandelen! Ik ben de
totsen zoo moede! Als het niet
noegen van mijne lieve Mevrouw
ik mij, geloof ik, hebben gaan
eeren; want ik ben te Parys te
kunnen ontsnappen. Ondertus-
w, als ik U de waarheid zeggen
s gedaan wat ik kon om mijne
ehaalen om Frankrijk te verlaa-
al de hooge adel reeds verre weg
et Mevrouw niet om agterteblij-
arheid, voegde Victoire 'er bij,
nd dat men mij te Parys zag,
meniers van mijne kennis waren
eeuw uitgeweken." Ik merkte
n Victoire dat haare gramschap
aerdiging tegens de Jacobijnen
meer

wande
getoo
en ve
gensv
merk
gen,
neemi
Men b
haare
Midde
de be
als zij
zen da
droefl
opene
zaamh
nodig
zaam.
heid,

wandelen. Daar liet Mevrouw DE C. . . den
getoogen toon van een algemeen gesprek vaar
en verhaalde mij de bijzonderheden van haaren
genswoordigen toestand; zij had ongetwijfeld g
merkt dat ik verlangde die te weten, een verle
gen, meer veroorzaakt door eene hartlijke de
neeming dan door eene koele nieuwsgierighe
Men behoeft zig niet te verwonderen dat zij d
haare geschiedenis aan eene vreemde verhaalde
Midden in zoo een wild land, onder half bescha
de berglieden zou eene Engelsche vrouw zoo w
als zij haar hart uitgeschud hebben voor elk w
zen dat in staat was haar te verstaan en in ha
droefheid te deelen. Maar om mij haar hart
openen, had eene Fransche vrouw zoo veel ee
zaamheid noch zulke kragtige beweegredenen n
nodig. De Franschen zijn uit den aart medede
zaam. Zij kunnen die bijzondere agterhoude
heid, die het Engelsch karakter eigen is, en d

, geeft in Frankrijk zoo veel ver-
nen weigert zig, over het alge-
minste genoegen, om te verber-
nig bezit, of om met meer luister
verschijnen.
ij weder tot Mevrouw DE C. . .
s de dogter van eenen edelman
en trouwde, toen zij zestien jaa-
et den Heer DE C. . ., die smoor-
liefd was. Ik was niet verwon-
uw DE C. . . eene sterke liefde
daar ik de schoone hoedanighe-
geest, en de aandoenlijke en te-
van haare trekken zelve moest
et verdriet en niet de jaaren had
luister der schoonheid doen ver-
lden haar iets, ik weet niet wat,
ends gegeven.

De

natuur
ge ver
einde
tiend
op h
Zij
eerste
te dee
zij he
goede
die,
De I
en tr
over.
teling
beslo
Op
ranni
ningli

natuurlijk kwaad toebragt, dan om de denkbeelden te verliezen van de grootheid te betreuren. M
eindelijk, na den gedenkwaardigen dag van
tienden Augustus had zij geen vermogen gene
op haaren man om hem in Frankrijk te houden.

Zij beschouwde het ondertusfchen als haare
eersten plicht hem overal te volgen en in zijn
te deelen, maar hij wilde alleen vertrekken, op
zij het opzigt zoude kunnen houden over hun
goederen tot den tijd van de tegenomwentelin
die, volgens zijne gedagten, kort aanstaande w
De Heer DE C. . . reisde eerst Zwitserland ro
en trok met enige andere uitgewekene de Alp
over. Vervolgens vindende dat de tegenomw
teling niet zoo fchielijk kwam als hij wensch
besloot hij die te Bellinzone aftewagten.

Op deezen tijd rees in Frankrijk die wreede
rannij op, bij welke de gestrengheden van het
ninglijk bedwang zagt en deszelfs misbruiken

vierden gesequestreerd; alle de
hij hotel wierden verzegeld, in
keurig huiszoeking deed om Me-
te vinden. Maar zij ontging eene
door met haar kind in het huis
e wijk te neemen. Deeze vriend
m en verstandig man, die, schoon
lat toen de overhand had, ver-
oor enige bijzondere omstandig-
vloed had op eenen man, die
lij was altoos gereed om dien in-
en om goed te doen, of liever
gekoomen en Mevrouw DE C...
aan hem verschuldigd. Zij en
door voor de vrouwen van twee
lieden, die om zaaken van koop-
gekoomen waren; zij verkreegen

Me-

den.
besp
edel
DE
opze
den,
schoft
en bu
om h
best
dat h
gen r
Me
zoo d
hart
veel
bezw
dien t
eens a

digd achtte, was zij op het punt om alles te verr
den. Zij verwonderde zig dat men niet aanston
bespeurde dat zij kamenier van de gemalin van e
edelman van het roode ordeslint was. Mevrou
DE C. . . moest haar verscheiden maalen de
opzeggen om haar te noopen zig onbekend te ho
den, om haar te beletten uittevaaren tegens on
fchofte reisgenooten, die haar zonder eerbied
en *burgeres* noemden. Zij stierf van verlang
om hun toeteduuwen dat hun gezelschap op z
best goed genoeg was voor de knegts-kamer
dat het de eerste reis was dat zij in eene postv
gen reisde.

Mevrouw DE C. . . beloofde Victoire dat z
zoo dra zij maar eens over de grenzen waren, ha
hart met praaten zoude kunnen ophaalen en, z
veel zij wilde, de hertoginne speelen; maar
bezwoer haar, uit liefde tot haar eigen leven,
dien tijd te zwijgen. Dit belette niet dat Victo
eens aan eenen herbergier, wiens toon zij der

waar de koets met vier paerden
kwam Mevrouw de C., egter
ken te Bazel. Zij was naauwlijks
afgestapt of Victoire wilde zig de
die zij geduurende de reis had moe-
rgoeden en riep alle de bedienden
tels van haare Mevrouw waren en
ene verwonderlijke vlugheid van
ehandeling, die zij op de reis on-
Maar de arme Victoire was ver-
lijden te vinden, dat zij verwagt-
ongelukkiglijk voor haare reden-
haare Mevrouw in de *Drie Ko-*
, eene herberg, daar de republi-
nen kwamen, in plaats van in den
n, daar de uitgewekene zig ge-
en en daar haare verhaalen een
zouden opgewekt hebben.
C. . . schreef aan haaren man, om
hem

staanbaare en steeds toeneemende ontroering;
le voorwerpen scheenen voor haar nieuwe kle-
ren aanteneemen, zoo zeer waren de omstandi-
beschrijvingen, welke haar man haar in zijne eer-
ste brieven van het land gegeven had, voor ha-
ren geest tegenswoordig!

Eene mijl van Bellinzona over eene brug
dende, zag zij, op enigen afstand, ter regter
de, de zaamenvloeiing van de Moesa en den Tesa-
zij herinnerde zig dat deeze eene van de gelief-
ste wandelingen van den Heer DE C. . . was,
dat hij dikwerf geheele uren doorgebracht had
plaats daar die twee rivieren haare wateren ve-
mengen, terwijl hij in droefgeestige gedagten
verzonken.

De stad naderende, beschouwde zij met nieuw-
gierigheid de drie dreigende kasteelen, welke op
de nabuurige hoogten staan en die tot woonplaat-
sen dienen van de souveraine balliuwen van de val-
lei. De Heer DE C. . . had deeze rotsen beklom-

me

e zagte ontroering bezielde haare
p blonk op haar gelaat en traanen
geluk bevogtigden reeds haare
v DE C... liet, terwijl zij voor de
ren man uit het rijdtuig stapte,
rond gaan, hoopende dat haar brief
zoude zijn en dat het gedruis van
Heer DE C... naar de deur zou-
n. Zij oordeelde over hem naar
dat zij, als zij hem verwagt hadd',
rugt, dat haar zijne komst zoude
rmoeden, hem te gemoet zoude
n hem in haare armen te drukken.
Heer DE C..., vroeg zij over-
hem niet zag te voorschijn koo-
er DE C... heeft deeze herberg
maanden verlaaten, antwoordde
ijna in flauwte. — *Waar is hij?*
ar toe? riep zij. Hij was naar
Con-

maar
zij h
wede
verd
man
Ge
lende
zegd
naire
zij
die
noem
zeer
heid
groot
zoon
onda
onge
zagte
I.

maar die belangwekkende vrouw gevoelde, t
zij haarzelve weder bewust was, haar lijden
weder; haar gevoelig hart kon het denkbeeld
verdraagen van zig verlaaten te zien door ee
man, dien zij zoo tederlijk beminde.

Gewillig in de uitwijking van haaren man
lende, had zij haar land het laatste vaarwel
zegd, haar land, dat, binnen kort revolu
naire stormen ondergaan moest, en voor w
zij zeer sterk die plaatslijke liefde gevoel
die eene trotsche wijsbegeerte vooroordeel
noemen, maar voor welke elke kiesche g
zeer vatbaar is. Zij verloor door haare gehe
heid aan haaren huwelijks plicht alle hoop van
groote goederen, welke het erfdeel van ha
zoon waren, te behouden. En toen zij, met d
ondanks haare eigen staatkundige gevoelens, in
ongeluk van haaren man kwam deelen en het
zagten, toen een wederzijds vertrouwen, eene

eleverd en mij van de allerminste
ik zou hier of daar in mijne ziel
oppel geduld gevonden hebben;
, daar ik mijn hart aan gehecht
moet leeven of sterven, van daar
ijn!" . . . (*).

c. . . kende al te wel het karak-
haaren man gevolgd was, om aan
de

*sed heaven
with affliction, had he rain'd
sores and shames on my bare head,
in poverty to the very lips,
ptivity me, and my utmost hopes;
ve found in some place of my soul.
patience
where I have garner'd up my heart,
er I must live or bear no life
. To be discarded thence!*

SHAKESPEAR.

genen a
kon. 2
nen ge
echtger
ondeug
die 'er o
naderhan
eene de
vrouw
voor ee
ter nie
in de l
ters, i
Zij
foon n
vrolijk
ling h
aanbide
verande

gingen, had zij in weinige jaaren meer ge-
genen aan haaren wagen geketend dan zij tellen
kon. Zij had den vrede van veele huisgezins-
nen gestoord; zij had meer dan eene teder-
echtgenoot tot wanhoop gebragt; zij wist de
ondeugd met dien aanloklijken fluier te bedekken
die 'er de afzigtelijke gedaante van verbergt en die
maderhand de eenvoudige bekoorlijkheden van
eene deugdzaame liefde laf doet vinden. Me-
vrouw DE . . . was, om kort te gaan, overal
voor eene losbandige vrouw bekend, hetgeen eg-
ter niet belet had dat zij zeer wel ontvangen wa-
in de beste gezelschappen, daar zij veele navol-
gers, maar weinige mededingers had gevonden.

Zij was niet jong meer, egter was haare per-
foon nog aantrekkelijk; haare geestigheid, haare
vrolijkheid waren onuitputbaar. De omwente-
ling had haare gezelschappen verstrooid, haare
aanbidders verspreid, Parys in een nieuw land
veranderd, daar de altaaren van het vermaak door

erden en vertrok naar Londen. Haa-
te tijdkorting in die hoofdstad was
n, die zij daar weder vondt, en van
r wel ontvangen wierd, te vermaa-
daartige spotternijen over de nieuwe
ken, door belagchelijke beschrijvin-
rijheid, door grappige affchilderin-
nationaale vrijwilligers, die evenwel
pen overgetrokken en het aanzien
eranderd hebben.

wijl deeze *schoonheid* de gezelschap-
e stekelige aanmerkingen vermaakte,
e vrienden bij haar aan naar Frank-
n om haare goederen voor verbeurt-
e bewaaren en haaren naam van de
ijst der uitgewekene uittefchrappen,
e . . . egter, vol vertrouwen in
igheid om zig overal uit te redden,
rpaalen tartende, bleef te Londen

tot

laaten
verflin
...
den,
tie - p
boom
veilig
koome
schrik
hollen
eenen
om he
Me
de g
voor
overt
gen
eene
ferlan

laaten te worden, wagtte het tijdstip om hen
verflinden en de kwinklagen van Mevrouw
... die te Londen zoo wel ontvangen wie
den, moesten, in de nabuurschap van het revol
tie - plein, voor gekheid doorgaan. Een jo
boomtjen speelt, in de diepte van eene vale
veilig onder de windjens, die deszelfs blader
koomen streelen; maar het doet een gevoel v
schrik ontstaan, als het op den rand van eenen steil
hollen weg blootgesteld is aan de woede v
eenen overvloeienden waterstroom, die gereed
om het te verflinden.

Mevrouw DE . . . vindende dat de vrees vo
de guillotine de menschen ongevoelig maak
voor de fraaie geestige trekken en eindelijk
overtuigd dat haare bekoorlijkheden en betover
gen magtloos zouden blijven voor rechters v
eene revolutionaire rechtbank, vertrok naar Zw
serland met een valsch paspoort, verzeld v

uitgeput waren, stond Mevrouw
haar vriend haar te Bellinzone
het leger ging; zij liet hem
veel geld als hij nodig had om de
Het was in dien tusschentijd dat zij
ers had dat een noodlottig toeval
... te Bellinzone bragt. Hij was
roefgeestig, dat niet naar de smaak
DE ... was, maar hij had geld;
heid was niet onverschillig en aan-
e schoone losbandige *eene peinzende,*
kuische, gestrenge en zelfs
ina (*). Deeze list was langen

De hoogmoed van Mevrouw
wel als haar belang eischte dat zij
ke verovering volbragte; eindelijk
na

pensive, vertueuse
vere, & même un peu pieuse.

Terwijl hij zig te Constance vergat, bleef
ne ongelukkige echtgenoot, onverschillig vo
gesprekken van de getrouwe Victoire, ongeve
voor het onschuldig gesnap, voor de zagte
koozingen van haar kind, te Bellinzona, in
staat, waarin alle vermogens, alle verlangens
gedagten door het gevoel van rampspoed ver
den worden. Zij werd uit deeze nederdruk
opgewekt door de nadering van een nieuw kw
dat haar medelijden dikwerf had opgewekt,
dat zij niet gedacht had ooit te vreezen te heb
Dat kwaad was de armoede; niet die denkbe
ge armoede, die zig niet doet gevoelen da
konstige behoeften, maar die volkoomen en
schriklijke behoeftigheid, zoo grievende, v
voor het hart van eene moeder, die het klaa
geschrei van haar kind hoort en die zijne be
ten niet kan vervullen.

Mevrouw DE C. . . had bijna niet

...zij zig bevond, denkt men niet
om kleine schikkingen te maaken;
de; men ziet de waereld slechts
te en akelige woestijn; niets van
t, uitgezonderd alleen het voor-
erlorene heeft, kan het minste ge-
of verdriet opwekken. Victoire
DE C. . . uit deezen slaap ont-
aar op eenen dag te vertellen dat
ggen dat haare herberg zeer duur
erstond om de rekening van haare
en, zonder 'er zig veel over te
aardien haare tafel te eenvoudig
dat zij zoude hebben kunnen den-
tbaar konde wezen. De reke-
zoo veel boven haare verwagting,
ve betaald te hebben, niet meer
enige livres en enige juweelen
rde. Mevrouw DE C. . . sloeg
+ VI haare

ichre
Hij
goed
want
de v
maar
sometij
over
vrouw
gaf z
over
te wa
in vr
M
lijke
de v
nen
gesm
horo

schreidde, omdat het haar zag schreien.

Hij vroeg somtijds waarom zijne mama niet goed at, of waarom men hem geen lekkers gaf want dat hij immers zoo zoet was. Victoire deed vrolijk in het roggebrood van haare Mevrouw maar in een stuk kon zij haar niet gehoorzaam somtijds ontsnapten haar stekelige aanmerking over Mijn Heer; zij werd terstond door Mevrouw DE C. . . berispt, verliet de kamer, gaf zich aan haar verdriet en aan haare snapt over, welke laatste voor haar eene eerste behoefte was, met de gantsche buurt de geheele historie in vrij onbescheiden uitdrukkingen te verhaalen.

Mevrouw DE C. . . zag met eene onuitsprekelijke droefheid dat, ondanks zij zigzelve berouwen de van alles wat de moederlijke tederheid vernemen kan, haare kleine som evenwel bijna geheel gesmolten was. Haare laatste toevlugt was horologie en oorringen. Victoire was geno

en zoude.

oor haare aankomst , den brief,
l aan haaren man geschreven had,
naar Constance gezonden. Deeze
oord; het scheen dan maar al te
nverschillig omtrent haar lot ge-
at hij haar vergeeten had. Hoe
e dood in dien wreeden staat ge-
, als die niet dien van haar kind
gesleept hebben ! Zij had naar
even ; maar haar vriend kon haa-
ntvangen op straffe des doods en
zulk eenen langen omweg neemen
ele handen gaan , dat het zeer on-
hij aan zijne bestemming ware ge-
ond zat Mevrouw DE C. . . het
len verzwakt en de ziel met droef-
haare kamer in diep gepeins ver-
zon-

per
me
da
ter
sc
vro
dee
ha
ter
de
da
all
M
Z
ha
wa
va
zij

pen, dat die vrouw eene soort van handel
met de werkjens van enige uitgeweken dan
dat zij zig zeekerlijk ook wel zoude willen
ten met die van Mevrouw, zoo dra zij ha
schiedenis zoude weten.

Naauwlijks had Victoire uitgesproken o
vrouw DE C., wierp zig op haare knie
deed den hemel vuurige dankzeggingen, ter
haar kind aan haare borst drukte. Zij
terstond Victoire om den persoon, die
deezee weldaadige aanbieding gedaan had,
danken. Des anderen daags 's morgens vroe
alles wat tot het werk nodig was reeds gek
Mevrouw DE C., gong met ijver aan het
Zoo dra 'er een eerste werk uit haare behe
handen, die zoo fierlijk werkten, geko
was, kon zij zig niet onthouden het met t
van vermaak te beschouwen, welker zoer
zij zig bijna niet durfde weigeren.

het denkbeeld van den Heer
s van de vervoeringen van eene
optewekken, deed in haar
te treurigheid en een gevoel van
staan. De eenigste oogenblik-
uw DE C. . . rustede en aan de
an haare gevoeligheid wijdde,
van den dag, die met werken

Dan liet zij haar kind aan de
e over en begaf zig in de treffen-
laatsen; daar schilderden haare
efgeestige gedagten haar het ge-
n had en haare traanen, die dan
len, herstelden de kalmte in
die peinzende wandelingen was
. op eenen steen gezeten; naast
waterstroom, welkers aanhou-
met haare overdenkingen scheen
over-

dat
haa
daa
te
haa
wre
I
ge
bri
koo
ge
des
van
dre
wi
va
all
ve
ne

dat hij niet lang leeven zoude, het gewaag
haar nog eens te koomen zien, niet om zijne
daad te verschoonen, niet om zig eene verd
te maaken van zijne wroegingen, maar alleen
haar te verhaalen waarom zij te Bellinzona
wreed verlaaten was geworden.

De Heer DE C. . . vervolgens zijne noo
ge verbijstering vervloekende, verhaalde d
brief van Mevrouw DE C. . . te Constanc
koomen was terwijl hij eene reis naar Duitsch
gedaan had en dat hij dien eerst twee maand
deszelfs dagtekening ontvangen had. De le
van dien brief had hem als uit eenen noodlo
droom opgewekt en hij was door verscheu
wroegingen aangetast geworden; het denk
van het verdriet van haar, die hij verraaden
alle zijne tederheid voor haar weder opwekk
verklaarde hij Mevrouw DE . . . dat hij
neemens was terstond naar Bellinzona te ve

haastig deed, hem eene gevaar-
zaakt had: uitgestrekt op een bed
le weken als geheel verlaaten,
n een arm dorp, hebben zoo
en zoo veel lijden, zeide hij,
leelte van het voorledene uitge-
ou vervolgd hebben, maar Me-
vloog hem om den hals, be-
oezem met traanen, bezwoer
vergeeten, gelijk zij ook deed,
m dat de hoop alleen van weder
te winnen reeds al haar verdriet

DE C. . . door zagte redenen
weinig met zigzelve verzoend
bedaarder gesprek de onstuimige
nne eerste bijeenkomst vervan-
en zij hunne schreden naar het
oortaan hun beider woonplaats
moest

op een
c. . .
laat,
en so
eene
slaagen
haaren
zeeken
zij so
door
len,
geduu
zeer
die g
gen
haale
van k
maal
heel

op eenen stoel nederviel. Terwijl Mevrouw
c. . . hem hielp, merkte zij zijn ingevallen
laat, zijne bleekheid, zijn verwilderd gezigt
en schreidde. Victoire deed haar best om o
eene traan te storten; maar daarin niet kunnen
slaagen, vergenoegde zij zig met haare oogen
haaren neusdoek wel afteveegen. Victoire d
zeekerlijk meer om het droog brood, met w
zij somtijds haar middagmaal had moeten doe
door de schuld van haar' Heer dan om de kw
len, die hij gevoelde. Mevrouw DE C. . . ha
geduurende den avond, veel moeite om het
zeer kiesch gesnap van Victoire te wederhoud
die geene gelegenheid liet voorbij gaan om te z
gen wat zij al had moeten missen, om te v
haalen hoe Mevrouw met klaar water, in pla
van koffij, ontbeet, hoe zij somtijds haar midd
maal deed met linzen-sop en somtijds in het
heel geen middagmaal gehad had, hoe zij veer

geheele buurt het flegt gedrag van
vertellen. Zij bleef zoo lang uit
DE C. . . genoodzaakt was haar
n. Haare vrees wierd bewaarheid,
tot de gebuuren hoorde zeggen:
zeekerlijk niet dat mijn Heer een
het roode lint is en dat hij niemand
van zijne daaden schuldig is, maar als
lieve Mevrouw denk!" Hier
in haare woordenrijke redenvoe-
E C. . . stortte weder in; hij was
eeken ziek; en toen Victoire ge-
r heer genoeg penitentie gedaan had,
m wel edelmoediglijk vergiffenis
terug komt van den Heer DE C. . .
vrouw eenen brief van hunnen
krijk, haar te kennen geevende dat
hij

frisse
der zi
indru
tuur
ken.
M
het be
den;
C. . .
heb
huis
voor
nog
heid
der
in d
I.

frisse lucht van de bergen inteademen en den v
der ziel weder te vinden, door dien aandoenli
indruk, welken de stille zagte schoonheid der
tuur op ons maakt, in vergenoegdheid te fr
ken.

Men kan wel denken dat wij onze bezoeken
het bekoorlijk boeren - huis menigmaalen her
den; maar eindelijk moesten wij Mevrouw
c. . . een lang en smertlijk vaarwel zeggen.
heb zedert met genoegen vernoomen dat zij
huislijk geluk, den grootsten van alle scha
voor eene zoo gevoelige, zoo edelmoedige
nog bij aanhoudenheid genoot. Zij heeft de gr
heid en den rijkdom van zig zien verdwijnen
der eene zugt te loozen; maar zij heeft het g
in de plaats gevonden.

onze togtjens in de ommestreeken
begaven wij ons in eene valei, die
nderland afhankelijk is. Op den
dorp gekoomen zijnde zогren wij
g tegens de warmte en eeten tegens
Degeen, welken wij naar eene
n, nodigde ons in zijn huis te koo-
gen ook indedaad boven zijne deur
ord, dat schein aantekondigen het-
n. Het eetens - uur was reeds voor-
ele valei, maar men dischte ons
vrugten en koekjens op. Na on-
worden wij twee of drie perfoonen
en in een hevig geschil; de twee
aren een edelman van Turin, die
n, en een jonge geestlijke van een

Naardien het onderwerp van hun
wenteling was, die bij de Graauw-
oorgevallen, gaf ons zulke aanlei-
ding

at ne
tigheid
der in
de or
ren.

De
duld;
ijver,
lang h
de lan
het G
cratise
gewon
doen
roove
staand
eene
om o
te her
te dat

dat het op het punt was van tot zijne voorige
tigheid terugtekeeren, omdat het gezond verft
der ingezetenen maatregelen, die alle rust en g
de orde omverre wierpen, niet konde goed k
ren.

De geestlijke luisterde, maar met groot on
duld; eindelijk vatte hij het woord op en
ijver, met welken hij sprak, bewees hoe veel
lang hij in die gebeurtenissen nam. Hij door
de lange lijst van de tijrannieke daaden, teg
het Graauwbunder volk gepleegd, door de ari
cratische regeering, welke men nu omverre
geworpen. Hij betuigde dat hetgeen men wi
doen voorkoomen als een zaamen geschoolde ho
roovers eene regelmaatige vergadering was,
staande uit afgevaardigden van elke gemeente,
eene wettige zaamenkomst vereenigd, met in
om op eene constitutioneele wijze de misbrui
te hervormen. Hij verzeekerde ons dat, wel v
re dat zij de eigendommen aangetast zouden h

traf voor hunne oude rooverijen.
ningen in het bestuur, voegde hij 'er
dezelfde zagtheid geschied. Het
en geworden van de belastingen,
regeering geenzints tot 's lands
. De leenrechten zijn afgeschaft;
hebben nu de edelen te klaagen?
ligte belastingen, waaraan zij nu
oeten betaalen, en de afschaffing
orrechten in den koophandel, mis-
eene zig te onrecht aangemaatigde
at hun alle de tekenen van hunnen
hunne verfieringen, hunne erflijke
olksvergadering, gong onze jonge
, wel verre van tot nietigheid ge-
is niet gescheiden dan om dat zij
ragt had; wel verre van tegens den
stgeeevers gehandeld te hebben, ge-
er, behalven de perfoonen, die on-
mid-

die hun
herber
schoon
hij nie
van z
de wie
monad
jen van
kort r
re gez

(*)
gedagt
van he
wel al
dert a
varei,
Zuide
met de
deeze

die hunne waare gevoelens had opengelegd. herbergier mengde zig in het gesprek, maar schoon hij 'er zeer veel belang in stelde, gaf hij niet te min van tijd tot tijd de drooge lippen van zijn kind, dat in een' hoek van de kamer de wieg lag en de koorts had, met een lepel monade bevogtigen. Deszelfs zusjen, een meisje van zes jaaren, met haar blaauw lijfjen en kort rood rokjen, met haare bloote voetjens, hare gezonde roode wangen en haare ievendige v

(*) Het schijnt egter dat de jonge geestlijke te gedachten van zijne nieuwe regeerers van de andere zijde van het gebergte had, en het is waarschijnlijk dat hij, wel als zijne medeburgers uit de valei van Masox, 'er dert anders over geoordeeld zullen hebben, naardien de valei, thans de eenigste bezitting der Graauwbunders Zuiden van de Alpen, naar men zegt, haare vereeniging met de Cisalpijn'sche republiek verzogt heeft. En tusssen deeze landen liggen de Italiaan'sche bailluw'schappen!

cruden nog niet gevraagd, wanneer
grijsaart uit het gezelschap, uit
begrijpende dat wij voorneemens wa-
weder door te koomen, om over
ekken en Graauwbunderland te gaan
s op de dringendste wijze nodigde
en in zijne wooning optehouden,
n gebergte zouden koomen.

niet weinig verlegen toen wij naar
roegen en de Heer van het huis ons
de eenigste betaaling, die hij van
e, was de belofte van zijn huis te
erusten, als wij weder voorbij kwa-
vroeger te willen koomen, om een
nteneemen, dat geen middagmaal
rg zijn zoude, gelijk wij ondersteld
dat van eenen vriend, welke die
ntelijkheid zou ontvangen. Nader
nde, vernamen wij dat onze ge-
waan-

T
ten v
den
eene
duu
gen
een
van
ber
fne
gaa

*wooneren. Begin van de opklimming van
berg St. Bernard. Watervloed door het
ten der sneeuw boven in het gebergte ve
zaakt. Gastvrijheid van de bewooners
den berg. Hunne herderlijke bezigheden
venswijs van de herders op den berg.*

Toen wij de Italiaansche valeien verlieten,
ten wij niet twee dagen te gaan doorbrenge
den verpligtenden gastheer, wiens huis wij
eene herberg hadden aangezien. Wij deede
duurende die twee dagen, wandelingen in de
gen, voornamelijk in die van de valei Cale
een der vier districten van het hoog rechtsge
van de valei van Mafox. Een stroom uit d
bergen van den berg Ucello nederstortende
snel en met gedruis beneden door deeze val
gaat zig in de Moesa werpen. Wij trokken

kaar en woest; het brengt egter
rt. Men zou niet ligt een hoek-
ninder door volk bezogt en onbe-
zegt dat het volk van deeze va-
e van Europa is: dat is veel ge-
nstraft het zeggen van J. J. Rous-
le dat dat het gelukkigste volk is,
het minst spreekt.

are grond van dat district dwingt
n van tijd tot tijd te reizen. Zij
er in hunne vaderlijke hut door
gaan zij in Italie de vrugten van
of van hun gebergte verkoopen:
slijp - steenen. Zij, welke dien
en, de vrouwen en de kinderen
reizen zoeken andere middelen
vinnen, waarvan de voornaamste
oed geluk zeggen.
leid van onzen gastheer in de va-
lei

gesla
de e
en t
Gra
lijk
de p
het c
D
effe
ruin
de l
de v
ing
zij
nig
ob n
-15
van
Pien

geslacht dat dit volk, in het midden der ze-
de eeuw, zijne vrijheid kocht voor de som van
en twintig duizend guldens en dat het zig met
Graauwbunders vereenigde, die het zijne af-
lijkheid bewaard hebben, ondanks de versche-
de poogingen, welke men zedert gedaan heeft
het dezelve te ontnemen.

De weg is, verscheiden mijlen verre, vol-
effen en volgt den loop van de Moesa. In
ruimte liggen in de valei veele fraaie dorpen
de breedte maakt haar geschikt om op versche-
de wijzen bebouwd te worden; maar als men
ingang van de valei van Calenca door is,
zij zoo smal, dat 'er tusschen de twee bergen
nig overig blijft dan de weg en de rivier. Van

(*) Men moet deezen doorgang niet verwarren met
van den St. Bernards-berg, die van het Walliserland
Piemond gaat.

regt oprijst en allen doorgang
en, trokken wij langen tijd over
gezonden, gebrooken weg, door-
den gruiszand, stukken van boo-
Het waren de uitwerkwzels van een
van de bovenste bergen was koo-
een lente-regen, verzeld van
vind, gelijk dien, welken de Ita-
oemen, had eensklaps eene groo-
w doen smelten. Maar de sneeuw,
aatsen, de holle wegen vervulde,
ordende, was minder schielijk ge-
als dijken, als sluizen gediend,
dat van de bovenste sneeuw ge-
ig verzameld had; alzoo het ge-
ter geduurig vermeerderde en de
zen in dezelfde evenredigheid ver-
'er het ongeluk, van hetwelk ik
door veroorzaakt.

Als

gen, geleerd, zou hij ook nog gezongen
hoe die ontzagchelijke dennen, de bewoon-
inboorlingen der bergen, en zedert eene eeuw
in den grond ingeworteld, in eenen oog-
door het water worden weggevoerd als strom-
men die door eenen stroom worden weggedru-
hij zou ons vertoond hebben hoe die rotse-
met de schepping geformeerd zijn en die ni-
te gelijk met de waereld scheenen te moeten
gaan, tot in haare grondvesten geschud, va-
berg, dien zij al rollende verpletteren, afg-
ken en met sprongen in de valei nederdaa-
derzelver wooningen en rijke weiden met ve-
sting en puinhoopen bedekken!

(*) *Herds, and flocks, and travellers, and swa-
And sometimes whole brigades of marching t
Or hamlets sleeping in the dead of night.*

T H O M S

ing zelve kon geenen weg ichep-
n men die hoogten zoude kun-
en evenwel hadden de inwooners
overwonnen. Tegens de minst
n berg loopt een weg, gedeelte-
zelven uitgehouwen en gedeelte-
hout onderstut, die te gelijk
g voor den reiziger aan de zijde
zijn; als de weg niet verder
g kan loopen, dan draait hij
al flingerende tot boven op den
edeelte van deeze valei leverde
valey van Urferen, een gezigt
hillend van de benedenste valei
er was. Het is in het algemeen
valeyen, welke men als ontzag-
olle wegen beschouwen kan, dat
ngen van verschillende schilder-
ach-

m d
Splu
lang
voo
nis
van
gen
bene
tege
trek
han
een
ver
zoo
hij
on
W
een
on
voo

in dit gedeelte die van den St. Gothard en Splugen zijn, koomen 'er zoo weinig reilangs deezen, dat een bezoek van vreemden voor de inwooneren eene aanmerklijke gebeurtenis is. Bij een dorp gekoomen zijnde, om van een grooten kring van groene heuvelen gen wij den eerwaardigen vriend, die ons beneden valei eene huisvesting had aangeboden tegens den tijd dat wij door zijn gebergte zatrekken, naar ons toe koomen. Aan zijne hand hield hij zijne klein-dogter en in de eenen dikken eiken stok, met welken hij ons verre boertende dreigde en ons verweet dat zoo lang weg gebleven waren; op het bericht hij bekoomen had dat wij op weg waren, hield ons drie uren lang gewagt om met ons te spreken. Wij vonden, toen wij bij hem in huis kwamen, een overvloedig maal gereed, en men verkondte ons dat wij niet vertrekken zouden voor woorraad hadden helpen verteeren, welke de

en in die wilde landstreeken en
stemden wij op om met het huis-
rs huisjen, dat op den berg naast
ind, te gaan eeten. Ik had laa-
veel verrukking mij die natuur-
n gaven en onze gastheer had
doen zien, mij verzeekerende
oeite waard was om 'er haar toe-
oom, die als een waterval tus-
oorden afstortede, maakte inde-
ame partij in een fraai landschap;
n de Tefin hadden in onze ver-
plaats voor verrasfching overge-
van die heuvelen getuigde van
len landbouw. De grond was
g dat de zonne - straalen 'er van
loot zouden koomen, en fchran-
ftappingen verdeelden, op ver-
schil-

zome
hunn
win
flaa
broo
geni
den
is,
gaan
der
Arc
fcha
natu
gu
hij
het
uit
de f
neer
and

ontbloet. Zij brengen dus eenzaam den zomer van die hooge streken door; zij bouwen hunne hutten van stukken steenen en de regewind dringen 'er ligt in door. Hun voedsel staat bijna enkel uit haver-gort en water; brood is eene weelde, die men daar om hoog geniet. Dus zijn zij van de gemeenste zoetigheden des levens beroofd, en, als de herfst is, daalen zij en hun vee weder naar beneden gaan naar huis. Dat leven van een Alpischer is zoo wellustig niet als dat van een herder in Arcadia; zijn gezelschap is bijna alleen tot schaapen bepaald en zijne behoeften tot die natuur. Door dit land-leven gehard, kan de guurheid van den winter hem niet vervaaren en hij bespeurt dat zijn voorraad rasser verteert. Het fraai jaargetijde koomt, gaat hij hetzelfde vut en zijn ongeduld verhaast het tijdstip dat de sneeuw het voedsel voor zijne kudde zal neemen.

ter, als de wegen gestopt zijn,
schlijk geslacht afgezonderd en in
vorst leeven! Mijne jonge vrien-
mij op mijne vraagen daar om-
oen zij van Bellinzzone weder ge-
daar zij den voorigen zomer op
eest, den winter had doorgebracht
met een goed getal hemden te maa-
grootvader, dat zij voor zig eene
emen geborduurd had, dat zij de
rt begrip van de oorlogen van Ita-
din en twee of drie deelen van de
oldoni geleezen had.
t patriarchaal huisgezin met weêr-
zou mij wel langer in deszelfs gast-
n willen ophouden. Wat was het
zuiver en stil geluk en die herder-
te zien, na staats - orkaanen, ram-
log en uitspattingen van de tjrannij!
Een

TWEE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK

*Wat de bewooners der Alpen door het woord
pen verstaan. Top van den St. Bernar
berg. Uitgeweken Priester. Eerste g
van den Rhijn.*

Als de bewooners dier bergen van de A
spreeken, verstaan zij door dat woord niet die
ge ketenen bergen, die kaal of met ijs be
zijn en aan welke wij dien naam geeven. In
ne taal verwekt de benaaming van *Alpen* nie
denkbeeld van hoogte, maar dat van vrugt
heid; zij verstaan 'er altoos door hoogten
voor weiden geschikt. Door de woorden
scher, Horn, Stock onderscheiden zij de ver

I. DEEL.

P

en twee of drie huizen, van welke
berg en het ander met den naam
d is, zoo noemen mag. De om-
gelijk men wel onderstellen kan,
st. Wij waren nog niet op die
ts meer groeit, maar welke eene
ng was hier!
egter op die hoogte eenen inwoo-
afde zeden en van een geoefend
was een groot vicaris, uit een der
dommen van Frankrijk verdreven.
finertlijk leven onder deezen on-
l, van alle gemeenschap met de
ende het grootste gedeelte van het
n, en niets hebbende om van te
agere inkomsten van die kapel, die
en dan zes of zeven louifen in het
lddaadigheden van die ruuwe berg-
te zijn eenigst gezelschap uitmaak-
ten.

bespierre en van het aanneemen van een z
regeering - stelzel was in het ruuwe tot hem ge
men, en hij vroeg ons met eene zoo sterke
kommernis of het hem dan nooit gegund z
worden zijn vaderland weder te zien; da
wreedheid zoude geweest zijn hem van die
beelde hoop te berooven. Wij verlieten de
vreemdeling en ons hart was bedroefd dat wij
niet uit eenen toestand konden verlossen, di
ondraaglijk voorkwam.

Wij klommen eindelijk niet meer en schoo
aan de koude winden van de nabuurige ijsbe
waren blootgesteld; gevoelden wij nogtans g
koude, omdat wij genoodzaakt waren op
fen te gaan, daar de weg te steil en te geva
was om op onze paerden te blijven. Wij ha
eene schoone zon, maar zij was meer helde
verwarmende. Op die hoogte is de lucht te
om 'er warmte te gevoelen; men had ons te

Angter de bergen, die zig ter reg-
ten, liggen de ijsbergen, welke
and van Valteline scheiden, en aan
dwaalt het oog van verre over die
euwige vorst, die de ketenen ber-
Ouden *Adula* noemden, kroont.
ig het gezicht uit over de valei van
e ijsbergen, die haar van de ande-
Graauwbunderland scheiden; het
of wij die ijsbergen gongen berei-
e schitterende fluiers op de zijden
breidden, verre beneden de hoog-
ons bevonden, schoon tusfchen
geene regtstreeksche gemeenschap
ilde plaats uitgerust hebbende be-
n berg aan de noordzijde weder af
Toen opende zig een prachtig tafe-
gezicht; de hooge heuvelen, met
pijn-

ontvouden, bijna onbekend, onder in eene
me valei vlieten, zoo zagt als de slaap van
kind, dat eerst in het leven ontloken is.

DRIE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK

*Bezoek van de ijsbergen van de valei van
Rhijn. Beschrijving van enige gezigten
het gebergte. Lofzang in het midden van
Alpen gedicht.*

Wij wenschten zedert langen tijd ijsbergen
bezoeken en, ons thans dicht bij die bevindende
daar de Rhijn ontspringt, vertrokken wij van
dorpjen, beneden in de valei gelegen, om de
bergen te beklimmen, die ons naar die onmetelijke
bewaarplassen van ijs moesten brengen; wij

het hun welriekend hooi in de zon
van welke zij de minste straaltjens
arneemen. Zij waren op alle de
ons in de gedaante van een amphi-
den, hangende als zoo veele gei-
de steilste plaatsen, bezig zijnde
oi om te keeren; maar het was nog
weest het te maaien en wij konden
hoe men dit gedaan gekregen hadde.
of berg-huisjens, die hun tot woo-
zijn van eene bouw-orde, die
alladio beschreven vindt, maar die
de plaats en voor derzelfver bestem-
s. Zij zijn gemeenlijk van dennen-
en, verre van de boschen, zijn
gebouwd. Meestentijds is de berg
mste muur, want zij staan gemeen-
ten, met inzicht om de verwoestin-
eeuwballen te vermijden, die met
hun-

fchen eene goede appetijt gegeven. Wij
den dan aan het laatste van die hutjens ftil en
voor de deur nederzettende, deden wij
maaltijd met drooge vrugten en koffij, om o
dige kragten te bekoomen om onze onderne
ten einde te brengen.

De fchuinfte, die naar den ijsberg opliep
de andere zijde van de valei, kwam ons zoo
derachtig voor dat het ons eenen oogenblik
dat wij die de voorkeur niet gegeven ha
wij oordeelden dezelve niet alleen aangena
maar ook korter. Onze gids, die daar vr
meer kennis van had dan wij, verzeekerde o
tegendeel. Ons gezigt had ons zoo dikwi
drogen omtrent de afstanden in die berga
landen, daar men dezelve niet beoordeelen
als het gezigt niet aan bergen gewend is, o
ons oordeel aan het zijne onderwierpen en o
onze hoop vestigden op een van die onvoo

en hadden, koste de veiligheid,
hun verschaffen, eene bovenmaa-
id.

hinderde ons niet minder dan de
wij hielden elk' oogenblik stil om
leschen in den stroom, die uit den
Onze gidfen verzeekerden ons dat
et geheel niet gevaarlijk was en,
voorgingen, waren wij 'er daarom
overtuigd, maar wij lieten egter
van dien nectar te proeven, aan
amvader gelijk, die, verleid maar
de verboden vrugt nam, wel be-
de beging.

van de ijs-valei gekoomen zijnde,
n adem, uitgeput van vermoeid-
e hitte, wierpen wij ons zoo lang
et gras neder, daar wij enige stuk-
ten om onzen dorst te leschen.

Dee-

ftreken toefchrijven en welke Rousfeau met
nen levendigen ftijl in eenen der brieven van de
Nieuwe Heloïfe befchrijft.

Terwijl mijne reisgenooten op die ijs-zee g
en herwaarts dwaalden en wandelingen bep
den, die niet zonder moeite en gevaar
ren, bleef ik op den rand van de ijs-valei zit
van waar ik op mijn gemak dat verheven en ni
fchouwfpel kon waarneemen. Aan mijne reg
hand verheften zig trapswijze rotfen en be
van ijs in een onmeetlijk en akelig verfchiet. M
mij verhief de St. Bernardus-berg zijn kaal h
en ten naaften bij in dezelfde rigting weidde
oog over eene keten ijs- en fneeuw-bergen,
de valei van den Rhijn van Valteline en van
graaffchap Bornio, een land den Graauwbu
ren onderworpen, fcheiden. Deeze waren de
bergen, naar welke het ons fpeet niet gegaa
zijn; nu begonnen wij te begripen dat onze

tefter gemaakt en dat misfchien da-
laatsen, daar gewasfen groeiden,
elling derzelve vertoonde zig vee,
gemfen van rots op rots sprongen,
der ijs-velden. Ik nam die stille
jaar om mij de verfchillende in-
rinneren, welke de verfcheidene
Alpen op mij hadden voortgebracht
eenen lofzang aan den Schepper
die heerlijke voorwerpen fchee-
te treffendfte werken op aarde te
n van den ijs-muur, aan welkers
was, die mij nu begonnen te om-
nuwden mij dat de dag verliep en
nijn gepeins en toen de ijs-bergen
e zig voor mij vertoonden met die
et welke de ondergaande zon hen
kleurt,

boven de valei en aan mijne voeten in sch
de golven opvolgden, vermeerderden
schoonheid van dit tafereel.

Mijne aandacht werd 'er van af getrokke
de stem van mijne reisgenooten, die mij
van eene plaats van den berg, op welke z
klommen waren, toen zij de ijs-valei ve
Ik zou gaerne alles wat zij mij te verhaale
den aangehoord hebben; maar onze gidse
schuwden ons dat, terwijl wij boven op de
nog dag-licht hadden, de nacht reeds in o
gevallen was.

De wolken vermenigvuldigden naar m
dag verdween: na dat wij eene der verdie
van den berg afgeklommen waren, hield
een weinig stil om die dampen te besche
welker rollende, maar stille golven, tusse
twee zijden van de valei befloten, ons he
vertoonden van eene zee-golf, tusfchen tv

van zijn kop argeltroopt en hij was
tot hier toe eer gedraagen dan on-
len door twee onzer gidsen. Tot
et te gaan was mij onmogelijk, den
dit uur in die bergen te zoeken zou
te geweest zijn, eenen anderen te
zou onze terugreis tot middernacht
en. In deeze verlegenheid kwam
undersche gids, die enige oogen-
ns af gegaan was, om te zien of
per vinden konde, terug met tak-
et de riemen van den teugel aan el-
en die hij dwarsch op de twee lan-
an welke men zig altijd voorziet,
bergen gaat bezoeken, vast maak-
de eene soort van draagstoel, op
ij veilig, maar niet zonder enige
neden voerde tot de hut, daar wij
eten hadden. Wij vonden 'er on-
zen

Toen wij daar aangekoomen waren, verden mijne reisgezellen tot in het midden van nacht het verhaal van de wonderen, die zij g hadden; ik zelve hield mij bezig met optefven en in orde te brengen hetgeen mij meetroffen had; maar toen ik zedert de fraaie beſoſving gezien heb, welke de burger RAMOND die verbaazende werken der natuur gegeeven heeft in zijne bijvoegzelen bij zijne uitmuntende franſche vertaaling van de reize van COXE, heb ik gemerkt dat de leezer met meer vermaak dat fraai ſtuk zal leezen, dan de ſlaauwe ſchetſen, die ik van dezelfde voorwerpen getrokken heb (*). Ik dank dien achtingwaardigen ſchrijver den taak te laten van geleerde en wijsgeerige redeneeren en zal mij alleen bezig houden met den lof van dien ik in die ſtreeken, zoo wel geſchikt ontdekt heeft.

(*) Ziet het Aanhangzel agter deeze Reize.

L O F.

Ik zie hier uw alvermogen;
God en vader der natuur!
Grootsch toneel, uw' almagt waerdig!
Alles is vervuld met U!

'k Zie de statige Alpen rijzen
Boven mij, met sneeuw belaën.

'k Zie de zwarte donder-buien
Hangen, ver beneden mij.

'k Zie op zwaare, steile rotsen
d'Arend zitten gantsch alleen:

'k Zie hem op zijn' wieken snellen
Naar nog ongenaakb'rer oord.

Op den spitsen top der klippen
Springt de gems met wisten tred:

't Vogeltjen, zijn' wiekjens spreidend',
Vangt de koele windjens op.

alleen de middag-zon.
hiet tusfchen fteile wanden
een' zonne-ftraal beneên.

deez' onbewolkten hemel
te ftorten in mijn' ziel.
mijn' fterke driften zwijgen
mijn wil is zelf vereêld.

' ruime lucht gerezen,
lt de ziel tot deugd gefpoord;
geet zij 't aardsch gewemel,
ij ftreeft ten hemel op.

uitgestrekt gebergte
lt geen's fchepzels ftem gehoord.
d treft het dof gedommel
de fneeuw-klomp, die daar valt.

Uit

'k Zie om hoog in schuinsche weiden
Stipjens, die de kudden zijn.
Hier en daar staat ook een hutjen,
't hoogst verblijf van enig mensch.

Daar de kudde niet durft graazen,
Maait de boer, in eenzaamheid,
Knielend 't hangend gras ter neder,
En hij smijt het naar beneên.

Daar loopt 't pad, dat men moet volgen,
Digt den steilen afgrond langs.
Trillend' slaa 'k mijne oogen neder,
Schrikkend' wend ik die weêr af.

Hier ziet men de beuken groeijen
Langs een' wijd gespleten rots,
Zwarte pijnen, vast geworteld,
Trots d'orkaanen, welig staan.

I. DEEL.

Q

kan zelfs het mos niet kruipen
der toppen hoog're kruin.
sneeuw, nooit plat getreden,
kt den nimmer groenen grond.

oneel, in alle stonden,
ont mij hier een vreeslijk schoon:
tuur haar groot vermogen,
ik uwe hand, mijn GOD!



H Y M N

*Where stern the Alpine mountains raise
Their heads of massive snow,
Whence on the rolling storm I gaze,
That hangs — how far below!*

*Where on some bold, stupendous height
The Eagle sits alone;
Or soaring wings his sullen flight
To haunts still more his own: —*

*Where the sharp rock the Chamois tread
Or slippery summit scales;
Or where the whitening Snow-bird spread
Her plumes to icy gales:*

*Where the rude cliff's steep column glow
With mornings tint of blue;
Or evening on the glacier throws
The rose's blushing hue:*

endless regions calm the soul,
all cares be still,
no way-ward wish controul,
by the will:

Let some vast expanse the mind,
alluring virtue fires,
on earth it leaves behind,
as heaven aspires:

Far along the desert air
no creature's call;
stirring mortal ear
no echoes fall:

Streaming from their snowy source,
gushing torrents urge
on-toned waters headlong course,
their feathered surge:

When

Or where the flocks refuse to pass,
And the lone peasant mows,
Fixed on his knees, the pendent grass
Which down the steep he throws:

Or where the dangerous pathway lead
High over the gulph profound,
From whence the shrinking eye recede
Nor finds repose around:

Where red the mountain-ash reclines
Along the clefted rock;
Where firm the dark unbending pines
The howling tempests mock:

Where level with the ice-ribbed bound
The yellow harvests glow;
Or vales with purple vines are crown'd
Beneath impending snow:

terrific grace,
vast overwhelming power,
EE, my GOD, I trace!

VAN HET EERSTE DEEL.



. reg. 12. staat Bern lees Bazel.

Williams, Helen Maria, 1762-1827

Reize in Zwitterland

Bd.: 1. (1798). - XVI, 246 S.

Leyden 1798

It.sing. 1436 s-1/2

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10469186-0